Günebakan

AYDIN FEN LİSESİ İKİ AYLIK KÜLTÜREL ÖĞRENCİ DERGİSİ

YIL 4 SAYI 10 : BÜYÜMEK

"Benim manevi mirasım ilim ve akıldır." K. Atatürk

ŞUBAT - MART 2002

www.geocities.com/aydinfenlisesi/

AYDIN FEN LİSESİ İKİ AYLIK KÜLTÜREL ÖĞRENCİ DERGİSİ

Günebakan

YIL: 4 • SAYI:10 • ŞUBAT - MART 2002

SAHİBİ

AYDIN FEN LİSESİ adına
Okul Müdürü
A.Tansel SARAYKÖYLÜOĞLU
atanselsa@mynet.com

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ

Türk Dili ve Edb. Öğretmeni
Emine ALTINSOY
eminealtinsoy@hotmail.com

EDİTÖR ÖĞRENCİLER

Ozan ÖNEN
ozanonen@2die4.com
Mehmet DÖNMEZ
donmezmehmet109@hotmail.com

DANIŞMA KURULU

Coğrafya Öğretmeni
Emine TİRİÇ
etiric@mynet.com
Kımya Öğretmeni
Ayşegül METİN
aysegulmetin@hotmail.com
Tarih Öğretmeni
Cengiz SAÇAR
c.sacar@mynet.com

YAYIN KURULU ÖĞRENCİLERİ

Metın Kaan UYGUNTÜZEL
Bora ÖZKAYA
Erinç KARĞAN
Hatice Ümran EVREN
İlke MIRIK
Eren ARSLAN
Gökşen ŞAHİN
Duygu KARATAŞ
Elvan PALABIYIK
Başak SORAN
İbrahim ÇAĞIRICI
M.Murat TURKCAN
N İlker ERÇİN

KAPAK DÜZENİ

Gökhan ÖNEL

"Büyük"olduğumuz zaman, şu an isimlerini bilmediğimiz çocuklarımıza gösterebileceğimiz "büyük ve çocuksu" anılarımız ellerimizde var artık... Hem, "insan denilen canlı zaten çocuktur, gerisi kirlenme."
Aydınlık yarınlara...

Günebakan DERGİSİ "Dalya On!" dedi; 10. SAYIMIZ

Aydın Fen Lisesi öğrencilerinin özgür bakış açıları, özgün eserleri ve uzman kişilerle yaptıkları röportaj ve söyleşileriyle sunduğu "İKİ AYLIK KÜLTÜREL ÖĞRENCİ DERGİSİ GÜNEBAKAN", onuncu sayısına "Büyümek" konulu sayısıyla ulaştı...

Okulumuz Aydın Fen Lisesi'nin eğitim ve öğretime açıldığı 1997 - 1998 Eğitim ve Öğretim Yılı'ndan bir yıl sonra yayın hayatına "dört sayfalık bir gazete" olarak başlayan ve önceleri "eFEN'in dünyası" adıyla yayınlanan bu oluşum, aradan geçen üç yılın sonunda periyodik aralıklarla yayınlanan ve içeriğini "sadece" öğrenci eserleriyle oluşturan kırk altı sayfalık "GÜNEBAKAN" adlı bir kültürel öğrenci dergisi halini aldı...

İsminden yazılarına, fotoğraflarından çizimlerine, mizampaj ve iç tasarımından eserlerin eleminasyonuna kadar her şeyiyle yoğun bir öğrenci emeğiyle oluşturulan bu dergi düzenleme işinde öğretmenlerimiz bu işin "düzenli yürümesi"nde ve "denetiminin yapılması"nda rol oynadılar .. Bilineceği üzere GÜNEBAKAN Dergisi, Aydın Fen Lisesi'nin resmi yayın organı olması sebebiyle içeriğindeki tüm yazı, çizim vb. eserlerin de 2140 sayılı Tebliğler Dergisi'nin Eğitici Çalışmalar Yönetmeliği'ne uygun olması gerekiyor. Burada da iş öğretmenlerimize düşüyor tabii...

Kuşkusuz, bizlere en çok sorulan sorular dergimizdeki eserlerin seçimi konusunda geliyor.. Bu konuda bir açıklama yapacak olursak; onuncu sayımıza kadar eserlerin içeriği konusunda belirli bir kıstasımızın olmadığını söyleyebiliriz... Yani isteyen herkes aklına esen konuda aklına eseni yazıp, çizip getiriyordu ve toplanan eserlerin eleminasyonu edebiyat öğretmenimiz, editör öğrenciler ve yayın kurulu öğrencileri tarafından yapılıp çeşitli konu başlıkları altında elinizde gördüğünüz orneğine benzer bir şekilde okurların beğenisine sunuluyordu.... Eleminasyon dongüsünde bir değişiklik yapmadık fakat geride bıraktığımız dokuz sayıdan farklı olarak bu sayımızda yeni bir şeyler denedik: Bir "konu" belirledik ve uretilen eserler de belirlenen konu etrafında dondü. Buradaki amaç zaten birbirine benzer dokuz sayıda üretkenliklerini kanıtlayan arkadaşlarımızın "bir konu" üzerindeki hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarının hangi sınırları zorlayabileceğini görmek istememiz ve biraz da hemen hemen hepimizde bulunan o değişim arzusu... Umarız yapılanlar güzel olmuştur. Güzel olup olmadığını dergimiz okurlara dağıtıldıktan kısa bir süre sonra yapacağımız eleştiri anketiyle anlayacağız... İlk önceleri yazı toplamak için sınıf sınıf gezerken şimdi okulda çok tartışılan, eleştirilen, beğenilen kısacası "hakkında konuşulan" bir "olgu" yaratmak bizleri sevindiriyor. Zaman zaman eleştiriler dozu aşsa da veya beğenilen ballandırıla ballandırıla dile getirilse de söylenenlerin tümünden bir şeyler çıkarmaya çalışıyor ve bizi olumlu olumsuz eleştiren herkese bizi "önemsedikleri için" teşekkür ediyoruz. Sözler, bir şeyleri başardığımızın gostergesi kanımızca..

Konuya gelince; ilk konumuzu "büyümek" olarak belirledik... Yeterince küçük göründüğümüz bu kocaman ve hızla büyüyen dünyada "büyümüş de küçülmüş", "adam olacak çocuk" veya "onlar daha küçük" olarak anılmaktan açıkcası, sıkıldık ve zaten bizim yerimize bizi fazlasıyla tarif edenlere inat büyümeyi büyürken "biz" anlatmak istedik.

Tüm bunları yaparken toplantılarımız da oldu... Oylamalar, anketleç yapıldı; düşünüldü, yazıldı, çizildi... Çaylarımızı yudumlayıp güldük, bazen heyecanlı heyecanlı tartıştık; derslere geciktik... Kanımızca; dillerde "objektif bir tat" bıraktık... Dergimizin adı "GÜNEBAKAN"ı dahi öğrenci oylarıyla belirledik.

"ÖKÜZ Dergisi" yazarlarından Hatice MERYEM'in yazdığı dergının son sayısındaki son sözleri bizim "ilk söz"ümüz olsun şimdi: "YAZDIĞI BİR YAZI, ÇİZDİĞİ BIR ÇİZİ, KURDUĞU BİR DİZEYLE YERYÜZÜNÜN BİR YERİNDE KENDİ HALİNDE DURUP DURAN BİR TAŞI PIT DİYE YERİNDEN OYNATABİLECEĞİNE İNANAN BU HEVES VE COŞKUYLAKALEMİ ELİNE ALANLARLA AYNI DERGİDE ÇALIŞMAYI TANRI HERKESE NASİP ETSİN "

130 Mevcutlu bir "Fen Lisesi" olmamıza ve çocuk yüzlü ruhlarımıza rağmen, profesyonel anlamda yayınlanan dergilerle boy ölçüşebileceğini sandığımız bir dergi yarattığımıza ve yaşıtlarımızın arasında da bir örneğin ilkini teşkil ettiğimize inanarak kendimizi ifade edebilmenin verdiği rahatlama ve o tatlı telaş sonrasında siz bu satırları okumaktayken, bizler de sizlerin gözlerinden yaptığımız işin yansımasını okuyor olacağız. "Tanrı, fındığı insana kabuğunu kırmadan verir" Bizler, kabuğumuzu kırıp, kendi halinde durup duran bir taşı pıt diye yerinden oynatabileceğimize inanarak ailelerimiz ve yüzünü hayatımızda hiç görmediğimiz insanlar da dahil bizi dışarıdan izleyenlere "orada neler oluyor?" dedirttiğimizi biliyoruz. Şu ana kadar (başta bize bu ortamı sağlayan öğretmenlerimiz ve baskı olanaklarını sağlayan sponsorlarımız olmak uzere) ekonomik kazanç beklentisi olmadan ücretsiz olarak dağıtımı yapılan ve yayınlanan bu dergi üzerinde emeği geçen herkese teşekkür ederek "daha nice dalyalara" diyoruz.

GÜNEBAKAN, yaşanılan ve yaşanılamayan tüm gençlikleın "yaşanılması gereken" yüzüne ışık tutarak boynu yorulsa da daima aydınlığı takip edecektir. Büyük olduğumuz zaman, şu an isimlerini bilmediğimiz çocuklarımıza gösterebileceğimiz "büyük ve çocuksu" anılarımız ellerimizde var artık... Hem, "insan denilen canlı zaten çocuktur, gerisi kirlenme"*

Aydınlık yarınlara

YAYIN KURULU & EDİTÖRLER

* Sunay AKIN (Şair)

AYDIN FEN LİSESİ ÖĞRENCİ DERGİSİ YAZIŞMA ADRESİ

Aydın Fen Lisesi Kültürel Öğrenci Dergisi Günebakan
Girne Mah. Taşlıboğaz Semti Elifkent Elif III. Sk. Ayko 09000 / AYDIN
Tel: 0.256. 219 14 98 • Fax: 0.256. 219 23 66
Email:aydinfenlisesi@scientist.com web:www.geocities.com/aydinfenlisesi/

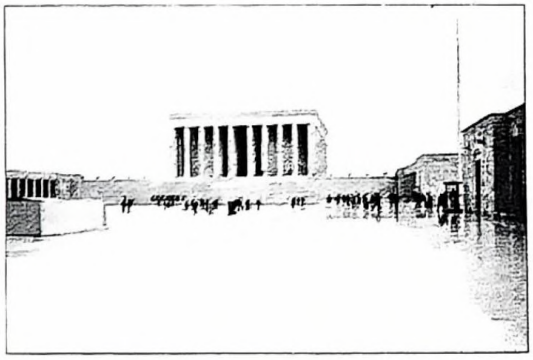
İLK SÖZ
Tanıtım Barı ve İlk Söz / Yazı İşleri Müdürü 1
İÇİNDEKİLER
İçindekiler ve Açıklama / Yayın Kurulu 2
GÜNDEM
Gezi / Yayın Kurulu 3
Kısa Kısa / Yayın Kurulu 3-4
RÖPORTAJ
Belediye Bşk. Hüseyin Aksu ile Röportaj / Rabia ÖZER - İbrahim ÇAĞIRICI 5-6
BİLİM
BİLİMSEL: Evrenin Kaderi / Bora ÖZKAYA 7
Gerçek Kahraman Kim? / Fatih DEMİREL 8
Yükselen Çizgiler / Berfin KÖSE 8
Aman Tanrın Büyüyorum! / Çağlar SAYAN 9
Teknoloji mi? Doğa mı? / Hüseyin YİĞİT 9
KİMYA
Fotoğraf Yarışması / Yasin ŞAHİNTÜRK 10
Hasta Menekşeler / İlke MIRIK 10
Söğüt Ağacından Aspirin'e / Erman ÖZÇELİK 10
BİYOLOJİ
AFL Biyoloji Topluluğundan Merhaba / AFL Biyoloji Topluluğu 11
Benim Çocuğum Olurmusun? / Didem ÖZ 11
VOLVOKS / Eren ARSLAN 12
Projeye Bakış / Barbaros BENSOY 12
AKADEMİK : Biz Mikroplar / Yrd. Doç. Dr. Halil BIYIK 13
Biyoröportaj / AFL Biyoloji Topluluğu 14
MATEMATİK
Matematiksel Bakış / Prof. Dr. Zafer NURLU 15
Eşkenar Üçgenler, Üçgen Değil mi? / Selnaz CİĞERİM 16
Sayıların Şaşırtıcı Büyüklüğü / Hayrettin ŞIPAR 16
ÇİZİM
LOB / Erinç KARĞAN 17-18
EDEBİYAT
KAOS : Çamurun Dibindekiler ve Papağanlar / Ozan ÖNEN 19-20
.....VS : Çocuk / İlke MIRIK 21
BAŞUCU YAZILARI: Büyüyen Acılara Islık / Duygu KARATAŞ 22
ASLI'NDA / Aslı AKYOL 23
Paradigma Değişiminin Büyüme Üzerindeki Gücü / Didem ÖZ 24
İZDÜŞÜM : Büyümek İçin / Eren ARSLAN 24
Çocuktuk / Şirin UZUN 25
Hayalimi İstasyonda Büyüttüm / Asena DEVRİM 25
Elvan SONGUN 26
Kendi Senaryonda / Başak ALDEMİR 26
ŞİİR
Küçük Bir İtiraf / Pınar KARATAY 27
Aynada Büyümek / Gökhan MERAL 27
Hande Ezgi AYDIN 27
TARİH
TARİHÇE : Liderlerin İzinde / Mehmet DÖNMEZ 28
KİTAP
AFL Ne Okuyor ? / Elvan PALABIYIK - Başak SORAN 29-30
O, Sara Hastası "Büyük" Bir Anka Kuşu: DOSTOYEVSKİ / Ozan ÖNEN 31
Amin Maalouf / Hatice Ümran EVREN 32
Göz Gözü Görmez Olunca / Elvan PALABIYIK 33
AFL'de En Çok Okunan Kitaplar Ocak Ayı Listesi 33
Biraz Daha Büyüdük / Selcen AYDIN 33
Deli Fişek / İlke MIRIK 33
PSİKO - ANKET
5 Soru 60 Cevap / Yayın Kurulu 34-35
SİNEMA
7 RENK SİNEMA : Çocukluğum Dolu Gülüşlerle / Göksen ŞAHİN 36
Yüzüklerin Efendisi / Gökhan ÖNEL 37
VİZYON / Çağdaş KÖKSAL 37
MÜZİK
Hayatın Ritmi / Nazif İlker ERÇİN 38
AFL Ne Dinliyor? / N.İlker ERÇİN - M.Tahir YUMUKOĞLU 39
Müzikal Enfeksiyon / M. Tahir YUMUKOĞLU 40
Yeni Kuşağın Radikal Müziği: HİP-HOP / Bilgehan YILDIZ - Gökhan ÖNEL 40
BİLGİSAYAR
FBI İşi Büyüttü / Metin Kaan UYGUNTÜZEL 41
AKTÜALİTE
KAVAK YELLERİ / Ersin, Bilgehan, Tahir, Oğuzalp 42-43
SPOR
Sporcularda "İğne ile Tedavi" Paranoyası Büyüyor / Çağlar SAYICI 44
Türk Futbolu / M. Burak ÜNÜVAR - Onur GÜVENÇ 44
Basketbolun En Büyüğünün Anıları / Emrah UYSAL 45
Voleybol Takımımız Ligde ! 45
Futbol Takımımız İlk Engeli Aştı / M.Murat TÜRKCAN-Hürmelih DİYEMLİ 46
Basketbola Damgamızı Vurduk / Spor Servisi 46

Büyük olmak için hiç kimseye iltifat etmeyeceksin; hiç kimseyi aldatmayacaksın. Ülke için gerçek amaç ne ise onu görecek; o hedefe yürüyeceksin. Herkes seni yolundan çevirmeye çalışacaktır; fakat sen buna karşı direneceksin. Önüne sonsuz engeller de yığacaklardır. Kendini "büyük" değil, küçük, zayıf, araçsız hiç sayarak kimseden yardım gelmeyeceğine inanarak bu engelleri aşacaksın. Bundan sonra da sana "büyük" derslere, BUNU SÖYLEYENLERE GÜLECEKSİN.

M. Kemal Atatürk

GEZİ

Okulun ilk haftalarında konuşulmaya başlanır okul gezileri. Çünkü üst üste gelen yazılılar arasında sabırsızlıkla beklenen molalardandır. Biz de daha ilk ay içerisinde karar verdik Ankara'ya gitmeye. ÖSS yaklaştıkça kafalarda oluşan "Dur ya, ben nereye gideceğim?" sorularına biraz olsun cevap bulabilmek için üniversiteleri gezecek, hem de molanın hayaliyle bir süre oyalanacaktık.

Her gezinin planlama aşamasında olduğu gibi (?) bunda da biraz sorun yaşadık aslında. Geziye karar verilişinden itibaren (Ama özellikle son bir ay Çünkü o bir ay aslında olmayacaktı!) her gün gitmeye hazır bekledik. Hatta konu bulunamayan teneffüs aralarında pek çok kez de gittik Ankara'ya. Derken herkesin evden çıkmaya korktuğu kış günlerinin birinde, ılıman Aydın'ımızı bırakıp kara kışa doğru yola çıktık.

Amacımız doğrultusunda önce Bilkent Üniversitesi'ne gittik. Orada Kimya, Biyoloji bölümlerini gördük. ODTÜ'de dostlarımızla kucaklaşıp yorgun beyinlerle Endüstri ve Bilgisayar Mühendislikleri'ni gezdik. Ankara Fen Lisesi'nde konakladık. Ertesi gün Anıtkabir'de 24 Kasım nedeniyle düzenlenen anma törenlerine katıldık. Feza Gürsey Bilim Merkezi'ne ziyaretten sonra Kızılay Meydanı'na dağıldık. Soğuğa rağmen dört saat yaptıklarımızı kâr bilip dönüş için isteksizce otobüse bindik.

Şekil itibariyle (eksikleri göz ardı edebilirsek) okul gezisiydi işte. Bakalım bu geziden arkadaşlarımız ne ders çıkarmış:

"Ben Ankara'ya gitceem?"

"Geleceğimize bir ziyaretti."

"Geometri sınavından sonra iyi geldi."

"Hayâl ettiklerimden daha fazlasını buldum."

"Hardal sosu Astra Coupe (şasesi sarı olacak)."

"Yetersiz."

"Ankara'nın soğuk olduğunu söyleyen var mı?"

"Organize değil. Kısa ama güzel."

"Ankara'nın insanlarını çok soğuk buldum."

"Heyecanlı."

"Hayatımı etkileyecek kararlar aldım."

"Artık üniversiteli olmak istiyorum."

"ODTÜ'de Arcan'a* özendik, Kızılay'da kitaplara yumulduk, çok eğlendik. Kısacası: Delirdik, delirdik!"

"Daha önce gitmeme rağmen arkadaşlarımla çok daha başka bir tat aldım."

"Gözlerimde yıllardır büyüttüğüm merakla izledim her yeri. Soğuğunu kemiklerime işledim, bir yıl daha yetecek kadar umutla doldurdum kendimi. Bulutlar, ıslak gri kaldırımlar ve otobüs durakları, kavuşmamıza az kaldı."

"Göğe inat yere serpilmiş birkaç sonbahar yaprağına rağmen, çok griydi."

*Arcan, ODTÜ'de Endüstri Mühendisliği Bölümü'nde, uykulu gözleri açabilecek kadar sempatik, hoş bir asistan. (diyorlar)

KISA... KISA... KISA...

AYDIN KARLAR ALTINDA

Aydınlılar yıllar sonra, tekrar kar görmenin sevincini yaşadı. Çoğumuzun unuttuğu karın yağışı, çoğu kişi tarafından "04.01.2002 Bugün Aydın bembeyaz" şeklinde bir tarafa not edildi. Okullarda kar topu oynamaya bile izin verildi. Öğrenciler karın zevkini doyasıya yaşarken öğretmenler de onlara katıldı. Tüm Aydın halkı çok kısa bir süreliğine de olsa kendini karın yağışına kaptırıp tüm dertlerden uzaklaştı.

ÖSS ve HARP OKULU SINAVLARINA DAİR...

2002 yılı ÖSS tarihi açıklandı: 16 Haziran 2002 Pazar Saat:9.30. Tüm yurt genelinde bu tarihte yapılacak olan sınava bu yıl 1,5 milyonu aşkın adayın katılması bekleniyor. Başvurular 19.11.2001 tarihinde sona erdi. Harp Okulu Sınavlarına katılmak isteyen adaylar ÖSS Başvuru Kılavuzu'nda bulunan kutucukları işaretlediler. Bu kutucukları işaretleyen öğrenciler Hava Harp Okulu, Deniz Harp Okulu ve Kara Harp Okulu sınavlarına girebiliyorlar ve hepsi için ayrı bir "seçim aşamalarına çağrı puanı" bulunuyor ve bu okullara girebilmek için daha bir çok koşul gerekiyor...

Gelelim okulumuz Aydın Fen Lisesi'ne. Daha mezunlarını verdiği ilk iki yıl içerisinde müthiş bir peroformans sergileyen okulumuz bu yıl da 35 öğrenciyle ÖSS'ye giriyor. Umarız önceki yılların artan başarı grafiği daha da artarak yükselir.

final dergisi dershaneleri
"başarı tesadüf değildir"

KISA... KISA... KISA...

İNSAN HAKLARI KONFERANSI

Aydın Fen Lisesi Tarih Öğretmeni Cengiz Saçar saat: 16.00'da okulumuz konferans salonunda "İNSAN HAKLARI" üzerine, öğrencilere bir konferans verdi. Ülke gündeminde sıkça yer eden bu konuyu tarihsel bir bakış açısıyla ele alan Cengiz Saçar, İnsan Hakları Haftası etkinlikleri çerçevesinde yarının geleceği olan gençlerin ilgisini özellikle bu konu üzerinde yoğunlaştırmaya çalıştı. Umarız insanlar en temel hakları olan "yaşama hakları"nı en insani şekillerde kullanırlar veya kullandırtılırlar. Hep dediğimiz gibi; AYDINLIK YARINLARA!...

DEVLET FEN LİSELERİNİN KAPISI 4392 ÖĞRENCİYE AÇIK

Yarım milyonu aşkın İlköğretim Okulu son sınıf öğrencisinin katılacağı 2002 yılı OKÖSYS sonucunda bu sınavı kazanan öğrencilerin yerleştirilecekleri okulların bu yılki kontenjanları açıklandı. Açıklamaya göre okulumuz Aydın Fen Lisesi'nin de dahil olduğu Devlet (Resmi) Fen Liseleri'ne 4392, Özel Fen Liseleri'ne ise 4362 öğrenci kontenjanı ayrıldı. Okulumuz, "Türkiye'deki tüm lise dereceli okullar içerisinde en yüksek taban puana sahip beşinci okul" ünvanını aldığı bu sınava 48 kişilik bir kontenjan ayırıyor. Ancak yarım milyondan fazla gencin girdiği bir sınavda ayrılan toplam kontenjanın 109.596 olması düşündürücüden de öte pek de parlak olmayan bir tablo çiziyor... Umarız herkes "aydınlık günler"den insani bir şekilde payını alır.

GEÇEN YILKİ MİLENYUM PARTİSİNDEN SONRA BU YIL; MORAL GECESİ - 2002 -

Yılbaşına girerken her yıl olduğu gibi bu yıl da Aydın Fen Lisesi Okul Aile Birliği tarafından öğrenciler için bir parti düzenlendi. Tiyatro Sevenler Derneği Lokali ve Gar Bar'da çalan NECATİ & KENAN, harika müzikleriyle Aydın Fen Lisesi gençliğini bu yıl da coşturdu... Duygusal müzikleriyle dokunaklı dakikalar yaşattıktan sonra hareketli dans müzikleriyle tüm öğrencilere stres attıran ve bu geceyi düzenleyen herkese çok teşekkürler. Bu arada; moral gecesinde 11-B sınıfı öğrencilerinden Barbaros Bensoy yaptığı "break dance"larla her yıl olduğu gibi bu yıl da yine bu konuda herkesin ilgi odağıydı. "Çile Bülbülüm" ile break dance yapılır mı? Barbaros yapar...

"YENİ YILDAN NE BEKLİYORSUNUZ?" ve OKULUMUZ HİZMETLİSİ "Kadir Amca :))"

Yeni bir yıla girerken yeni beklentiler de gelir. Herkes bir şekilde bir şeyler geçirir içinden... Geçtiğimiz günler içerisinde de okulumuz Aydın Fen Lisesi'nde koridora konulan bir kutucuğun içerisinde atılan küçük kağıtlar aracılığıyla öğrenciler beklentilerini dile getirmişti. Beğenilen mesajları dergimizde yayınlayacaktık. Ancak okulumuz hizmetlisi Kadir Amca "ben onları çöp zannetim" diyerek kutuyu, dolayısıyla da kağıtları yok etti.

Hatırlanacağı üzere Kadir Amca, daha önce de 11-B sınıfının Kimya Laboratuvarında deney yaptığı bir sırada, öğrencilerin kimyasal reaksiyon deneyinde malzeme olarak "deterjan" istemesi üzerine onlara şu cevabı vermişti:

- Deterjan yok bez versem olmaz mı???

Anketi yayınlayamadığımız için okurlarımızdan özür diliyor ve yeni yılda bol "Kadir Amca"lı günler diliyoruz. Herkese mutlu yıllar!...

DIŞ POLİTİKA İÇİN ÜNİVERSİTE AÇILIYOR

YÖK, Türkiye'nin Ermeni soykırımı iddiaları ve Yunanistan - Kıbrıs ekseninde ihtiyaç duyacağı akademik birikimi sağlamak için üniversite kuracağını açıkladı. Zaten 1997 yılı içerisinde YÖK bünyesinde "STRATEJİK ARAŞTIRMA VE ETÜTLER MİLLİ KOMİTESİ" adlı bur kurum oluşturulmuştu ve şimdi de bu kurumun bir vakıf üniversitesine dönüştürülmesi kararı alındı. YÖK, bu birimin kuruluş amacının, "Türkiye'nin ikili ve çok taraflı uluslararası ilişkilerini ve bölgeyle ilgili konularını kapsayan tarihi, kültürel, siyasi, ekonomik, hukuki, sosyolojik, jeopolitik ve jeostratejik yapıyı bilimsel yöntemlerle araştırmak amacıyla çeşitli bilimsel projeler hazırlatmak, bu konularda yapılacak olan akademik çalışmaları yönlendirmek ve teşvik etmek" olarak açıkladı

ÖĞRETMENLER GÜNÜNÜ BU YIL OLDUKÇA FARKLI KUTLADIK : SESLER, RENKLERE KARIŞTI...

Fen Lisesi öğrencileri olarak, bu yıl 24 Kasım'da öğretmenlerimize hiç de alışılagelmedik bir kutlama örneği sergiledik.

Öğrenciler, öğretmenler hakkında yazdıkları manileri okudu. Daha sonra, Hayrettin Şıpar arkadaşımızın bağlaması, Halil İbrahim'in neyi, Nazif İlker Erçin ve Çağrı Çetintepe'nin gitarı hepimizi coşturdu.

Okulumuz duvar gazetesi "eFENİN dünyası"nda ise öğrencilerin şu ana kadarki eğitim - öğretim, eleştiri, beğeni, anı ve temennilerini içeren küçük notlar yer aldı. Herkes aklından geçeni bu şekilde orada dile getirmiş oldu ve belleklerde çiçeklerin dışında çok daha renkli anılar kaldı. Değerli öğretmenlerimizin sadece öğretmenler gününde anılması pek de akla yatan bir olgu değil ama yine de "bir gün de olsa" sesleri bir yerlerde yankı yapıyor. Umarız hak ettikleri güzel günler bir gün gözlerinde yer eder öğretmenlerimizin Emekler karşılıksız kalmaz, biliyoruz...

OKULUMUZUN DİNLETİ VE TİYATRO ÇALIŞMALARI BAŞLADI

Okulumuzda öğrenciler tarafından sergilenecek olan "Keşanlı Ali" adlı tiyatro oyununun çalışmalarına başlandı. 15.01.2002 tarihinde yapılan seçmelere katılım büyüktü. 2. dönem sergilenmesi beklenen oyunu tüm Fen Lisesi öğrencileri merakla beklemekte.

Geçen sene "Anadolu" konusunun işlendiği dinletininin Aydın'da büyük bir beğeni toplaması üzerine, geleneksel hale gelen dinleti çalışmaları bu sene de başladı. Bu senenin konusu "Hayat". Hayatı her yönüyle incelemeyi düşünen Fen Lisesi, bu sene bağlama, gitar ve nağaranın yanında ney ve yan flüt de kullanıyor...

FEN LİSESİ HAZIRLIK ÖĞRENCİLERİ TARAFINDAN HUZUR EVİNE ANLAMLI ZİYARET

Yeni yıla girerken 2001'den umut, beklenti ve heyecanlarıyla birlikte yanına yalnızlığını alanlar da oldu. Okulumuz hazırlık öğrencileri bu yalnızlığı biraz olsun azaltmak, paylaşmak için 15.01.2002 tarihinde Aydın Huzur Evi ve Kadın Sığınma Evi'ni ziyaret ettiler. Öğrenciler onlarla bir şeyler paylaşarak, konuşarak onlara unutulmadıklarını gösterdiler.

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final 'de"

Aydın Belediye Başkanı Hüseyin Aksu'yla

Rabia ÖZER
İbrahim ÇAĞIRICI

Turunç ve palmiye ağaçlarıyla kaplı sokakları ve sıcak havasıyla insanlara göz kırpan Aydın, aylık Tempo Dergisi'nce "YAŞANILABİLİR KENTLER" sıralamasında Muğla'nın ardından ikinci sırada gösterildi.

Diğer tüm şehirler gibi büyüyen Aydın'ın artılarını ve eksilerini merak ettik Aydın Belediye Başkanı Hüseyin Aksu'yla bu konuyu konuştuk. Ekonomiden spora her konuda görüşlerini aldığımız Aksu, büyüyen Aydın'la ilgili umut dolu konuştu...

- Aydın neden büyükşehir olmak istemektedir? Büyümek Aydın'da neleri değiştirecek? Bizlerin hayatında ne gibi değişiklikler olacak?

- 2000'li yıllarda, dünya yerelleşmenin öne çıktığı bir dönem yaşamakta. Ülkenin kalkınmasında, yerel kalkınma modelleri ve ultramodern kentleşme önemli rol oynayacak. Aydın konum itibarıyla Ortaklar'dan Buharkent'e büyük bir metropol olmuştur. Şu anda 500.000 kişinin bulunduğu bu alanda 30 yıl sonra 1,5 milyon kişi yaşayacaktır. Bu büyük nüfusun sorunlarını parçalanmış küçük yönetimlerle çözmek mümkün olmayacaktır. Bunun için daha yetkili daha güçlü bir yönetim oluşturulması gerekmektedir. Gelecekle ilgili metropol alan planlamalarını yaparak kentin gelişmesini sağlamalıyız. Kent merkezine getirdiğimiz imkanları çevresine de getirmeliyiz. Ancak böylelikle kentli olma kültürünü geliştirebilir, çarpık kentleşmeyi önleyebiliriz. İnsanlarımız büyükşehir olduğumuzda daha çok sosyal imkanı olan, sorunsuz iletişim ve ulaşım sistemi olan, görüntü, hava ve su kirliliği olmayan, güvenli bir şehirde yaşayacaklardır. Bu da insanların verimliliğini artıracak.

- Aydın Büyükşehir olma yolunun neresinde?

- Bu konuda amacımıza ulaştığımızı söyleyemeyiz. Biz tek başımıza bunu savunamayız. Metropol alanda yaşayan herkes katılmalıdır. Ayrıca meclisin bazı yasalarla bu yolu açması gerekmektedir. Aksi takdirde bu hedefe ulaşmak uzun yıllar alacak. Biz meseleleri dört temel ilkeyle çözebiliriz. Yerelleşme, özelleştirme, sivilleşme, sosyalleşme. Bunun için "Kent Konseyi"ni kurduk. 15 sektörde temsilciler 30 -40 yıllık kalkınma planını oluşturuyor.

- "Kent Konseyi"ni kurarken bir gençlik meclisi kurmayı düşündünüz mü?

- Bunu yapabilmek için iki yeni yasa çıkmalıdır. Fakat diğer yandan biz gençlik faaliyetlerine gereken desteği veriyoruz.

- Senelerdir Aydın'ın Denizli - İzmir arasında kaldığı ve bu yüzden gelişemediği söyleniyor. Bu tez doğru mu?

- Aydın bugüne kadar sahip olduğu ekonomik ve sosyal imkanları değerlendirememiş. Denizli gibi şehirlerde insanların uğraşabilecekleri işleri az olduğundan ortaklıklar kurup ticari ve sanayi faaliyetlerde bulunmuşlardır. Aydın'da ise tarımsal imkanların fazlalığı nedeniyle insanlar ellerinde olanlarla yetinmişlerdir. Dolayısıyla büyüme için Aydınlıların işbirliği yapmaları gereklidir. Turizm ve ticarete daha çok önem verilmelidir.

- Aydın'da sanayinin büyümesinin önündeki engeller nelerdir?

- Sermaye birikiminin yetersiz olması, işbirliği yapma eksikliği en önemli iki sebeptir. Çünkü günümüzde az sermayeyle büyük yatırımlar yapılamaz.

- Yatırımcıları Aydın'a çekmek için ne gibi çalışmalar yapılmakta?

- Biz belediye olarak bu konuda her türlü imkanı hazırlamak zorundayız. Ancak bu konuda yasaların dışına çıkamayız. Hiçbir belediyenin gücü bir sanayileşme hamlesine yetmiyor. Burada devletin etkin olması gerekiyor.

- Büyük yatırımcılar neden Aydın'ı tercih etmiyorlar?

- Önemli olan bölgesel bütünlüğe ulaşmaktır. Büyük yatırımları kalkındırabilmek için yeterli nüfus, teknik imkan ve tüketim hacmi gerekmektedir. Ayrıca 10 km. 'de bir mevzuatın değiştiği bir bölgede yatırım yapmak genelde istenmez.

- Aydın'ın gelecekte enerji sorunu olacak mı? Jeotermal santral ne durumda?

- Germencik'teki jeotermal kaynakların dünyadaki en iyi kaynaklardan biri olmasına rağmen jeotermal santral faaliyetlerimiz durduruldu. Biz bu

final dergisi dershaneleri

Yan sayfadan devam

projeye 1994 yılında başladık ve elektrik üretmeyi, şehrimizi ısıtmayı, seracılığı geliştirmeyi hedefledik. Bu projelerin fizibiliteleri yapılmış olup, gerekli dış kaynak sağlanmıştır. Bu konuda sadece merkezi yönetimin bize yetki vermesi yeterlidir.

- Madem öyle merkezi yönetim neden destek vermiyor?

- Sebep olarak ekonomik kriz gösteriliyor. Bize göre burada yerelleşmeden sıkıntıları çözmek mümkün değildir.

- Aydın'da turizm yatırımları ne düzeydedir?

- Turizm denince akla ilk olarak Tralleis geliyor. Tralleis Aydın'ın en büyük geleceğidir. Devlet bu sene 100 milyar vererek bize destek oldu. Kenti turizme açabilmek için seneye 500 milyara ihtiyaç duyacağız. Gelecek on yıl içinde Aydın'a yılda en az 500 - 600 bin turist gelecek. Çünkü bu kent dünya tarihini değiştirecek kapasitededir. Ayrıca Aydın'da rüzgar, yayla ve vadi turizmi gibi çeşitli imkanlar vardır. Turizm, ilimizin kirlilik sorunları içerisinde değil, sağlıklı şartlarda büyümesini sağlayacaktır. Öte yandan Aydın'ın ekonomisini büyütüp gelişimine katkıda bulunacaktır.

- Aydın'ın imari gelişimi nasıldır? Kent modeli olarak özgün müdür, yoksa başka kentler örnek alınmakta mıdır?

- Bu konuda geçen ay Strasbourg'da ve Ankara'da Habitat toplantılarında Aydın kent modelini anlattık. Aydın şu anki yapısıyla örnek kent modeli olarak bilimsel toplantılarda tartışılmaktadır. Peki neden? İlk olarak Aydın gecekondusuzdur. İkincisi kaçak yapılaşma en az düzeydedir. Üçüncüsü alt yapı projeleridir. Kentsel nakış projesiyle sıvasız ev, başıboş arsa kalmamıştır. Böylelikle görüntü kirliliği engellenmiştir. Son olarak da ormankent projesiyle doğayla kent iç içe getirilmiştir.

- Ormankent projesinde nereye gelinmiştir? Verimliliği nasıldır?

- Biz bir seneyi aşkın bir süredir bu projeyi devam ettiriyoruz. Hedeflerimize ulaşmak için her şeyi yapıyoruz. Örneğin biz ağaçları dikmekle kalmıyor, tankerlerle ve yer altı sulama sistemleriyle fidanları suluyoruz ve düzenli olarak da buduyoruz. Fakat geceleri çalışlığımız için halkımız bunun farkına varmıyor. Yaptığımız tespitlerde kırılan ya da kuruyan ağaç oranı % 5'i geçmiyor. Bunları da daha sonra yenileyeceğiz.

- I. Derecede deprem bölgesi olan Aydın depreme hazırlıklı mı?

- Belediye olarak riskli bölgeleri tespit ettik. Aydın'a ilk geldiğimiz gün bırakın yüksek binalara ruhsat vermeyi, kaçak katları yıktırdık. Deprem yasasının gerektirdiği bütün tedbirleri de alıyoruz.

- Önceden inşa edilen evlerin risk haritaları çıkarıldı mı?

- Evet. Ne yazık ki durum hiç de iç açıcı değil. Yani Marmara depremi gibi bir depremde sonuçlar çok daha acı olabilir.

- Olası trafik sorunlarını nasıl gidermeyi düşünüyorsunuz?

- Belediye olarak kent içi ulaşım sorununu örnek bir biçimde çözdük. Park yeri sorununu da yer altı otoparkları ve açık otoparklar açarak çözdük. Bulvardaki sıkışıklık, Tabakhane deresinin kapatılıp Egemenlik Caddesi'nin altı şeritli olmasından sonra yok olacak. Ayrıca ek bulvarlar açarak sıkışıklığı önleyeceğiz.

- İnsanların büyükşehirlerde yaşamak istemelerinin en büyük nedenlerinden biri sosyal faaliyetlerin fazlalığıdır. Aydın bu konumda neredeydir?

- İlk olarak Aydın Kültür Sarayı için her türlü imkanı sağladık. Çalışmalar Kültür Bakanlığı nezaretinde devam ediyor. Sporda ise çok fazla çalışma yaptık. Aydın'ın 50 yerinde modern semt sahaları kurduk. Ayrıca Mesut Yılmaz ve Yörük Ali Efe Spor tesislerini hizmete açtık. Bu tesislerde kapalı salondan stadyuma kadar bütün imkanlar mevcuttur. Ayrıca Aydın'da 60 km.'lik bir koşu bandını yakında tamamlayacağız. Bundan sonra iş kulüplere ve spor gönüllülerine kalıyor. Sanat faaliyetleri için Şehir Tiyatrolarını ve Hüseyin Aksu Konferans Salonu'nu kurduk. Sanat galerimiz yakında hizmete girecek. Ayrıca 36 dönümlük araziye kurulacak arkeoloji müzemiz ve botanik bahçemiz ödeneksizlikten yarım kalmış durumda. İleride bir Etnoğrafya , bir de kent müzesi açacağız. En önemlisi Aydın'a yeni bir Kent Kitaplığı kurulması planlanmaktadır. Aydın halkının bunlara yaklaşık 2 yılda kavuşacağına inanıyoruz.

- Kış aylarında artan hava kirliliğine karşı ne yapılmıştır?

- Bu konuda en kolay çözüm jeotermal enerjiye geçiştir. Fakat şu anda katı yakıt kullanılırken bunun önüne geçebileceğimizi düşünmüyoruz.

- İlimizde sosyal yardımlaşmayla ilgili neler yapılmakta?

- Aydın, kurduğu sosyal yardımlaşma projesiyle, devletten katkı almadan bu işi başarmıştır. Belediyemiz her gün dört aş evi ile sıcak yemek vermekte, muhtaçlara da ekmek dağıtmaktadır. Kurduğumuz "Huzurevi" ve "Kadın Sığınma Evi" hizmet vermektedir. Her sene toplu sünnet şölenleri yapmaktayız. Ayrıca projelendirdiğimiz rehabilitasyon merkezi bir takım sebeplerden engellendi. Bunu da en kısa zamanda tamamlamak istiyoruz.

- Son olarak Aydın'ın geleceğiyle ilgili projeler nelerdir?

- Kentin 30 yıllık planlaması hazır durumda. Alt yapının büyük kısmı tamamlandı. Geri kalanı 5 yılda tamamlanacak. Aydın, insan haklarına dayalı çağdaş bir kent olacak ve 8 - 10 yıl içerisinde dünyaya örnek hale gelecek.

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

BİLİMSEL

Bora ÖZKAYA boraozkaya@hotmail.com

EVRENİN KADERİ

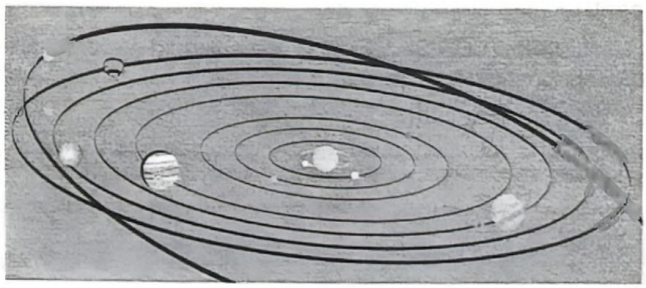
Evrende var olan her şey bir düzen içinde ilerliyor. Düşündüğümüzde her varlığın aynı sisteme ait olup benzer bir kadere boyun eğdiğini görmek zor değil. Bahsettiğimiz sistem bir yaşam çizgisi; "oluşmak" doğmakla başlayıp, gelişmeyle devam eden ve boyut değiştirmeyle son bulan...

"Tüm canlılar doğar, büyür, ölür" diyoruz. Evrendeki varlığı önemsenmeyecek kadar yer kaplayan biz canlılar için böyle bir düzenin özel olarak tahsis edilmiş olduğunu düşünmek biraz bencillik olur herhalde. Bu durumda olaya şöyle bir açıdan bakmak daha doğru olacaktır: Boşlukta sonsuz (sonlu olduğunu söyleyenler de var) yer kaplayan cisimler topluluğu evreni meydana getiriyor. Sonra gökadalar, yıldız kümeleri, yıldız sistemleri, yıldızlar derken küçücük bir gezegen "Dünya" ile karşılaşıyoruz ve bu gök cismi üzerinde, evrenden ayrı olarak düşünemeyeceğimiz bir "mikro evren" yani canlılar yer alıyor. Bu durumda evreni makro boyutta bir canlı olarak görüp, doğup büyümesi; sonra da ölmesi gerektiğini düşünmek yanlış olmaz sanırım. (Bu konuda bilgimiz olmasaydı, yine böyle düşünebilir miydim, bilmiyorum.)

Şimdi gelelim evrenin yaşam çizgisine: Her şey büyük patlamayla başladı en çok kabul gören kurama göre. Tüm madde, yoğunluğu ve kütlesi sonsuz olan bir noktada toplanmıştı (Tekillik noktası) ; zigot gibi bir şey yani. Sonra bu kadar büyük enerjiye dayanamadı ve tek noktadaki kütle parçalanarak etrafa dağıldı. Bu andan itibaren, bizim gelişmede "bölünme, büyüme, farklılaşma" olarak incelediğimiz olaylar meydana gelmeye başladı: O koca kütle parçalara ayrıldı, belli bölgelerde toplanıp farklılaşarak gök cisimlerini oluşturdu (Yeni oluşumlar sürüyor) ve tabi ki o noktadan kurtulduktan sonra arkaya bakmaksızın birbirinden uzaklaşmaya başladı; böyle devam ediyoruz işte... Yalnız başta bir sorun var; Bir noktada kümelenmiş madde yığını nasıl olmuştu da bir araya gelmişti? Bir sperm ve yumurtanın birleşmesi durumunu buraya uyduramayacağız çünkü tekillik noktasında tüm fizik kuralları geçersiz oluyor ve "zaman" diye bir kavramdan söz edemiyoruz; öncesi yok yani ..

İyi de evrenin genişlediğini ve bir tekillikle başladığını nereden anlıyoruz? Gelin görelim; Einstein ve diğer fizikçiler evrenin statik olduğunu savunurken "genel görelik" kuramının, evrenin sabit olmadığını söyleyen sonucunu görmezden geliyordu. Oysa Rus fizikçi Friedman bunu gözden kaçırmamıştı. Daha sonra bunu Hubble uzay teleskobu da destekleyecekti. Nitekim 1929'da Hubble, yıldız kümelerinin hızla bizden uzaklaşmakta olduğunu gösterdi. Şaşırtıcı bulgular birbirini destekler nitelikte devam etti. "Doppler olayı" olarak bilinen, yıldızlardan gelen ışınların ışık spektrumlarının incelenmesiyle, hemen hemen tüm yıldızların spektrumlarının kırmızıya kaydığı tesbit edildi. Bunu açıklayalım; Her yıldızın kendine özgü bir renk spektrumu vardır. Bu, yıldızın atmosferinde bulunan kimi elementlerin renkleri soğurması, sıcaklık değerlerinin farklı olması gibi nedenlerden kaynaklanabilir. Fakat tüm spektrumların kırmızıya kaymış olması bunlarla açıklanamaz. Sizden uzaklaşan bir araba düşünün; uzaklaştıkça ses kalınlaşacaktır. Çünkü size birim zamanda ulaşacak ses dalgası sayısı azalacağından; ses frekansı azalarak kalınlaşacaktır. Aynı şekilde uzaklaşmakta olan bir ışıklı cismi düşündüğümüzde birim zamanda bize ulaşan dalga tepesi sayısı azalacak ve spektrum, frekansı düşük olan kırmızıya kayacaktır. O halde evren şişirilmekte olan bir balon gibi genişlemektedir. Yalnız, evren bu şekilde gelişiyor ise bunun bir başlangıcı olmalıdır; tüm cisimlerin bir arada olduğu bir an. Şöyle ki bir mikro dalga (frekansı görünür ışığınkinden daha düşük dalgalar) dedektörü yönü, konumu, zamanı ne olursa olsun sürekli aynı şekilde sinyaller verir. Bunlar, büyük patlamayla oluşan ilk evrenden hala bize ulaşan dalgalar olmalıdır. Evrenin çok uzak köşelerinden bize ancak ulaşabilen bu dalgaların frekansının çok düşük olması gerekir. Bu durumda atmosferin dışından geldiği tesbit edilen mikrodalga sinyalleri mevcut kuramı desteklemektedir.

Evrenin doğma ve büyümesinden sonra geldik

ölümüne. Evrenin sonu konusunda üç tez vardır: 1) Toplam kütle genişleme hızını durdurmaya yetmeyecek kadar ise şişmeye devam edeceğiz. Şu anda bilinen gök cisimlerinin toplam kütlesi bu genişlemeyi durduracak çekimin yüzde birinden azını oluşturuyor. Göremediğimiz kara maddelerin kütlesi de eklersek ancak yüzde onluk bir çekime ulaşabiliyoruz. Ama tabi ki bunlar kesin bilgiler değil. 2) Kütle çekimi genişlemeye ancak durduracak kadarsa genişleme hızı azalarak sıfıra inecek ya da 3) Ölüm; yani gelinen yere geri dönüş gerçekleşecek; eğer kütle çekimi yeteri kadar fazla ise. "Büyük Çatırtı" denen bu olay meydana gelecekse 10 milyar yıldır genişlemekte olan evrenimizin tekrar kendi üstüne kapanması için en az 10 milyar yıl gerekli. Zaten o zaman 6,5 milyar yıl ömrü kalan Güneş'imiz çoktan sönmüş olacaktır, canlılar ise toprak...

final dergisi dershaneleri

D. Berfin KÖSE

Hani, hep övülür çocuk; "Bizi geçti, maşallah, daha da uzayacak!" diye... Çocukların da yapmadığı kalmaz bir cm. daha uzamak için: her gün süt içmeler, basketbol, voleybol oynamaları, yüzmeler vs. cetveller hergün biraz daha eskimiştir.

Boy günümüzde bu kadar güncelken, duvarlara atılan çiziklerin her nesil biraz daha yükseldiğini biliyor muydunuz? Evet, insanların boy ortalaması her yıl biraz daha artmakta. Bugün 18 yaşındaki bir erkek çocuk babasından 5 cm. aynı yaştaki bir kız çocuk ise annesinden 3 cm. daha uzun. Bundan 3,5 milyon yıl önce insanların boy ortalaması 1m. iken, şimdi bayanlarda, 1,68 m., erkeklerde ise1,78m. Bu sayının 2090 yılında 2 m'ye varacağı düşünülüyor. Ayrıca büyük şehirlerde yaşayanlar köyde yaşayanlara göre, kuzey ülkelerinde yaşayanlarsa güneylilere göre daha uzun oluyor. Peki neden?

Bilim adamları tarafından toplumlar ve dönemler arasındaki bu büyüme ve gelişme farklarını açıklamak için çeşitli teoriler öne sürülmüştür.

1. IŞIK TEORİSİ : Elektrik lambalarının yaydığı ışık büyüme hormonunun yapımını arttırmaktadır.

2. STRES TEORİSİ : Akustik uyarımlar (gürültü) büyüme hormonunu aktifleştirmektedir. (Aynı zamanda neden kentlilerin köylülerden daha uzun olduğunu açıklamakta)

3. GEN TEORİSİ : Birbirinden uzak bölgelerde yaşayan insanların evlenebilmesi için büyümeyi sağlayan genlerin bir araya gelerek birleşmesi sağlanmaktadır.

4. VİTAMİN TEORİSİ : Çocukların doğduğu andan itibaren proteince, vitamince zengin besinlerle beslenmeleri boylarının uzamasına sağlamaktadır.

5. ÇEVRE TEORİSİ : Atmosferdeki sıcaklığın artması insan boyunun artmasına neden olmaktadır. (Ancak, bu teori kuzeyli insanların güneylilerden daha uzun olması gerçeğine ters düşmektedir)

6. EVOLÜSYON TEORİSİ : Bu teoride, insanlığın şu anda bir büyüme ve gelişme fazında bulunduğu bundan sonra tekrar bir küçülme dönemine gireceği düşünülmektedir.

Uzun boylu olmak günümüzde çoğu kişinin istediği bir özelliktir. Fakat, 2 metreden uzun olunması halinde, kemik yapısı ve kalp aynı oranda kuvvetlenemeyecektir. Bu da çeşitli sağlık sorunlarına yol açacaktır. Ancak, görülmektedir ki bugün uzun boylular da kısa boylular kadar sağlıklıdır.

GERÇEK KAHRAMAN KİM?

Fatih DEMİREL

Dünya gittikçe küçülüyor. Gelişen bilimle bir ilke yayılıyor. Birçok konuda insanlar birbirine yaklaşırken biz hala bilim tarihinden bihaber yaşıyoruz. Pek akıllıca olmayacak ama büyük hoşgörülerine sığınarak yetkililere soruyoruz: Neden bizim okullarımızda bilim tarihi öğretilmiyor? Gazeteler, futbolcuların, mankenlerin, bilmem ne barda söyleyen şarkıcının yaşamlarını didik didik ederken neden bilim adamlarına aynı ilgi gösterilmiyor? Bilim adamlarının tanınmamasının halkın Pasteur denilince ağzının açık kalmasının nedeni bu değil mi?

Özendiğimiz ülkeler sanayi toplumundan bilgi toplumuna yönelirken bizim bekleyişimiz ilginç değil mi? Sadece bu ilginçlik nedeniyle insanlarımızın eğitiminde bilim kaçınılmaz. Bilimin anlaşılır biçimde anlatılmasının en önemli desteklerinden biri de beyinlere onu tarihi ile sunmak değil mi?

Biz tarih diye yalnızca siyasal olayların geçmişini bellemişiz. II. Dünya Savaşı'nı bitiren ana etkenin teknoloji olduğunu biliyoruz; Hitler'i, Roosvelt'i tanıyoruz da savaşın akışını değiştiren bilim adamlarını, mühendisleri tanımıyoruz. Tarihi masalsı anlatımlarla değil de neden - sonuç ilişkisiyle anlatmak istiyorsak okullarımızda bilim tarihi eğitimi verilmesi gerekir.

İlkokul'dan başlayarak öğrencilere dünya ve Türkiye anlatılmaya çalışıyor. Türkiye yalnızca tarihi ve coğrafyası ile değil, yasaları, ekonomisi, kültürü ile bir bütün içinde anlatılmaya çalışılıyor. Çünkü biliyoruz ki olaya ortaçağ zihniyetiyle yaklaşırsak pembe bulutlardan başka bir şey göremeyiz.

Yaşamı her yönüyle en iyi şekilde algılamak gerekiyor her dakika. Yaşamın her evresinde dönüp arkasına bakanlar kendilerini "Tarih tekrardır" yanılgısından kurtarabilirler. İşte bu yüzden herkesin kendi tarihini bilmesi gereklidir. Her hekim Hipokrat'ı, her kimyacı Nobel'i, her elektrikçi Faraday'ı, her ressam Van Gogh'u bilmek zorundadır. Biz de büyümek istiyorsak bilim tarihini öğrenmekte başlamalıyız.

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

AMAN TANRIM; BÜYÜYORUM!...

Çağlar SAYAN

Saat 1

Hafta 8

Hafta 25

Hafta 48

Bu karanlık mekandaki ilk günlerimde benimle bir kurbağa yavrusu arasındaki farkı ayırt etmeniz çok güç. Bu sırada bir sperma hücresinin bir yumurta hücresini döllemesiyle oluştuğumdan da habersizim. Benim şu anda burada bulunmamı sağlayan kişileri, yani anne ve babamı gerekli organlara sahip olmadığımdan bu arzumun birkaç ay içinde gerçekleşmesi gibi bir ihtimali unutmak zorundayım.

Nihayet ikinci haftayı doldurdum. Artık vücudumun baş ve gövde olmak üzere ikiye ayrıldığını hissediyorum. Burada bir ayı doldurduktan sonra ben artık bir omurgalıyım. Bir pirinç tanesinden birazcık büyük olmama rağmen ciğerlerime kan pompalayan bir kalbim, bir beynim, omurilik ve sinir sisteminin temellerine sahibim. Başım bir insan başına benziyor. Kollarım ve bacaklarım yavaş yavaş kendini hissettirmeye başladı. Fakat beni bir insan olma yolunda engelleyen kuyruk ve solungaçlar henüz kaybolmadı.

Buradaki mevcudiyetimin ikinci ayını da doldurduktan sonra görünüş açısından baştan beri sorun yaratan kuyruk, ileride güçlü bir insan olacağımın sinyalini veren butlar tarafından kapatıldı ve solungaçlar belirsizleşmeye başladı. El ve ayak parmaklarımın başlangıcı gözükmeye başladı. Midem ve böbreklerimin çalışmaya başladığını hissediyorum. Gözüm, kulaklarım ve burnum yavaş yavaş çıkış sinyallerini vermeye başladı. İlk hareketlerimi rahatlıkla yapabiliyorum.

Üçüncü ayın da dolmasıyla kollarım ve bacaklarım orijinal insan koluna ve bacaklarına benzemeye başladı. El ve ayaklarımda tırnaklar belirmeye başladı. İç organlarımın çoğu yerini almaya başladı. Uyuyorum ve uyanıyorum Cinsiyetimi de rahatlıkla anlayabilirsiniz.

Dördüncü ay sonunda yutkunabiliyorum ve parmağımı emebiliyorum. El ve ayak parmaklarım iyice belirdi. Yüzüm tam bir insan yüzüne benziyor. Sonunda hayatımı borçlu olduğum kişileri görebilmek için alt yapıyı hazırladım. Başımı durmadan çevirip hareketli olmaya çalışıyorum.

Beşince ay sonunda tamamen hareket kabiliyeti kazandım. Sesleri duyabiliyor ve sıçrayabiliyorum. Kollarımı sallıyor ve parmağımı emebilirim. Bunun dışında ence ve boyca büyümek dışında bir şey yapmadım.

Altıncı ayda gözlerimi korumak için kaşlarım ve kirpiklerin çıktı. gözlerimi açabiliyorum. El ve ayak parmaklarımın izleri açıkca görülebiliyor. Eğer bu sırada doğarsam büyük ihtimalle yaşarım.

Yedı aya erdikten sonra yüzüm kırış kırış. Dokunmak, görmek, tatmak ve duymak gibi dört duyumu kullanabiliyorum. Ara sıra hıçkırıyorum, annemin sesini tanıyabiliyorum ve ağlıyorum.

Sekizinci ayın sonunda ciğerlerim hariç tüm sistemlerim tamamiyle gelişti. Derimin altında yağ toplanmasıyla beraber kırışıklıklar kayboluyor. Saçlarımın orijinal örtüsü döküldü.

Buradaki son ayımın sonunda o kadar büyüğüm ki yer çok daraldığından çok az hareket edebiliyorum. Bütün sistemlerim çalışıyor. Vücudum hastalıklara karşı dirençli. 3 kiloyum ve artık doğuma hazırım. Beni bir şey kafamdan çekti ve 9 aydır içinde bulunduğum gere göre daha aydınlık olan bir yere çıkardı.

Böylece dünyaya bir kişi daha eklendi. Annemin karnındaki 9 aylık misafirliğim sırasında ne solunum yapabildim ne de kendi kendime beslenebildim. bir parazit gibi plasenta yardımıyla oksijen ve besinleri annemin karnından çaldım. İçeride olduğu gibi dışarıda da onun başına bela olacağımdan eminim.

TEKNOLOJİ Mİ, DOĞA MI?

Hüseyin YİĞİT

İnsanoğlu bilim için neleri feda etmedi ki? İnsanlığı, doğayı... Bilimdeki gelişmelerin teknolojiyle olabileceği düşünüldü. Doğa reddedildi. Tabiat da öcünü almasını bildi. Ozon tabakası delindi, insanlar ölümcül hastalıklara yakalandı. Halbuki eskiden öyle miydi? İnsanlar, "atalarımız" doğanın gücüne inanırlarda. İlk önce teknoloji kullanmak yerine doğaya başvururlardı. Nitekim bunun en güzel örneğini size bir bilim haberiyle aktaracağım.

1898, 1862 ve 1873'te bulunan Mısırlılara ait popirüs kağıtlarında eski Mısırlıların hiçbir ilaç veya makina kullanmadan sadece arpa ve buğdayların hızlarıyla bir kadının hamile olup olmadığını ve çucuğun cinsiyetini belirleyebiliyordu. Bu işlemler tıpta hiçbir alakası olmayan bir kişi için bile çok basit bir şey. Önce arpa ve buğday tohumlarını ayrı ayrı ikişer kumla dolu torbalara dikerlermiş. Sabah vaktinde hamilelik şüphesi olan ve olmayan kadın arpa ve buğday torbalarındaki toprağı sularmış. Eğer hamilelik şüphesi olan kadının suladığı arpa ve buğday tohumları daha çabuk çimlenir büyürse o kadın hamiledir. Eğer iki kadının da suladığı tohumlar aynı anda çimlenirse o kişide hamilelik yok demektir. Bu erken çimlenmenin sebebi hamile kadınlarda sabah vaktinde idrarlarında aşırı miktarda hormon olduğu içindir. Mısırlılar bebeğin cinsiyetini ise şöyle belirlemektedirler: Hamile bir kadının idrarıyla ayrı ayrı çimlenmekte olan arpa ve buğday tohumları daha çabuk çimlenirse kız evlat olacağı belli olur. Yukarıda söylediğim tüm bu işlemlerin şu anda bilimsel olarak doğruluğu kanıtlanmıştır.

Şimdi şunu düşünmemiz lazım: Günümüzde ancak milyarlık aletlerle yapabildiğimiz işlemleri nasıl oluyor da Mısırlılar günümüzden 4000 yıl önce keşfedebiliyorlar? Bunun cevabı çok basit o zamanki insanlar gelişmeyi tabiatla birlikte yapıyorlardı. Şu anki insanoğlu gibi sadece teknolojiyle değil.

final dergisi dershaneleri
" ... aşarı tesadü. değildir"

KATALİZ

Birleşmek Başlangıçtır, Birlikte çalışmak Başarıdır, Birliği sürdürmek Gelişmedir.

FOTOĞRAF YARIŞMASI

AYDIN FEN LİSESİ KİMYA TOPLULUĞU

Yasin ŞAHİNTÜRK

2001 - 2002 Eğitim ve Öğretim Yılı'na girdik ve I. dönem başında da okulumuzda yeni yeni faaliyetler başladı. Kuşkusuz bu faaliyetlerin en önemlilerinden birisi de okulumuzda çeşitli toplulukların kurulması oldu... İlk olarak kimyaya gönül veren öğrenciler tarafından AFL Kimya Topluluğu kuruldu... Ve gördüğünüz bu sayfa da dahil olmak üzere "BİLİM" sayfalarındaki birçok yazıya AFL Kimya topluluğu öğrencileri imza attılar. Okulumuz Kimya Öğretmeni Ayşegül METİN'e topluluğumuz ve faaliyetleri hakkında birkaç soru sorduk... İşte AFL Kimya Topluluğu ve faaliyetleri hakkında mini bir röportaj:

- Okulumuz duvarlarında rengarenk posterler görüyoruz. "AFL KİMYA TOPLULUĞU "DOĞA SEVGİSİ" KONULU FOTOĞRAF YARIŞMASI" Bize topluluğunuz ve bizi şaşırtan faaliyetleriniz hakkında bilgi verir misiniz?

Ayşegül METİN : Bildiğiniz üzere okulumuzda bu yılın başında topluluğumuz kuruldu... 10/A sınıfından Osman ÖZEN, Erman ÖZÇELİK, İlke MIRIK, Dicle Berfin KÖSE; 10/B sınıfından H.İbrahim DOKUYUCU, Hayrettin ŞİPAR, Hatice Ümran EVREN, Çağrı ÇETİNTEPE; 9/A sınıfından Fatih DEMİREL ve Eylem KUDAY topluluğumuzun asil üyeleri görev aldılar... Yarışmaya gelince; "doğa sevgisi" konulu bir fotoğraf yarışması bu. Amacı: günümüzde çevre kirliliği ile doğa, doğallığını kaybetme tehlikesi içinde olduğundan ötürü bu konuya dikkatleri çekmek istememiz... Zaten okulda yeterince dikkat çekti. İlkini okul çapında düzenliyoruz. Fakat seneye tüm Aydın genelinde bir yarışma olacağı düşüncesindeyiz. Yarışmada dereceye girecek olan ilk üç öğrencimiz AYDIN BARIŞ FOTOĞRAF STÜDYOLARI ve YÖNTEM DERSHANESİ sponsorluğunda hediye edilen fotoğraf makenlleriyle ödüllendirilecek. Ayrıca mansiyon ödülleri olarak siyah - beyaz Film, renkli film vb. hediyeler de sizleri bekliyor. Yarışmanın jürisi profesyonel üyelerden oluşuyor. Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Resim Bölümü'nden ve Tıp Fakültesi'nden değerli öğretim üyelerimiz yarışmanın juri üyeliklerini yapacaklar. Ödül töreni ise 2002 yılı Mart ayında okulumuzun kutladığı Fen ve Teknoloji Haftası Etkinlikleri'nde yapılacaktır. Son başvurular Mart Ayı'nın ilk haftasına kadar yapılmalıdır. Umarız bu etkinliğimiz geleneksel bir hale gelir. Başarılar hepinize !...

- Teşekkürler... Bizler de böyle etkinlikleri daha çok görmek istiyor ve çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

HASTA MENEKŞELER

İlke MIRIK

Annemin menekşeleri. Mavi, mor, beyaz, pembe... Rengarenk. Küçük saksılarıyla evdeki çiçek köşesinin en göze batan kısmında bulunan çiçekler ve annemin onları büyütme konusundaki aşırı titizliği. Haftalık komşu toplantılarında bizde bulunmayan türlerine rastlarsa eğer, bir dal kırıp getirir ve bildiği tüm yetiştirme sırlarını yeni çiçeğine de uygular: Şaşmaz, periyodik saatlerde sulama, bol güneşli, ayazsız havalarda balkona çıkarma, onlarla sohbet etme ve saksılarına tablet tablet aspirin koyma... Aspirin koymak mı? Bu işe yarar mı?

Meğer yarıyormuş.

Aspirinin aktif maddesi salisilik asit denilen bir kimyasal madde ve bitkilerin bu maddeyi salgıladıkları uzun zamandır biliniyor. Zaten kelime de Kuzey Amerika'da baş ağrısı ilacı olarak kullanılan Söğüt ağacından (Salix) gelmekte. Ama bitkilerin bu maddeyi kendileri için kullandıklarının fark edilmesi, botanik uzmanları için yeni bir çalışma kapısı açmış.

Önce bitkilerin savunma sisteminin nasıl çalıştığı hakkında biraz bilgi verelim: Bitki bakteri, virüs ya da mantar ile enfekte olduğunda, bir çeşit sinyal başlatıyor. Bu sinyal, bitkinin sağlıklı hücrelerini uyarıyor ve bu hücrelerin enfeksiyonla mücadele edecek hormon salgılamasını sağlıyor. Böylece bitki iyileşiyor.

Aspirin de bitkilere bu yönde yardım ediyor. Bazı hastalıklara karşı, bitkilerde hastalıklarla mücadele eden protein sentezini başlatıyor. Bitkide salisilik asit miktarı artınca porlar açılıyor, solunum hızı artıyor, kökten besin alımı çoğalıyor, yaprak ve çiçek büyümesi gerçekleşiyor ve bitki tam olarak mücadeleye hazır hale geliyor.

Bilimde buluşlar tesadüfelere açıktır ya (itiraz gelebilir. Belli bir birikimden sonra çevrede meydana gelen sıradan olaylara bilimsel açıklama getirme şansı artıyor diyelim.), bunda da biraz kokulardan yardım almış bilim adamları. Voodoo Lily (Sauromatum guttatum) bitkisinin çiçekleri olgun hale geldikten sonra çevreye keskin bir koku yayıyor ve bu koku sinekleri çekerek tozlaşmayı sağlıyor. İlya Roskin ve çalışma grubu, bu bitkinin tozlaşmadan önce bünyesindeki salisilik asit miktarını arttırarak solunumu hızlandırdığını gözlemlemiş (1988). Raymond White'in çalışmalarıyla da salisilik asitin bitkilerde bazı hastalıklara karşı protein sentezini başlattığı ortaya çıkarılmıştır.

Tüm bunlar yurdum insanının uzun zamandır uyguladığı çiçek yetiştirme yöntemlerinin ne kadar doğru olduğunu ispatlıyor aslında. Anneme dönersek, menekşenin hassas bir bitki olduğu açık, bu durumda salisilik asitle onun savunma sistemine yardımcı olmuş oluyor. (Araştırmalarda amaç da bu; zayıf bitkilerin savunma sistemini güçlendirmek.) Doğu Anadolu'da, aşırı nüfus artışını dizginlemek (ya da eğitim, sağlık.... standartlarını iyileştirmek) için TAP tarafından dağıtılan doğum kontrol hapları çiçek yetiştirmede kullanan kadınlarımıza kızmamak lazım. Annelik böyle bir şey; büyütmeye duyulan sonsuz istek...

SÖĞÜT AĞACINDAN ASPİRİNE

Erman ÖZÇELİK

Dünyamız hızla değişiyor. Bu sebeple bilimde de yenilikler oluyor. Günümüzde sentetik ilaçlar, bitkisel ilaçların yerini almaya başladı. Bunlardan birisi de tüm dünyada kullanılan Aspirin.

1757 yılında yanlışlıkla bir söğüt ağacının kabuğunu tadan Edmund, bu tadı sıtmada kullanılan bir başka ağaç kabuğunun tadına benzetti. Bu olay onun ilgisini daha da arttırdı ve söğüt ağacıyla ilgilenmesini sağladı. Yaptığı altı yıllık klinik gözlemlerden sonra, söğüt ağacı kabuğunu ateşli hastalarda kullanmaya ve onlara tavsiye etmeye başladı.

Yarım yüzyıl sonra bu maddenin sırrını keşfetmek için yarışına giren Alman ve Fransız farmakologlar (ilaç bilimleri) daha çok "salisin"i, yani bu ağaç kabuğundaki etkin bileşiği elde etmeyi başardılar.

1860 yılında Almanya'da salisinin türevlerinden salisilik asit sentetik olarak üretildi. Daha sonra asitliği daha az olan asetil salisik asidin bulunmasıyla Bayer, bu türeve "Aspirin" adını verdi. Böylece aspirin savaşını Almanlar kazanmış oldu.

Salisatların vücut üzerinde bir çok etkisi vardı. Ateş düşürmesi, ağrı kesmesi, kanın pıhtılaşmasını engellemesi ve damar geçirgenliğini arttırması, bunlardan en önemlileridir.

Bu maddenin hangi mekanizmalarla bu etkileri yaptığı hakkında kimsenin bir hipotezi bile yoktu. Ancak 1971 yılında İngiliz John Vane, ortaya çıkardığı etki mekanizması sayesinde Nobel odülü aldı. Günümüzde araştırmalar devam etmektedir. Son olarak size tavsiyem, evcil hayvanlarınıza asla aspirin vermemeniz, çünkü onlara öldürücü etki yapıyor.

final dergisi dershaneleri
"işaret ayrıntıda, ayrıntı final'de"

ALMAÇ AFL Biyoloji Topluluğu'ndan MERHABA!..

AFL Biyoloji Topluluğu

Bundan yıllar önce başladı herşey. "Bir hücre" ile birdenbire. Evrendeki konumsuz dünya gibi bilinmezlikler içinde, benzerlerinin ve nice farklılarının arasında kalakalmış bir hücre. Kendine yetebilmek için,daha da fazlasını yapabilmek için, boyuna oranla kıyaslanamaz didinmeler içinde. Bugüne dek boşa gitmemiştir hiçbir emek. Çabalarına karşılık bölünüyor.

Zaman, tarihin baş döndürücülüğünde, takip edilmez hızıyla akıp giderken herşey daha da başkalaşıyor. Kimileri yeşille bürüyorlar kendilerini, güneşle ahbap oluyorlar, kimileri başka hayatlarda kendi canlarına kavuşuyorlar. Ayrıştırıyorlar, birleştiriyorlar, en farklısını yaratıyorlar. Denizin dibi, göl kenarlarının en seyirlik yeri, diğer canlıların vücutlarının en ücra köşesi oluyor bazılarının yuvaları. Zayıf olan eleniyor, insan devralıyor o büyük maratonun bayrağını. Derken gökgürültüsü, şimşeğin yere davetsiz inişi, vahşi hayvanların aman vermeyişi mağara duvarlarına yansıyor şekil ve resimler olarak. Ateş tekerlek ve yazı. Dünya dönüyor, hayat değişiyor, karmaşıklaşırken insan beyninin kıvrımları, ufku genişliyor.

Canlıların ilk oluşumundan bugünlere kadar sürekli bir büyüme ve gelişme rol oynamıştır. Bu yüzden "canlı" bilimi biyoloji, tarihin her sahnesinde büyük görevler üstlenmiştir. Biyoloji öğretmenimiz Hülya Olgun rehberliğinde bu dersi seven öğrenciler olarak "Biyoloji Topluluğu"nu kurmaya karar verdik. Amaç ve hedeflerimizi Aydın Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ilettik. Valilik makamının izni ile de dünya çapında her saniye gelişen olayları ve büyüyen insan ufkunu dilimiz ve kalemimiz döndüğünce aktarmak için ilk adımımızı atmış olduk. Güzele ve doğruya ulaşmadaki çabalarımızı destekleyen herkese teşekkürler. Görüş, eleştiri ve beğenileriniz için biyoloji öğretmenlerimizden Hülya Olgun'un elektronik posta adresine içinizden geçenleri iletebilirsiniz... (olgunhulya@hotmail.com)

OLAĞANÜSTÜ YAŞAMLAR

BENİM ÇOCUĞUM OLUR MUSUN?

AFL Biyoloji Topluluğu — *Didem ÖZ*

Bu misafirperver karınca ile karıncasever kınkanatlının öyküsü.

Hayvanlar aleminin her yönden en gelişmişi olarak tanımlanan insanlardan; aynı DNA'lardan sentezlenmiş, benzer protein, genetik şifre ve kalıtsal özelliklere sahip olan; aynı ortamı, düşünceleri, özellikleri paylaşanların bile birbirinden aslında çok uzak, ilgisiz yaşadığı şu zamanda, bu küçük iki farklı tür arasındaki yakın bağ gerçekten şaşırtıcı ama anlamlı ve aranılan bir mutluluk tablosu.

Dışarıdan bakıldığında; karınca ile kınkanatlı arasındaki evsahibi - misafir ilişkisinde çok ebeveyn - çocuk bağını andıran bu yaklaşım çok masum ve pürüzsüz. Ama yakından incelendiğinde insan kendini "nasıl olur?" diye sormaktan alıkoyamıyor.

Aslında karıncalarla hareketli bir tür asalak ilişkisi geliştiren karıncaseverlerin bazıları karınca yuvasını kendi evleri gibi kullanır ve yuvanın tüm nimetlerinden yararlanırlar. Her yere burunlarını sokan bu asalakların zaman zaman konakçı karıncanın yuvalarını yediği görülse de karıncalar konukları şaşırtıcı bir dostlukla karşılaşırlar; işgalci türü yuvalarına kabul etmekle kalmaz, konukların larvalarını kendi yavruları gibi besler, bakar ve büyütürler. İleri düzeyde toplumsallaşmış, yuvalarında ve dış çevrede karmaşık, fakat gerçekten programlı bir düzen geliştiren karıncaların, hele hele de anaç karakterleri, yavrularını düşmanlardan koruma eğilimleri göz önüne alındığında, karınca severlerin kendilerini nasıl böylesine kabul ettirebildikleri daha çok dikkat çekiyor. Bu çelişki üzerine getirebilecek yorumlardan en mantıklısı, karıncaseverlerin bir biçimde, karıncaların karmaşık şifrelerini; çeşitli görsel, mekanik simgeler içeren dillerin çözüldüklerinden başka bir şey olamaz kuşkusuz. Peki ama sırları ne?

Bu şaşırtıcı beraberliğin nedeni, karınca ile karıncasever arasındaki kimyasal etkileşim; başka bir deyişle, akıllı karıncaseverin ilgi iksiri. Karıncasever, larva evresinde, kabuğundaki salgı bezlerinden karıncayı çeken bir madde salgılar. Bu maddenin büyük olasılıkla, karınca larvalarında yetişkinlerin bakımını başlatmak üzere salgılanan bir feremonun taklidi olabileceği düşünülüyor. Bakıcı karıncalar, kınkanatlının larvalarından gelen kimyasal sinyale, larvanın bakımını yoğunlaştırarak yanıt verirler. Bu konuda yapılan deneyler, kimyasal etkileşim olduğunu doğruluyor. Salgılamanın önlenmesi için, vernikle kapatılmış larvalar yuva girişine konduğunda, karıncalar bu larvaları önemsemiyor ya da çöpe atıyorlar. Ama larvalar üzerinde ufak delikler açıldığında, hemen onları yuvalarına taşıyıp benimsiyorlar. Hatta larva salgısı emdirilmiş süzgeç kağıdını bile içeri taşıyorlar. Bu durumun, sadece kandırıcı bir iksirin ürünü olması biraz hayal kırıklığı yaratıyor, ama olsun; onları birlikte görmek çok güzel.

Kınkanatlı larvaları yuva içine girdiklerinde, ihtiyaçlarını karşılamak için; başta beslenme olmak üzere hemen her konuda karınca larvalarını taklit ediyor. Larvaların besin istemesi, yetişkin karıncaların dudaklarına dokunma hareketi şeklinde gerçekleşiyor. Böylece karınca, ağzından bir yiyecek damlacığı çıkarıyor. Kırkanatlı larvaların bu isteme hareketini daha çok gerçekleştirmelerinden olsa gerek, daha fazla besin alıyorlar. Larvalar arasındaki besin dağılımı incelendiğinde, büyük bir uçurum göze çarpıyor. Bu eşitsiz dağılım, kınkanatlı larvalarının, karınca larvalarına sağlanan normal besin akışını azaltır derecede beslenmeleriyle ortaya çıkıyor. Kınkanatlı larvaların, karınca larvalarını yediği de göz önüne alındığında, zavallı karınca larvalarının yaşabilmeleri bir mucize gibi görünse de, obur kınkanatlıların iradesizliği yuva dengesine katkı sağlıyor. Karınca larvaları ile kendi türünün larvalarının kokusunu ayırt edemeyen kınkanatlı larvaları, birbirlerini de yiyerek kendi popülasyonlarını durmadan azaltıyorlar. Ama minik karınca larvaları, yetişkin olduklarında kuracakları birliğe zemin hazırlar gibi, kümeler halinde bulunuyor, birbirlerine destek çıkıyorlar.

Kınkanatlılar akıllı... Yumurtadan çıktıktan sonra, besin stoğunun tükendiği yuvayı terkedip, bakımın ve besinin daha fazla olduğu başka yuvalara gidiyorlar. Terkedecekleri yuvanın konakçı karıncasından göç için besin istemeyi de unutmuyorlar tabi. Sonra koku yardımıyla ikinci yuvalarını buluyorlar. Şimdi sırada ikinci misafirlik; ne kadar salgı, o kadar ilgi... Burada da işleri bitince, ver elini başka bir yuva. Besin biter, kınkanatlının kandırıcı iksiri bitmez...

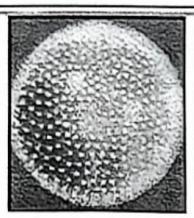
Oysa karınca kendi çocuğu gibi sevmişti kınkanatlıyı; vedalaşmadan gidilir mi hiç... Kınkanatlının her yaramazlığında sanki karıncanın sevgisi biraz daha artmıştı. Şimdi karınca, ikramları hazırlamış, giden misafirin mahsunluğu, gelecek misafirlerin ümidi ile yuvasının kapısının çalınmasını bekliyor.

Bak sen şu doğanın işine!

final dergisi dershaneleri

ALMAÇ

VOLVOKS

Eren ARSLAN
arslaneren@mynet.com

Melankolik takılan insanlar görüyorum. Başkalarıyla konuşmaktan, bir şeyler paylaşmaktan, beraber yaşamaktan kaçıyorlar sanki. Yaşamlarının amacı sırf kendileriymiş gibi ne başkalarının mutluluğunu ne de başarılı olmalarını istiyorlar. Aşağı bükük dudakları, çatık kaşları ve saklamak için iyice yuvalarına çektikleri yabancı gözleriyle soğuk maskeler takıyorlar. Çevrelerindeki bitkiler, hayvanlar birer eşyaymış gibi onlara ne ilgi gösteriyor ne de önem veriyorlar. Korkuyorum ve endişeleniyorum gelecek için. Olumlu yönleri bir yana, hızını alamayan teknoloji kasırgası insanları birbirinden çok uzak düşürdü. Canlılar arasında, yaşam için çok büyük önemi olan etkileşimi en alt seviyelere indirdi. Bir yaşam alanı paylaşılıyorsa eğer fedakarlık edilmelidir. Ormandaki ağaçlar nasıl diğer ağaçların ışığını kesmeyecek şekilde yönelmek, toprağı ve suyu paylaşmak zorundalarsa öyle. Biraz güçsüz olanların hayatları bitiverir o zaman. Geçmiş için üzülmek boşuna ama ya sonrası?

Sonrası için bakışlarımızı iyice keskinleştirip, dikkatimizi tamamen kendimize, canlılığımıza yada hiç fark etmez başka bir canlının hayatta kalmak için izlediği yollara vererek ilk adımı atmalı. İlkel deyip, küçük ve önemsiz bulup geçmemeli, yansımalarımızı onlarda aramalıyız.

Volvoksun sayısız odalı ilginç yaşamı geliyor aklıma. Bir yan yana, üst üste dizilmiş hücreler yumağı. Sınıflandırmanın uzun basamaklarının ön sıralarında bulmuş kendi yerini. Tek hücrelilerinden çok hücreliliğe geçişte, hayvan mı bitki mi sorularına aranan yanıtlarda, biyoloji kitabının engin sayfaları arasına sıkışmış. Milyarlarca yıl bir hücreli olarak yaşayan canlılar, zamanımızda yaklaşık bir milyar yıl önce bölündüklerinde, artık, birbirlerinden ayrılmamaya karar verdiklerinde oluşmuş çok hücrelilerin atası. Bakteriler, algler derken Pandorina ve Eudorina, 16 ve 32 ile katlanan hücre sayılarını Volvoksta yüzlere, hatta binlere çıkarmışlar. Volvoks hücreleri gerçek anlamda farklılaşmaya başlamış, aralarında görev dağılımı yapmışlar. En dıştakiler dünya gözüyle etrafta olan biteni izlemek, korunabilmek için göz lekeleriyle süslenmiş, aynı yöne çalışan, sınırların asayiş, güvenlik ve canlının hareketini sağlayan kamçılar takmışlar. Ortalara gidildikçe canlının iç bütünlüğü onem kazanmış ve bunlar üreme yeteneğini en içlere devrederek vücut hücresi adını almışlar. Aralarındaki protein köprüler ve kolayca iletilebilen impulslar sayesinde birbirlerinden haberdar olabilmişler. Farklılaşma, özelleşme büyük sorunları da beraberinde getirir. Yapılacak en küçük hata yaşamın sonu olabilir. Bu yüzden Volvoks hücreleri de hem kendilerini hem de çevrelerini büyütüp geliştirebilmek için en iyisini yapmak zorunda kalmışlar.

Volvoksun küresel yaşamındaki herhangi bir hücre gibi düşününce kendimi, toplum içindeki, dünya üzerindeki yerimi daha iyi anlıyorum. Sorumluluklarımı yerine getirerek, çevreminde bundan en iyi şekilde etkilenmesini sağlayarak hep birlikte büyümek amacım oluyor. Bireysel çabaların tek başına yetersizliğini görüyorum. Canlılığın özünden uzaklaşmamalı insan. Çünkü uzaklaşmak için atılan her adım o güne kadar büyüten değerlerin sarsılmasına neden olacak ve gelecek güzel günlerin önünü kapayacaktır.

"PROJE"YE BAKIŞ

Barbaros BENSOY

Hiç duymayan bizler yine başlangıçta aşılamazmış gibi görünen bir nehrin başındayız. Yapacağımız şey büyük bir kaya parçası bulup nehrin coşkuyla akan suyuna bırakmak. Sonra kaldığımız yerden devam ederiz son taşın üzerinden diğerini bırakmaya. Sonra bir bakarız ki karaya ayak basmışız. Dönüp baktığımızda ise aşılması imkansız diye nitelendirdiğimiz zorlu yolculuğun bizim için kaldırımda yürümekten öteye gitmediğini farkederiz.

Bizler, bizi büyük gelişmelere götüren yenilikleri, küçük aralıklarla dizdiğimiz büyük bilgi birikimlerine borçluyuz. Atacağımız her adım için bulduğumuz yeni verileri ve bunların ürünlerini bir kalıp içinde şekillendirenler de yaptığımız projelerdir.

Günümüzde ülkelerin büyüklüğünün sahip oldukları topraklar değil geliştirdikleri teknolojiyle belirlendiği bir gerçek. Artık geleceğimiz belirleyen ordularımız, askerlerden değil, bilime katkısı olanlardan meydana geliyor. Dünyada hızla bilim üretimi yapılıp, teknoloji alanında yarışılırken mevcut bilimi taklit etmekle bir yere gelinemeyeceğini hepimiz biliyoruz. Bu durumda biz gençlerin ortaya atacağı fikirler ve yaptığı projeler yeni bilimsel gelişmelere kaynak teşkil edecek ve geleceği bize getirecektir.

Yapacağımız çalışmaya başlamadan önce şu hususları göz önünde bulundurmak faydalı olacaktır:

- Proje konusunun güncelliği, kaynaklandığı sorun ve getirdiği çözüm.
- Proje konusunun güncel olsa da sık tekrarlanan bir konu olmaması.
- Konu ile ilgili kaynaklara ulaşabilme düzeyi. Yeterli düzeyde kaynak taraması yapılıp yapılmadığı. İlgili kişi ve kuruluşlardan yararlanılıp yararlanılmadığı.
- Bilimsel bir varsayımın biçimlenmesindeki gözlem, varsayım, deney, sonuç ilişkisinin kurulup kurulmadığı.
- Yeterli sayıda kontrollü deneyin yapılıp yapılmadığı.

Bir çok kişi projeye başlamadan önce daha önce çalışılmamış bir konu üzerinde araştırma yapmak istediği için konu seçiminde zorlanır. Aslında böyle bir gerekliliğin olduğunu düşünmek yanlıştır. Yani o işe zemin kattan başlamamız şart değil. Birinci kattan ikinci kata çıkarken birinci kata çıkmış kişiden farklı bir bakış açısı sunmamız en üst kata giden yolda büyük bir aşamadır. Örneğin bir zehirli maddenin sıçanlarda karaciğer fonksiyonlarına etkilerinin araştırılmasında, seçilen notların farklı yaşlarda veya cinsiyette olması, maddenin farklı zaman aralıklarıyla verilmesi farklı çalışmalar oluşturabilir.

İlerleyen teknolojiyle doğru orantılı olarak artan ekolojik sorunlar bu konuda yapılan çalışmaların önemini arttırır. Bu açıdan biz de konumuzu ekoloji alanında seçtik. Gerekli bilgileri topladıktan sonra zirai mücadelede kullanılması planlanan biyolojik maddenin biz sıcakkanlılara olumsuz etkilerinin olabileceğini düşünerek hipotezimizi bu yönde kurduk. Düşüncemizi desteklemek için yaptığımız kontrollü deneylerde maddi ve teknik yetersizlik konusunda zorluklarla karşılaşsak da, bu şartlarda yapabileceğimizin en iyisini yapmaya çalıştık. "Bulgularımız beklediğimiz yönde sonuçlanmadı" (diyen bir bilim adamı aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır? Cevap: Hipotezini değiştirmelidir) Biyoloji testlerinde cevaplandırdığımız bu soruyu uygulama zamanı gelmişti. Sıçanlara verdiğimiz zehirli madde karaciğer fonksiyonlarında olumsuz etkide bulunmadı. Unutmayalım ki elde edilecek her türlü olumlu veya olumsuz sonuç yeni bir çalışmaya kaynaklık edebilir yani "güzel" bir sonuçtur. Burada önemli olan sonucun ne olduğu değil; yaptığımız çalışmaların bize sistemli düşünme ve çalışma prensibini, araştırıcılık özelliğini kazandırması ilginç düşüncelerimizin yaratıcı fikirlerimizin bilim üretiminde bir yerlerde kullanılmasıdır.

final dergisi dershaneleri
ayrıntıda, ayrıntı final 'de"

ALMAÇ AKADEMİK

AFL BİYOLOJİ TOPLULUĞU AKADEMİSYEN SAYFASI

BİZ MİKROPLAR

Yrd. Doç. Dr. Halil BIYIK
Adnan Menderes Üniversitesi
Fen Edb. Fak. Biyoloji Bölümü

Okul öğrenci dergimizin bu "yeni" köşesinden hepinize merhabalar.."AKADEMİK" adıyla sayfalarımızda yer eden bu köşemizde üniversitelerimizdeki çeşitli öğretim üyelerinden istediğimiz yazı, görüş vb. çalışmalara yer vereceğiz. Bundaki amacımız zaten yeterince sesi kısılmış olan bilimin o "güçlü" sesini genç kesime duyurabilmek ve ülkemizin yetiştirdiği saygın bilim adamlarının uzmanlık alanlarındaki "nitelikli" yazı ve görüşleriyle bilim ve günümüz dünyasında kendimize yeni ufuklar açmak istememiz... Evrensel olan bilim, biz Fen lisesi öğrencilerini ve saygıdeğer akademisyenlerimizi aynı amaçlar doğrultusunda aynı sayfalarda biraraya getirdi... Geçtiğimiz ay içerisinde kurulan Aydın Fen Lisesi Biyoloji Topluluğu'nun bu köşeye davet ettiği ilk konuk; Adnan Menderes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü'nden Yrd. Doç. Dr. Halil BIYIK... Köşemizde bu isme yer vermemizin nedeniyse; hızla büyüyen dünyanın en küçük üyeleri olan mikroorganizmalar hakkında bilgi edinme isteğimiz ve biyoteknolojik açıdan (küçük boyutlarına rağmen) büyük önem arz eden bu canlılara da bu konuda söz vermek istememiz...

Sayın BIYIK, "Biz mikroplar" adlı yazısında akademik ve herkes tarafından anlaşılabilir bir hitap şekliyle "GÜNEBAKAN" okurlarına seslendi.

"Mikroorganizma dünyasına kısa bir gezinti yapmaya ne dersiniz? Bizim gezegenimizde bakteri, fungus, protozoa, acheae, actinomycet gibi sevimli canlılar bulunmaktadır. Gözle görülecek kadar büyük varlıklar olmadığımızdan varlığımızı diğer canlılar ile etkileşim halinde hissettirebiliriz. Bir bakarsınız hastalık yaparız, bir bakarsınız antibiyotik üretiriz bir de bakmışsınız ki atmosfere azot bileşikleri salmışızdır, bazen de şarap yaparak kadehin içine doldurmuşuzdur. Biz mikroorganizmalar da gerek tarihsel anlamda gerek çağdaşlaşma sürecinde bilimsel - teknolojik aşamaları yaparak modern çağımızda bir yer edinmeye çalışmışızdır. Mikroskobun keşfi bizim bilim dünyamızdaki yerimizin ne olduğunu, nasıl bir hücresel yapıya sahip olduğumuzu gösterdi, moleküler genetikteki hızlı gelişmeler evrimsel süreçdeki yerimizi kapı numaramıza kadar belirledi. Biz bakteriler prokaryotlar adını alırken funguslar ökaryötik oldu. Prokaryotik olmamız diğer canlılarda bulunmayan hücre yapımızdan kaynaklanan murain tabakamız, DNA'mızın nükleotid olması, solunum merkezimizin hücre zarı olması gibi farklar bize ayrıcalıklar tanıdı. Bizi jaguar gibi marka yapan bir temel ayrıcalıklı özelliğimiz de plazmit denen yapılarımızdır ki bunlar sayesin de iyi bulduğumuz her şeyi dışardan alıp vücudumuzda çoğaltarak siz insanlara ürün olarak sunuyoruz. Bizim nasıl çocuk yaptığımızı veya nasıl çoğalıp sayıca arttığımızı merak ettiniz mi Ökaryotlar gibi mitoz bölünme yapamayız elmanın ortadan bıçakla ikiye bölündüğü gibi fizyon bölünme yaparız. Ayrıca eşeyli olarak yani genetik madde aktarımımız da farklıdır. Niye mi? Transformasyon, konjugasyon ve trandüksiyon ile kolaylıkla melezler üretebilir.

Peki insanlar bizi neden inceleme gereği duydular diğer canlılardan farkımız neydi. Bir kere biz laboratuvar ortamında uygun besi içeriğinde kültüre edilebilen yani kısa sürede üreyip çoğalan canlılarız. Bu jenerasyon süremizin kısalığı bize bir avantaj daha sağladı, çünkü insanlar bizi kısa sürede inceleyip yapımızı aydınlatıp diğer canlıların hücresel yapılarını ve aktivitelerini kolaylıkla tespit edebiliyorlardı. Yani diğer canlıların yapılarının aydınlatılmasında iyi bir deney hayvanıydık. Düşünebiliyor musunuz biz kültür ortamlarında büyütülmeseydik aşılar geliştirilebilir miydi? Ya da toprağın içinden laboratuvara taşınıp koloni halinde büyümeseydik ,hala küflü peynirin yaralara iyi geldiğini düşünürdük, ama biz bu aşamaları çoktan geride bırakık Pastör'ün şarabın tadının ekşimesine kontaminasyonun yani diğer bakterilerin bulaşmasının neden olduğunu bularak pastörizasyonu bulması her mevsim gıdaların bozulmadan siz insanların önüne gelmesini sağladı. Aslında Pastör bize kötülük ederek yayılış alanımızı sınırladı mı ne dersiniz? Fred Griffith genetik madde aktarımının nasıl olduğunu bizim üzerimizde deneyerek rekombınant türlerimizi ve dolayısıyla mutant türlerimizi ortaya çıkardı. Anlaşılıyor ki yine siz insanlar bizlerin üzerinde değişiklik yaparak bizi Micheal Jackson'a rakip yaptınız..

Biz mikroorganizmalar yeni doğan bir çocuk da, kumsala bırakılan bir Caretta yumurtasında bulunamayız, çünkü çocuk da yumurta da steril yani mikroorganizmasızdır. Biz ne zaman mı buralarda çoğalmaya başlıyoruz? Çocuk beslendikçe bağırsaklarında, nefes alıp verdikçe boğazında bizim flora mahalleleri oluşur ve oralara mesken ediniriz. Yumurtayı öyle bir kokuturuz ki insanlar yanımıza yaklaşamaz. Mahalle deyince sanmayın ki sadece yumurta ve bağırsak ayrıca göl, deniz, hava, toprak bizim yaşam yerlerimiz. Hele birde süpermenlerimiz var ki onlar yüksek sıcaklık, tuz ve asit ortamında bile yaşarlar, insanlar onlara ekstrem türleri adını vermişler. Çevre dedik ama bakın biz şu an saçınızda, derinizde, bilemediniz ayakkabınızda, elinizde veya havadan, toz bulutları arasında sürekli dolaşınz. Gezintiye devam ederken uygun lokanta bulursak salça, ekmek gibi hemen orda besleniriz, gıdalarınızda bozulma ve koku varsa bilin ki lokantadaki müşterilerin çoğunluğu bizlerizdir. Durum böyle olunca da insanlar bızı kontrol altına olmaya çalışıyor aramızda hastalık yapan patojen türler de olduğundan insanlar korunmak için steril veya dezenfekte ederek bizi yok ediyorlar. Bir ameliyathane ortamında olduğumuzu düşünün vay haline o hastanın hemen üstüne çöreklenir, hastayı direkt mezora göndeririz.

Şu yaşadığımız iletişim ortamında ve çevrenin bu denli önemli olduğu bir çağda mikroorganizmalar daha saygın bir yer alıyor. Niye mi? Bizim sayemizde endüstriyel üretim daha fazla daha verimli oluyor. Çevremizde hep temiz kalıyor. Arıtma tesislerinde siz insanların bıraktığı atıkları yiyerek besleniyor ve çoğalıyoruz.

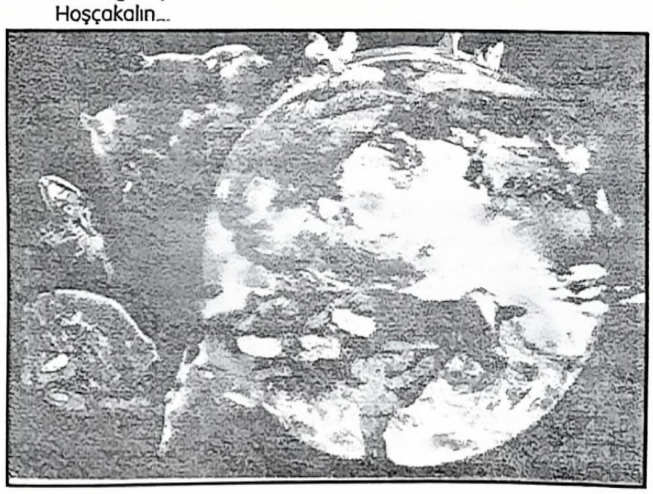
Şarbonu silah olarak kullanan mantıkla penicilini tedavi amaçlı kullanan mantığı ayırt etmek gerekir!...

Mikropların dünyasına kısaca bu şekilde tercüman olabildik... Çağdaş bilimde mikroorganizmalar gibi diğer canlıların da aynı oranda çok önemli olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Önemli olan; kişilerin kendi uzmanlık alanlarında birikimlerini paylaşarak yeni nesillere aydınlık ışıklar bırakmasıdır.

Aydın Fen Lisesi Biyoloji Topluluğu'nun okul dergimiz GÜNEBAKAN'daki "AKADEMİK" köşesinde konuk olan sayın Yrd. Doç. Dr. Halil BIYIK'a tüm okulumuz öğrencileri adına teşekkür ediyoruz. Umarız üniversitele-rimizdeki saygıdeğer öğretim üyelerimiz ve bizler arasındaki etkileşim ve iletişim, önümüzdeki daha aydınlık ufuklar belirmesine yol açar...

Bir dahaki sayımızda bir başka "akademisyen"imizle bu sayfaları doldurarak, görüşmek üzere...

Hoşçakalın...

final dergisi dershaneleri
işaret tesa... ...ildir"

ALMAÇ

BİYORÖPORTAJ

Aydın Fen Lisesi Biyoloji Topluluğu

Aydın Fen Lisesi Biyoloji Topluluğu kuruldu... Okul dergimizde daha nitelikli eserler sunabilmek ve biyoloji alanında "yeni kesim" olarak söz sahibi olabilmek amacıyla çalışmalarımıza büyük bir hevesle başladık. Sadece okul dergisini değil, duvar gazetelerini de çalışmalarımızla besledik. Konu "büyümek" ti ve öğrenci arkadaşımız Dicle Berfin KÖSE, topluluğumuz adına ülkemizin en saygın bilim adamlarından Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden sayın Prof. Dr. İbrahim BARAN'la gittikçe "büyüyen" bir problem olan "biyokorsanlık" üzerine bir röportaj yaptı... Sayın BARAN, ülkemizin dünya çapında tanınan bilim adamlarından olmakla beraber kendi isim verdiği yedi hayvan türü ve kendi isminin verildiği dokuz hayvan türüyle de "büyük" bir isme ve kariyere sahip... Amacı Türkiye'de bir doğa enstitüsü kurmak olan profesör BARAN, sorduğumuz sorulara değişik yanıtlar verdi...

İşte arkadaşımız Dicle Berfin KÖSE'nin Prof. Dr. İbrahim BARAN'la röportajı ....

* * * * *

İbrahim BARAN 1940 yılında Urfa'da doğmuş. İlk öğrenimini Diyarbakır'da, lise öğrenimini Ankara'da yapmış, 1959'da Ankara Üniversitesi Fen Fakültesi Tabii İlimler Bölümü'ne Ankara Yüksek Öğretim Okulu öğrencisi olarak kaydolmuş. Mezun olduktan sonra birkaç yıl öğretmenlik yapmış ve ardından 1964 yılında Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Sistematik Zooloji Kürsüsü'ne asistan olmuş. Yüksek lisansını "dağ kurbağaları" üzerine, doktorasını "Türkiye yılanları" üzerine Prof. Dr. Muhtar Başoğlu gözetiminde yapmış... Şimdi ise Buca Eğitim Fakültesi Fen Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır...

- Zehirli yılanlarla çalışırken başınıza hiçbir şey geldi mi? Korunmak için ne yapıyorsunuz?

- Hayır, gelmedi. Yılanlarla çalışmadan önce onları tanıdım. Ayrıca zehirli olanlardan korunmak için sıvı serumlar var; fakat, işimiz sürekli dağda, bayırda olduğu için bu serumları koruması zor oluyor. Zaten zaman geçtikçe de hangi hayvana nasıl davranılacağı öğreniliyor.

- Okuduğum bir makalede Baran engereğinden söz ediliyordu. Bu canlıyı siz mi buldunuz? İsimlendirmeyi nasıl yapıyorsunuz?

- Hayır, ben bulmadım; Alman bilim adamı BÖHME buldu. Bulunan hayvanlara kendi ismimizi değil; meslektaşlarımızın, öğretmenlerimizin ismini veriyoruz. Benim isim verdiğim yedi tane, benim ismimin verildiği dokuz tane tür var.

- Ülkemiz gelişmekte olan bir ülke. Bu yüzden elektrik - elektronik, bilgisayar mühendislikleri gibi alanlar daha çok rağbet görüyor ve önemseniyor. Oysa gelişimini tamamlamış ülkelerin çoğu biyolojiye yönelmiş durumda: Biyoteknolojiye ve gen bilimine çok daha fazla önem veriyor ve bunların gelecekteki getirilerini görebiliyor. Bu yüzden biyolojik zenginliği çok olan Güney Ekvator ülkelerine, bizim ülkemize, ki Türkiye'de üç kıtaya ait birçok hayvan ve bitki bulmak mümkün, yöneliyor ve patentler alıyor. Acaba biz bu biyolojik zenginliğin ne kadar farkındayız? Korumak için neler yapıyoruz?

- Aslında bu zenginlik biliniyor. Eskiden turizmi etkiler diye yasaklama getirilmiyordu; ama, bu düşünce değişti: "Türkiye doğasına zarar vermek yasaktır" gibi yasalar çıktı, ancak, uygulayan yok. Avrupa'da on beş yıldan beri doğaya zarar vermek yasak. Bizde de bu kuralları uygulamaya geçirmek için konferanslarla olsun, çevre koruma dersleriyle olsun insanlarımızı, gençlerimizi doğru şekilde bilgilendirmeli, yönlendirmeliyiz. Onlara zenginlikleri tanıtmalı, sevdirmeliyiz. Lokal bölgeleri korumak için gönüllü dernek ve cemiyetler kurulmalı. Mesela Hatay'da Vipera Baranı (baran engereği) için koruma projesi var. Ayrıca, Almanya'da her şehirde olmasına rağmen bizde bir tane bile fauna ve flora'yı koruyacak bilimsel bir kuruluş yok. Ankara Atatürk Orman Çiftliği'nin de temeli yapılmaya başlanmış; ama, ne zaman biter bilinmez. Eğer böyle bir kuruluş olsaydı, bilime, araştırmaya daha iyi konsantre olunurdu, daha verimli çalışılırdı. Kesinleşmiş bilgiler çıkarılır, devamlı kurslar açılır, insanların ayağına gidilip eğitim verilirdi. Böylece ilerde bilinçli insanlar olur, bu insanlar doğayı korurdu. Ben Türkiye'nin bunu yapabileceğine inanıyorum; çünkü, hevesli insanlarımız ve Türkiye'de olsun, yabancı ülkelerde olsun, pek çok bilim adamımız var.

- Biyokorsanlık gerçekten profesyonel anlamda var mı yoksa turistlerin zevk için çalmasından mı ibaret? Bu korsanlığı önlemek için ne yapılabilir?

- İki anlamda da kaçırılma söz konusu. Profesyonel düzeyde yapanlar genelde genetik çalışma amaçlı kaçırıyorlar. Bu şekilde yapanlar 7 - 8 kişi.

Son yasaya göre ticareti yapılan hayvanlar hariç diğer hayvanları ülke dışına çıkarmak yasak; fakat, Türkiye Gümrüğü sınır kapıları iş yapmıyor. Mesela Trakya'dan alınan bir tır dolusu kaplumbağa Polonya'da Polonya Polisi tarafından yakalanıyor, Polonya hükümeti Türkiye'ye gelip alın diye haber veriyor (!)

Biz sınır kapılarında kaçakçılığı önlemek için buraya biyologları koymayı önerdik; ama, Gümrük Bakanlığı istemedi, bunun yerine onların adamlarını eğitmemizi ve bu işi onların yapmasını istedi. Ayrıca, yakalanan kaçakçılara yüklü miktarda para cezası verilirse, hiçbiri bir daha gelmez. Tabi, yine en önemlisi daha önce de söz ettiğimiz gibi insanımızı bu konuya duyarlı hale getirmek.

- Biraz ilgi alanınız dışında olacak; ama, sizce ülkemizde genetik ile ilgili alanlar ne zaman varolmaya, gelişmeye başlayacak?

- Genetik laboratuvarlarını kurmak gerçekten zor. Bunu yapmak Almanya'da bile zor. Çünkü bu laboratuvarların malzemesi, cihazı çok pahalı ve iyi bakım istiyor. Diğer ülkelerle yarışabilmek için de malzemelerin hepsinin alınması lazım. Ayrıca her cihazın kendine özel teknisyeni olması gerek. Bu yüzden genetiğin Türkiye'de gelişmesi için çok yıl gerekli.

Amacı Türkiye'de bir doğa enstitüsü kurmak olan İbrahim Baran, son olarak biz öğrencilere: "Türkiye'yi gezin, tanıyın. Eğer Avrupa'ya giderseniz, Türkiye ile Avrupa'yı karşılaştırırsınız. Böylece Türkiye'nin her tarafının ayrı bir güzellik olduğunu daha iyi anlarsınız ve Türkiye'yi daha çok seversiniz." diyerek sözlerini noktalıyor.

Saygıdeğer profesörümüze çalışmalarında başarılar diliyoruz ve büyük bir bilim adamı olarak biz "küçük" bilim meraklılarıyla görüşlerini paylaştığı için kendisine teşekkür ederek bir sonraki sayımızda bir başka saygın isimle sayfalarımızda buluşmak umuduyla hepinize "aydınlık günler" diliyoruz...

Pusulanız "aklın ve bilimin" yönünü göstersin

Sevgiyle...

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

MATEMATİKSEL BAKIŞ

Prof. Dr. Zafer NURLU
ODTÜ Matematik

Aydın Fen Lisesi Biyoloji Topluluğu'nun AKADEMİK adlı sayfasındaki gibi Matematik seven öğrenciler olarak biz de bu sayfada ülkemizin saygın bilim adamlarına söz vereceğiz... "Matematiksel Bakış " köşemizin ilk konuğu Ortadoğu Teknik Üniversitesi Öğretim Üyelerinden Prof. Dr. Zafer NURLU... Nurlu, matematikteki sonsuzluk kavramı üzerine bakın neler dedi...

MATEMATİKTE SONSUZLUK KAVRAMI ÜZERİNE

"Sonsuz" sözcüğünü günlük yaşamımızda, ara sıra da olsa kullanırız. Bu sözcükle anlatmak istediğimiz kavram konuşma konusuna göre değişmekle birlikte genelde *bilinen sınırların ötesinde, ölçülemeyen* anlamını taşır. İlkel bir kabilenin sayı kavramının *bir, iki, üç, çok* tan oluştuğu belirlenmiştir. Buradaki *çok* sözcüğünün bizim *sonsuz* umuz olduğu açıktır.

Matematikçiler kullandıkları tüm kavramları kesin bir şekilde tanımlamak isterler. Sonsuz kavramının tam olarak tanımlanması matematiksel bir zorunluluktur. Bir kümenin eleman sayısına o **kümenin kardinalitesi** diyelim ve A kümesinin kardinelitesini $|A|$ ile gösterelim.

ÖRNEK:

A= {1,2,3} kümesinin kardinalitesi 3, boş küme Ø nin kardinalitesi 0 dır.

TANIM:

Bir kümenin tüm alt kümelerinin kümesine d kümenin **kuvvet kümesi** denir. A kümesinin kuvvet kümesi P (A) ile gösterilir.

ÖRNEK:

P(Ø) = {Ø} olduğundan, Ø nin kuvvet kümesinin kardinalitesi $2^0=1$ dir.

P({1,2,3})={Ø, {1}, {2}, {3}, {1,2}, {1,3}, {2,3}, {1,2,3}} olduğundan, {1,2,3} kümesinin kuvvet kümesinin kardinalitesi $2^3=8$ dir.

Genelde sonlu elemanlı kümeler için $|P(A)| = 2^{|A|}$ olduğu gösterilebilir.

Bu gösterimi sonlu olup olmadığını bakmaksızın her küme için kullanacağız.

TANIM:

A kümesinden B kümesine birebir bir f:A→B fonksiyonu varsa **A nın kardinalitesi B nin kardinalitesinden küçük ve eşittir** diyelim ve bunu $|A| \le |B|$ ile gösterelim Hem birebir hem örten bir g: A→ B fonksiyonu varsa **A nın kardinalitesi B nin kardinalitesine eşittir** diyelim, ve $|A| = |B|$ yazalım. (Bu tanım beklentilerimizle tutarlıdır:

$|A| \le |B|$ ve $|B| \le |A|$ ise $|A| = |B|$ olur:

Schroeder - Bernstein Teoremi bize A kümesinden B kümesine ve B kümesinden A kümesine birebir fonksiyonlar tanımlanabiliyorsa birebir ve örten bir fonksiyonun da tanımlanabileceğini söyler.)

ÖRNEK:

1. $A \subseteq B$ ise $|A| \le |B|$ olduğu açıktır (f: A→B fonksiyonunu f(x)=x alalım.)

2. A={x:x çift sayma sayısı} ve N= sayma sayılarının kümesi olsun.

İlk örnekten $|A| \le |N|$ olduğunu biliyoruz. Ancak bundan daha fazlasını da gösterebiliriz: f: A → N fonksiyonunu f(x) = x/2 olarak tanımlayalım. Bu fonksiyon birebir ve örten olduğundan $|A| = |N|$ olur.

3. Q= rasyonel sayıların kümesi olsun. Bu kümeyi

$Q \triangleq \{0,-1,1,-1/2,1/2,-2,2,-1/3,1/3,-3,3,-2/3,2/3,-3/2,3/2,....\}$

şeklinde sırasıyla yalnızca 0, (daha önce kullanılmamış) yalnızca 0,1, yalnızca 0,1,2 vb. kullanılarak yazılan rasyonel sayı grupları olarak gösterebiliriz. f: Q→N fonksiyonunu sırasıyla

f(0) = 1, f(-1)= 2, f(1) = 3, f(-1/2)= 4 vb olarak tanıyalım. Bu fonksiyon birebir ve örten olduğundan $|Q| = |N|$ olur.

4. Sayma sayıları kümesi N nin kardinalitesi N_0 ile gerçel sayılar kümesi R nin kardinalitesi c ile gösterilir. Her sonlu, sayma sayılarından oluşan küme N nin alt kümesi ve N kendisi R nin alt kümesi olduğundan aşağıdaki sıralamayı yapabiliriz:

$1 < 2 < 3 < ... < N_0 \le c$

N nin eleman sayısı sonlu olmadığından N_0 sonsuzdur. Yukarıdaki tanımlara göre şu soru akla geliyor.

SORU : N_0dan büyük sonsuz var mıdır?

Bu soruyu iki adımda cevaplayabiliriz.

TEOREM 1 : $N_0 < c$ dir.

KANIT :

$N \subset R$ olduğundan $|N| \le |R|$, yani $N_0 \le c$ olduğunu zaten biliyoruz. Geriye eşitlik halinin olamayacağını göstermek kalıyor. Tersini kabul edelim.

Varsayalım ki f: N → R birebir ve örten olsun.

f(1) gerçel sayısının ondalık açılımını f(1) =...,a_{11} a_{12} a_{13} a_{14} ... ile,

f(2) gerçel sayısının ondalık açılımını f(2) =...,a_{21} a_{22} a_{23} a_{24}... ile,

...

f(n) gerçel sayısının ondalık açılımını f(n) = ... a_{n1} a_{n2} a_{n3} a_{nn}.... vb ile gösterelim.

b = 0, b_1 b_2 b_3 b_4 ... gerçel sayısının $a_{11}=4$ ise $b_1=5$, değilse $b_1=4$

$a_{22}=4$ ise $b_2=5$, değilse $b_2=4$

$a_{33}=4$ ise $b_3=5$, değilse $b_3=4$ vb

olarak tanımlayalım. Bu durumda $b \neq f(1), b \neq (2), b \neq f(3), ...$ olur. b sayısı bir gerçel sayı olmasına karşın f fonksiyonunun görüntü kümesinde değildir, başka bir deyişle f fonksiyonu örten değildir. Bu ise f hakkında kabulümüzle çelişir. Buradan N den R ye birebir ve örten bir fonksiyon tanımlanamayacağı, yani $|R| = |N|$ olamayacağı sonucunu çıkarırız.

Yukarıda No < c olduğunu kanıtladık. Bu sonuç akla bir başka soru getiriyor:

SORU : En büyük sonsuz c midir?

Bunun doğru olmadığını bize Contor Teoremi söyler:

CANTOR TEOREMİ : Her A kümesi için $|A| < 2^{|A|}$ dır.

KANIT: A boş küme ise eşitsizlik açıktır. A boş kümeden farklı olsun. f(a) = {a} olarak tanımlanan f : A → P (A) fonksiyonu birebirdir. Dolayısıyla $|A| \le |P(A)|$ olur. Eşitliğin olamayacağını gösterelim. Varsayalım ki g : A → P(A) fonksiyonu birebir ve örten olsun. Her a∈ A için g(a) bir küme olduğundan

B= {a ∈ A : a ∉ g(a) } kümesini tanımlayabiliriz. (B = Ø de olabilir) $B \subseteq A$ dır.

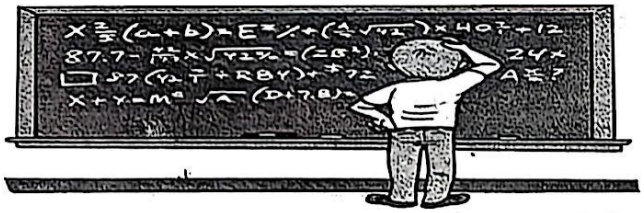
g fonksiyonu örten kabul edildiğinde bir b ∈ A elemanı için g(b) = B olmalıdır. Ancak b = B olamaz: çünkü B nin tanım gereği b ∈ B olması b ∉ g(b) anlamına gelir, ki bu da g(b) = B olduğundan b ∉ B çelişkisine yol açar.

Öte yandan b ∉ B de olamaz: çünkü B nin tanımı gereği b ∉ B olması b ∈ g(b) anlamına gelir ki bu da g(b) = B olduğundan b ∈ B çelişkisine yol açar.

Ancak bu iki durumun birisinin doğru olması gerekir. Bu çelişki bize anılan özellikte bir g fonksiyonunun olamayacağını gösterir, başka bir deyişle, $A = 2^{|A|}$ olamaz, $|A| < 2^{|A|}$ olmak zorundadır.

Bu sonuç bize matematikte birden fazla , dahası sonsuz sayıda farklı sonsuz olduğunu,

($N_0 = |N| < |P(N)| < |P(P(N)| < ...$) özel olarak ta $|R| < |P(R)|$

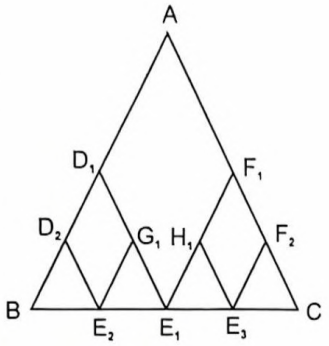
Yardımcı olabilecek kitaplar

1- Naire Set Theory - Paul R. Halmos
2- Introduction to Symbolic Logic-Teo Grünberg (ODTÜ Yayınları)
3- Numbers and Infinity - E.Sondheimer & A.Rogerson. (Cambridge University Press)

final dergisi dershaneleri
"Hiçbir başarı tesadüf değildir"

EŞKENAR ÜÇGENLER ÜÇGEN DEĞİL Mİ?

Selnaz CİĞERİM

Kenarların uzunluğu a birim olan bir ABC eşkenar üçgeni alalım. D_1, E_1, F_1 sırasıyla AB, BC, ve AC kenarlarının orta noktaları olsun. D_1, E_1 ve E_1, F_1 noktalarını birleştirerek elde edilen BD_1E_1 ve E_1F_1C üçgenlerin kenar uzunlukları a/2 olan eşkenar üçgenlerdir, dolayısıyla

$$|BD_1| + |D_1E_1| + |E_1F_1| + |F_1C| = 4\,\frac{a}{2} = 2a \text{ olur}$$

Aynı şekilde D_2, E_2, G_1, H_1, E_3 ve F_2 noktaları, sırasıyla BD_1, BE_1, D_1E_1, E_1F_1, E_1C ve F_1C doğrularını orta noktaları olsun. Elde ettiğimiz BD_2E_2, $E_2G_1E_1$, $E_1H_1E_3$ ve E_3F_2C üçgenleri kenar uzunlukları a/4 olan eşkenar üçgenleridir ve

$$|BD_2| + |D_2E_2| + |E_2G_1| + |G_1E_1| + |E_1H_1| + |H_1E_3| + |E_3F_2| + |F_2C| = 8\,\frac{a}{4} = 2a \text{ olur.}$$

Böylece devam edersek, her defasında, BC kenarına en yakın olarak elde edilecek kırık çizginin uzunluğu değişmeyecek, daima 2a olarak kalacaktır. Bu kırık çizginin BC kenarına istenildiği kadar yaklaştırılabileceği düşünülürse , $|BC| = 2a = |AC| + |AB|$ sonucuna varılır.

Nerede hata yapılmıştır?

SAYILARIN ŞAŞIRTICI BÜYÜKLÜĞÜ

Hayrettin ŞİPAR

Her zaman doğada veya vücudumuzda karşılaştığımız ve doğanın ne kadar düzenli olduğunu gösteren binlerce büyüklük vardır. Bu büyüklükler öğrenildiğinde insanı hayrete düşürür. Biz farkında olmasak da onlar gerçektir. İşte bunlardan bazılarını bu bölümde veriyoruz.

* Bir çift sineğin sadece nisan - mayıs aylarında bıraktığı yumurtaların tamamından sinek çıksa idi, dünyayı 14 metre kalınığında bir sinek tabakası kaplardı.

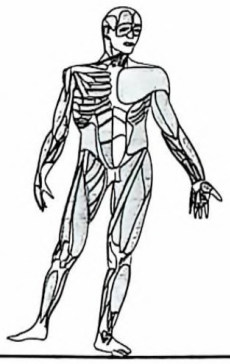
* Dünyanın ısısı 1990 yılından beri 0,7 °C arttı.

* İnsanlar ömrü boyunca 20 Kg. toz yutarlar.

* Kibrit kutusu büyüklüğünde bir altın külçe, bir tenis kortu büyüklüğüne kadar inceltilebilir.

* İnsanlar 60 yaşında tat alma duyularının % 50'sini kaybederler.

* İnsan vücudunda 600'den fazla adele vardır. Gülmek için 17, surat asmak için 43 adele çalışır.

* İnsan beyninin % 85'i su'dur.

* Döllenmeden doğuma kadar bir bebeğin ağırlığı beş milyon kat artar.

* Bir bebek vücundunda 300 tane kemikle doğar. Yetişkinlerde bu sayı 206'dır.

* Çocuklar baharda daha fazla büyür.

* Edisonun ampule koyacağı madde de 9 ton altın, 41 ton gümüş kullanıldı.

* En uzun hayvan 55 m'lik bir deniz kurdudur.

* Kökleriyle birlikte en ağır ağaç 6270 ton, en uzunu ise 127 m'dir.

* İnsanın kütlesinin % 65'i oksijen
% 19'u karbon
% 9'u hidrojen
% 3'ü azot
% 2'si kalsiyum
% 1'i fosfordan oluşur.

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

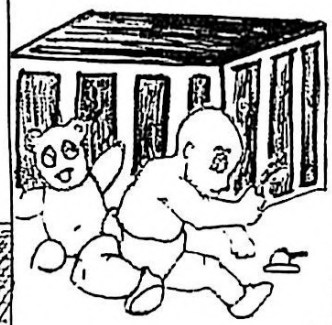
yazan & çizen: Ercan

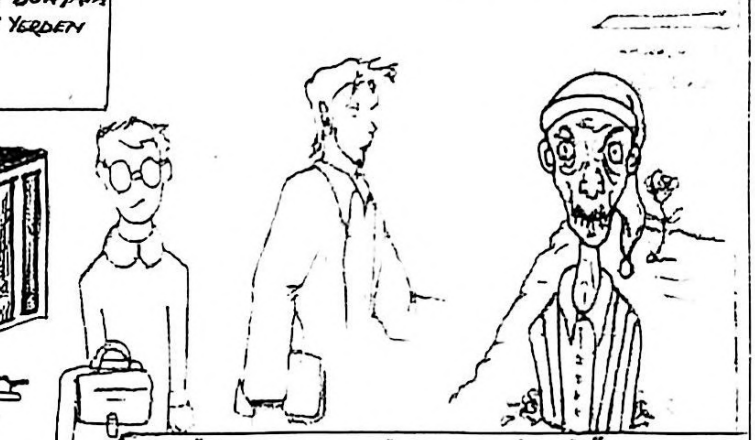

*Kaligrafist: Çağdaş

(1) İNSAN DENİLEN VARLIK DÜNYAYA TEKNİK OLARAK AYNI YERDEN GELİR.

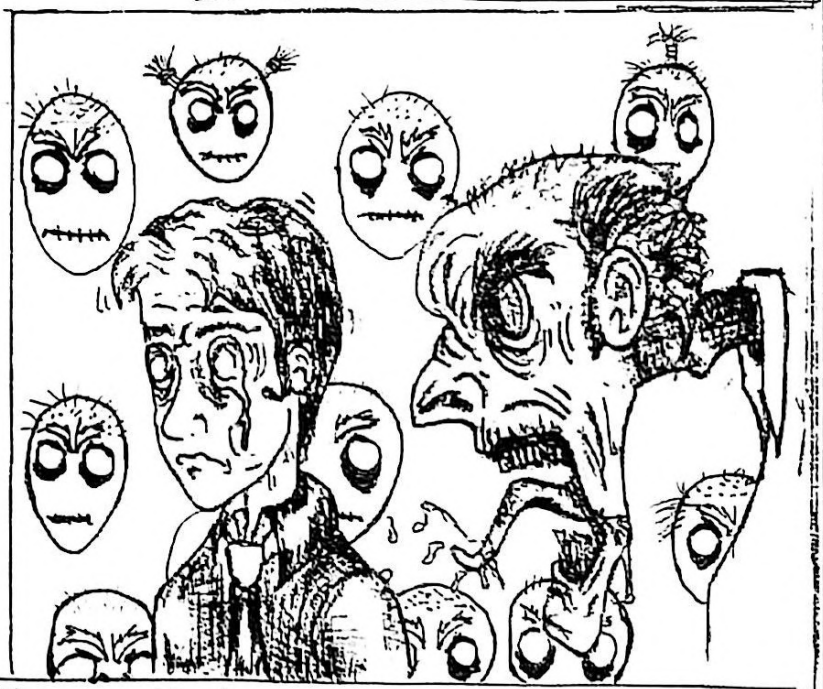

(2) BÜYÜR GELİŞİR BU SÜREÇ İÇİNDE, İYİ-KÖTÜ, DOĞRU-YANLIŞ GİBİ KAVRAMLARI KENDİ AYIRT ETMEYE İŞ DÜNYASINI OLUŞTURMAYA,

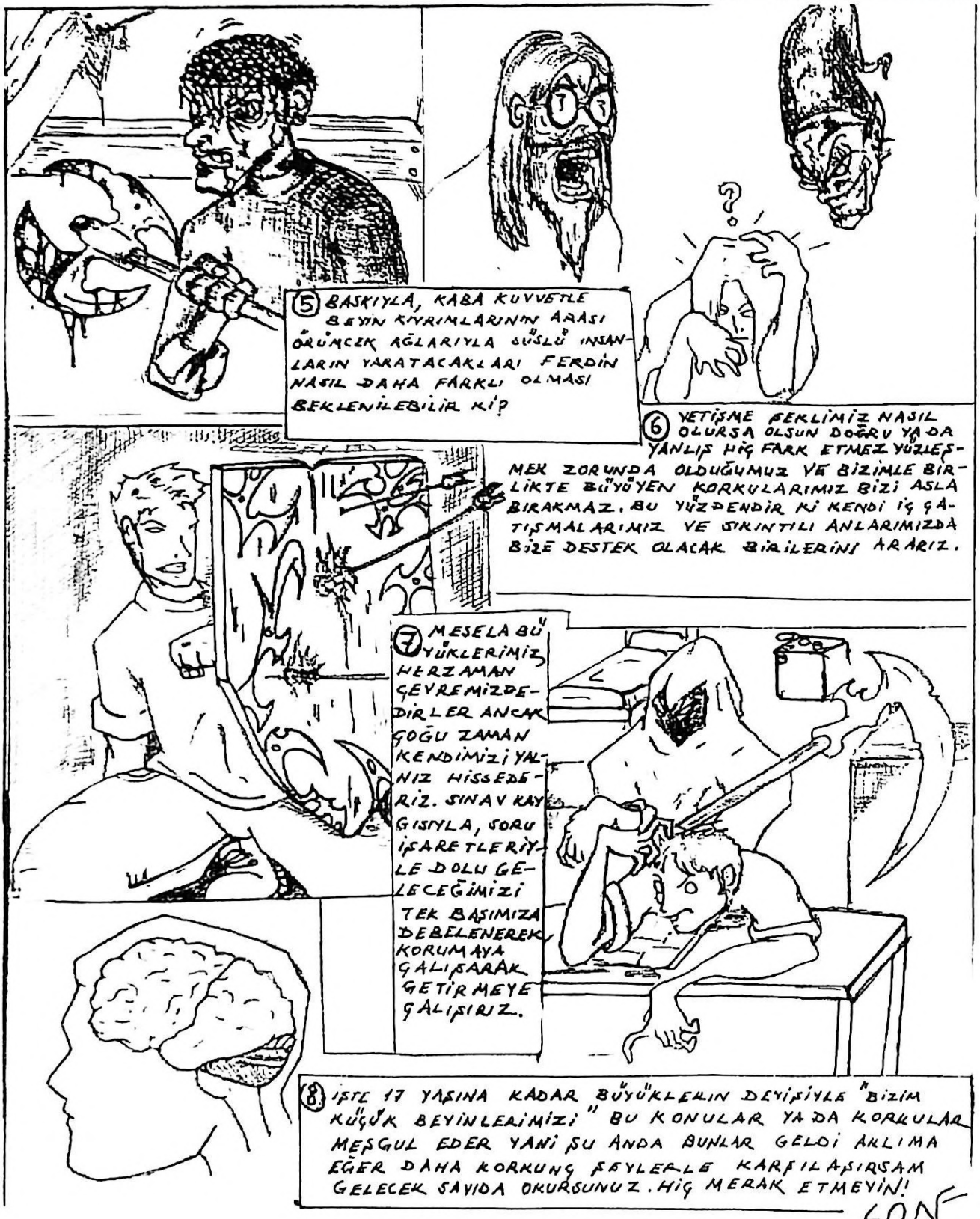

(3) HAYAL GÜCÜNÜ KULLANMAYA VE EN ÖNEMLİSİ BİR ŞEYLER YARATMAYA BAŞLAR.

(4) BAZEN BİLİNÇSİZ EBEVEYNLERDEN İSTEMEYEREK YARDIM GÖRÜR İŞTE GÖZÜ DÖNMÜŞ, SERİ CİNAYETLER İŞLEYEN KATİLLER BÖYLE YARATILIR.

final dergisi dershaneleri
"Hiçbir başarı tesadüf değildir"

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

KAOS

Ozan ÖNEN
Web:www.ozanonen.cjb.net
ICQ:68717556 mephisto
E-mail:ozanonen@2die4.com

"ol"mayanlara, "öl"meyenlere...

ÇAMURUN DİBİNDEKİLER VE PAPAĞANLAR

"Öldükten sonra da yaşamak istiyorum" diye yazdı hatıra defterinin ilk sayfasına Anne FRANK... Anne Frank, Nazi Almanya'sında on üç yaşında bir Yahudi kızıydı... İnsanlar, toplama kamplarında "toplanırdı" bir güzel, sonra da diri diri sürü halinde yakılırlardı... Bu yüzden yazdı o.

Ve ben,

ÖLDÜKTEN SONRA DA YAŞAMAK İSTİYORUM sevgili; yazıyorum...

Bazılarımız ve biz... "Biz"lerin "bazıları"ndaki kuklavari konuşmaları... Bitmez tükenmez bir taklit yeteneği bu. Amerikan tarzı bir "muppet show"(*) da değil. Papağanlara inat, papağanlardan beter...

Şöyle bir giriş yapmak uygun olacaktır kanımca (Hayata da, öyküye de...)

HER İNSAN AYRI BİR MASALDIR ve HER MASAL, KAHRAMANI DEĞİŞTİRİLMİŞ BİR SENARYO DÖNGÜSÜDÜR.

Öyleyse... Öylesi böylesi yok.

Çünkü bu durumun farkında olan, masalların yapmacık rollerden ibaret olmadığını da bilir, çığlıklar, ayrıntılarda gizlidir... Alın size güzel bir "genelleme"... Bu yazıyı yazan da dahil olmak üzere birçok kişi genellemelerden tiksinmektedir. Fakat tümevarımlar ve tümdengelimler sonucu elde ettiğimiz bazı doğrular bizi genellemeler yapmaya itmiştir bu cümlenin bütününde olduğu gibi... Meselâ, günlük hayatta şu beylik olan "zevkler ve renkler tartışılamaz" sözü, hayattaki birçok istisnanın ve farklı tercihlerin varlığından türeyen bir kavramdır. Fakat bu söz de bir "genelleme"dir... Yani bazı şeyler kaçınılmaz olmuştur. Birçok şey farklı görünse de büyüyerek kendi taklidini yaratmaktan öteye gidemez. Masal akışı içerisinde de olağanlıklar göz ardı edildiği için "sıradışı" olan göze çarpar çoğunlukla ve yine "çoğunlukla" masalların kahramanları saçma sapan kazalara, kara büyülere, amansız cadılara kurban olup aniden ölüverirler... Fakat "çoğunlukla" kelimesi, "her zaman" anlamına da gelmez.

İşte tüm bu saydıklarımız sebebiyle istisnalar bizim sığınağımızdır. Bakın işte; bir genelleme daha... Tutarsız bir kısır döngü söz konusu genellemeler tüm ayrıntıların ana hatlarını belirlemiş. Böyle anlarda devam etmek de kaçınılmaz bir olgudur. Susmak gerekebilir... Kravat gevşekken yakanın da açık olması muhtemeldir. Masal içerisinde herkes ayrı bir kahramanken, aynı masalın "ayrı" yönlerinde birer "savruk"tur da aynı zamanda rol değişimleri bu nedenle kaçınılmazdır ve yine bu yüzden her insanın ayrı bir masal olduğunu iddia edebiliriz biz. Bizler, birbirimizin "kalitesiz" taklitleriyiz. Eskiler alıp, yeniler satarız...

Biz?!.. Söz, "biz"e gelince duraksamalar, kendinden kaçışlar, öksürükler, kusmalar ve suskunluklarla karşılaşırız genellikle. Kuvvetli bir "biz" lafının geçtiği her cümlenin altında miskin bir "ben" yatar... Çünkü "ben" kelimesi, "biz"e göre daha albenili bir havaya sahiptir... Gözleri rimelli, saçları jölelidir. İşte bu yüzden hiçbir zaman elde edemediğim, içimdeki o "olmayan" sevgili hayaline tüm sözlerim... Bol bol benden, bol bol "biz"den bahsedeceğim...

- öyle değil mi sevgili?

- öyle...

Haydi okur; sana kolay gelsin. Piyango talihlisi yaşlı Tireli'nin, gönüllerimizi çelen yağmur altı koşuşturmaların, içi dışına çıkmış felçli ruh halleri'nin öyküsü başlasın şimdi. Tüm sözlerim yitirenler için; tüm sözlerim çamurun dibindeki o ışığı bulmak için...Papağanlara inat, papağanlardan beter...

Kararsız ve agresiftik... Ayıp fıkralar dinlediğimiz ve düşen insanları gördüğümüz zamanlar dışında hemen hemen hiç gülmezdik. Televizyon kanallarını izlerken en olmadık adamların, kuş tüylü elbiseler içinde kıvırtan kadınların kliplerini komedi filmi gibi izler, huysuz ve alaycı çocuklar oluverirdik masabaşlarında... Kimilerimiz çayı dört şekerli içerdi, bazılarımız şekersiz...

Halimizden çok şikayetçiydik... "Nereden başlasam bilemiyorum" diyerek söze başlar ve sözümüze son noktayı hiçbir zaman koyamazdık: Cümlelerimiz genellikle üç noktayla biterdi ve o "üç nokta"nın sprey boyalarla çizilen graffitilerle zeka kokan küfürler haline getirilmesi yüksek bir olasılıktı bir gece yarısının boş geçen matematik dersinde... Boş geçen dersler genellikle tebeşir savaşlarıyla "geçirilirdi"... Kağıt uçaklar kırılgan kızlara isabet ederken, tebeşirler sınıfın kıvırcık saçlısına takılırdı. (Teğet geçenleri saymıyorum.) İlk önceleri derslerimiz boş geçerken sonraları öyle okullardan geçtik ki bıraksınlar "boş geçirmeyi" test kitaplarıyla "neredeyse" sevişen arkadaşlar edindik ve tüm kutucukları kenarına taşırmadan yumuşak uçlu kurşun kalemlerle doldurup sert tahta sıralar üzerinde şekerlemeye koyulduk. İçimizden o kadar çok konuşurduk ki; zaman zaman o iç konuşmalarımız bizim taklidimizi dıştan yapmaya başlardı. Yazıya döksek sığmazdı ki zaten; hem sığsa da kimse okumazdı. (!) Fakat yazmasak da ayıp ederdik yaşanana, ayıp ederdik kendimize; ya da öyle sanırdık işte, yani "Olmaz!!"dı... Garip ötesi bir boşlukta anlatılamayan...

Akıllardan aileler, o "çok özeller", anılar, saplantılar veya beklentiler geçebilirdi; anlatılmaya çalışılsa anlatılmazdı ve "anlatabilseler bile kime ne?"ydi söylenmeyen cümlelerin tam karşılığı... (Okur için yani) Bir masal gerçekliğiydi düş. Bir varmış, bir yokmuş... "miş" ve "müş" bir gün bir yerlerde gezmeye çıktıklarında, hayat onlar için "çoktan" seçmeli "yoktan" bir üniversite sınavı olmuş: "miş" ve "müş" hep beraber mışıp muşmuşlar... Dışları Çırağan Sarayı gibi görünürken içleri Kuzey Kutbu olduğu için de, yakışıklı cümleler işte tam burada susmuş. Deli çocuklar kutup yıldızlarını burada yitirmiş. Anlatılanlar, miş'li geçmiş zamanların parasız yatılı "zamane" çocuklarından izler taşıyormuş. Hatta müş, mış ve de miş...

- Anladım! Ya sen anladın mı?

- Bilmem

Baskı altında susmak tercih edildi. Baskının basıncı ağızımızı kuruttu; susadık sese. Sonra yeteneklerimizi dillendirdik; bedenlerimiz dinlendi ve koşup konuşmaya başladı bilinçaltı. Ruhlarımızı sakatladık, hasta ettik düşleri... Biz, en yetenekli beceriksizi oynadık. Kelebek kanatlarına desenler kartal pençesiyle çizildi. Haşarılıklarımızı yontup içli cümleler sunduk... Haşarılıklarımızdan girdiğimiz sınavlarda başarılı puanlar topladık. Kopya da çekmedik çünkü yeterince taklitti her büyüme; bu yüzden cevapların özgün olma olasılığı sıfırdı... Sıfırcı öğretmenler buralardan bol puan verdiler... Ardından, "deli" çocuklar hasta oldu. Yatalak olmak yerine dikelek olabilirlerdi ve öldüklerinde cesetleri omuda kalkıp beden eğitimi derslerinde öğrendikleri figürleri ertelenmiş düşler mezarlığında sergileyebilirdi... Yoksa "Alice Harikalar Diyarında" değil de, susturulmuş tutkular mekanında mıydı? Dedik ya; "bir masal gerçekliğiydi düş" diye... Hepimizin içinden bir kerelliğine de olsa geçmişti bağırmak isteyip de bağıramamak, koşmak isteyip de koşamamak, konuşmak isteyip de konuşamamak, öpmek isteyip de öpememek, sarılmak isteyip sarılamamak ve bunlara benzer birçok -mek'li -mak'lı cümle. Bir şarkı duymaya görelim, sözlerini hemen kendimize uyarlardık... Ağlamaklı bir sızı düşerdi göğüs kafesimizin kemik parmaklıklarına... Her hüzünlü şarkıda sarsılırdık biz; her hüzünlü şarkı kutsaldı bizim için. Yağmurlu havaları severdik... Bir de "sis" olsa hiç de fena olmazdı... "Renkli" düşlerle büyüdü çocuk... Ve bilmem kaç derecede çatladı tohum... Keşke yanımda Dostoyevski gibi bir amcam olsaydı da dertleşebilseydik biraz. Konuşmaya değil ama bağırıp, çağırmaya ihtiyacım var, Ya da Dostoyevski olsa birisi, ya da Dostoyevski olsam. Ama ben Rusça bilmem ki! Hem, Dostoyevski'de çoktan öldü zaten...

- Hazır söz "oldu"lardan açılmışken: Amerika'yı da bombaladılar. Rüya falan değil... "Amerikan Rüyası" hiç değil... Bizim köye devekuşu çiftliği kuruldu. Televizyondaki adamlar köpükler içinde dansetmeye (özür dilerim; güreşmeye) başladılar...

- Ne diyorsun sen ya?!..

- Bilmiyorum sen yazmaya devam et, bakma bana. Ya da yazma: Koş, sarıl, sus, git, küs ama sen yine de fazla içme. Şarkılarını meze yap. Ellerini havaya kaldır ve sessizce duvara yaslan. Red Kit, gölgesinden hızlı silahını çeksin...

- Sussana bir saniye... Bir şey sormalıyım: Sen de kimsin?

- Bilmem ki, beni sen yarattın. En iyisi sen içini konuşturmaya devam et, küs bana, kus kağıdına...

Yeni yıllarımız oldu, kimseler aldırış etmedi; birileri bekçilik yapmayınca biz de haliyle girdik. Yanlış anlamışılmasın; Yeni yıla... Partiler düzenlendi; kendinden geçenler oldu; kimisi de evde soba üstü kestane... Yeni yıla girdik ya; dilekler tuttuk eksiksiz. Katıksız dualar ettik. Umarsızca susup, sessizce ağlamasını bilen olduk. Sokak tabirleriyle birazcık da "kafayı çizdik". Diş macunlarıyla aynalara resimler yaptık, kendi yüzümüzü de çizdik; kaşlar çatık!... Fakat yine aynalarda tükürebildik yüzümüze ve düş macunlarıyla kapanabildi uykusuzluk. Dudaklarımız kurudu, kulaklarımız çok üşüdü... Yürürken de sakız çiğneyebileceğimizi öğrenecek kadar akıllıydık. Dilekler tutuldu ya yeni yılda; kimilerimiz bir yaş daha küçülmek istedi, kimilerimiz daha bol çikolata... Masanın üzerine dökülmüş reçel gibiydik, kağıt üzerinden ağır ağır akardık gözlere... Uykumuz "var gibi"ydi... (Sanki!) Saatin kaç olduğunu da boşverirdik... Kaybettiğimiz oyuncak, kaybolduğunda değere binerdi. O zaman anlardık ki, kaybedilenler oyuncaklardan ibaret değildi. Kalın yünlü çoraplarımız, atkılarımız, eldivenlerimiz, paltolarımız, panzer gibi botlarımız, bedenlerimizi ve ruhlarımızı (!) saran battaniyelerimiz ve hepsinden de öte "Berlin Duvarı" kadar olmasa bile kalın kalın duvarlarla örtülü "sıcak" aile hayatlarımızla donatılmış (Çikolatalı süt kıvamında) kaloriferli, sobalı, klimalı evlerimiz vardı... Fotoğraflar çektirdik. Kahkahalar attık; üşüdük. Poz verirken hep gülümsedik sıcak bir yüz ifadesiyle... İçten olmasa bile bazen zorladık kendimizi; güldürdük, soğukta çatlamaması için kremlerle, dudak koruyucularıyla koruduğumuz vişne rengi süt bulaşmış dudaklarımızı. "peynir" dedik bazen, bazen de televizyondaki çekici, şımarık ve yapmacık kadınlarınki gibi "üç yüz otuz üç"... Hayatımız böyle karelerden oluşurdu sıklıkla ve sıklıkla da sustuk biz. Sevgililerimiz kardan adamların havuç burunlarının aktığını söyledi; bize de onların rüyalarına karışıp "erimek" kaldı sadece. "Sevgililerimiz" diyorum; bazılarımız kendilerine sevgili edindi ve bazılarınız da sadece seyretmekle yetindi. (Ya da yetinmek zorundaydı) Bu konuda o kadar çok şey var ki söylenmesi gereken... Hani bazen de "neyse"lerle geçiştirilir ya konuşmalar... İşte şimdi; tam da ondan: Neyse!... Islıklar konuştu, gözler paramparça... "Sıcak aile hayatları" ile donatılmıştı evler donatılmasına da; bazılarımızın sıcak aile hayatı falan olmadı hiç. Kimilerimizin evlerinde dört mevsim hüküm sürerken, o bazılarımızın

final dergisi dershaneleri
"Hiçbir başarı tesadüf değildir"

Yan sayfadan devam...

evlerinde "ayrılık mevsimi" olurdu. Çünkü bu garip dünyada bir şeyler olurken, bir şeyler de sürekli ölürdü... Biyoloji kitaplarına göre bu doğanın bir kanunuydu, din-kitaplarına göre de tanrının bir emri... Anneler veya babalar gitmek zorunda mıydılar?! Bazılarımızın annesi veya babası çoktan göçmüştü ve o "bazılarımız" bu dünyada öylece kalıvermişlerdi... Onlar, hayatın anlamını bu göç zamanlarında daha da derin sorgularlardı. Genellikle "unutmaya çalışan" rolünü üstlenseler de; gözleri en ufak bir anı ile dolu dolu olmaya hazırdı... O bazılarımız bu yazıları okuduktan sonra da susacaktı: tahmin edebilirdik bunu. Bu tür konuşmalarda gözlerini kaçırırlar, başka şeylerle ilgilenirler, kendilerini ortamdan "soğuk kanlı" hayaletler olarak soyutlarlardı. Onlar, çoğunlukla da sustular. Büyüdük; okullara gittik. Sınıflarımız oldu, tanışma fasılları ile karşılandık. Sınıfta söz anne - babamızın ne iş yaptığı sorusuna gelince, "bazılarımız" yine sahneye çıkıverirdi. Cevapları hep kısa ve net olurdu. Böyle anlarda biz de susardık, biraz düşünür "biraz"dan daha fazla bir suskunluktan sonra, sıradakinin anne - babasının mesleğiyle devam ederdi konuşmalar. Aradığımız o ışığı her nedense bir türlü bulamazdık. Kimilerimiz aromaya da üşenirdi... Düşlerimizi utangaçlıklarımıza bular, üşengeçliklerimizin tembel havasına bulanırdık. Sıra, her sene birilerine gelirdi... Doğanın konunu, tanrının emri... Sıra "bazıları"na geldiğinde ise onlara - istemeden de olsa - küçük bir acıma duygusu duyulurdu: bunu kimse itiraf etmezdi ama sorsalar kimse de inkar edemezdi. Saygılı bir suskunluk da kazanırdı herkes, herkesin bir "duruş"u olurdu... Anne babaları hayatta olanlar kendilerini şanslı hissederek şükrederdi ya; işte hayatta sıra birçok şeyde yine o bazılarına gelince öylesine suskun, öylesine boynu bükük oluverirdik... Bazılarımıza gelince sıra, suskunluk da gelirdi; bunu bilirdik biz. Suskunlukları böyle beklerdik... Acıyarak, saygılı, kendimizden utanırcasına, pot kırarak, susup; sessiz hayaletler yaratarak beklerdik biz. Aklımızca o bazılarımıza da hiçbir şey çaktırmazdık... En zeki bizdik çünkü... Bizce, her şey bize göre olmalıydı... Dünya bize göre dönmeli, tuttuğumuz takım bizim oyun anlayışımıza göre oynamalı, sevgilimiz Fransızlar gibi öpüşmeliydi... Kıyıda, köşede, kenarda ne varsa parçaladık: Birbirimizden yeni "benzerler" yaratıp susmayı uygun bulduk, sonra da tüm şeytanlıklarımızı melek yüzlü yalanlarımızla harmanlayıp o sessiz, soğuk düş gecelerinin tam ortasına kustuk. Ağladık, kesitlerden, boyutlardan, uçlardan, içlerden, uzaklardan bihaber balıklar yarattık bu yağmurlu çamurlu deryanın pahalı İtalyan mermerleriyle kaplı caddelerinde. Kendimizi kaldırımlara "yürüyen hayaletler" olarak ellerimizle koyduk, hep bir sonraki hamleyi düşünerek yürüdük. Terbiyesiz gölgeler haline geldik, çok şeyi unuttuk biz. Bozuk paraları dilencilerin kafasına fırlatırcasına atan adamları gördük; her gün geçtiği yolu kendi tükürüğüyle batırıp kendi kendine küfreden adamlar... Tanrı'nın varlığına şükredip, kendi varlığından bihaber olanlar...

ÇAY "UMUT" DEMEK... O BİLİYOR BUNU

Biz, hayatın baş döndürücü oyunlarında hep "huysuz şımarık çocuklar" olarak rol aldık. Zaten dışarıda hava sıcaklığı eksilere varsa bile (hava sıcaklığının "hava soğukluğu" olduğu anlarda) canımız istese "iç" çamaşırlarımızla dolaşabilirdik evlerimizin içinde... Evsizler, yurtsuzlar, düşkünler, dilenciler, boyacı çocuklar hiç kimsenin umrunda değildi...

Bir yaş daha küçülmek? Daha bol çikolata?!... Yağmurlarda yürüdük, iliklerimize kadar ıslandık: "Deli" dediler, suçlamaları karşılıksız bıraktık. Garip gazeteler okuyup dilencilerle sohbet ettik, garip şarkılar söyleyip boyacılarla hayatın anlamını bulmaya çalıştık. Ne diyordu şarkı?.. "Binlerce fidan ektiler halkın çölüne; su vermediler, eğildi..." Don Kişot'taki "Dulcinea" gibi romantik semboller bulmaya çalıştık hayatta... "Bazılarımız" hep oldu; onlar böyle şeylerle ilgilenmedi... İlgilenenler delirdi. Sustuk, hayatı içtik... Sarhoş olduk.

- Yağmurlu bir havda yürüdüm; aklıma geldi...

- Nasıl yani?

- Bizdeki bazılarımız... Bazılarımızdaki biz... Kaçınılmaz rol değişimleri...

O kadar çok şikayet ediyoruz ki halimizden, farkında olmadan ekonomik kazançlar doğrultusunda çiziyoruz kaderimizi... Oysa Tireli...

- Tireli de kim şimdi?

- O mu kim? Çamurun dibinden bir ses o. O, ben... O, sen. Dur da anlatayım. O zaman da intihar etmek isteyecekmisin merak ediyorum...

Yılbaşına birkaç gün var... Hava soğuk. Bu şehir, turunç ve palmiye ağaçlarıyla kaplı; fakat, soğuk her yerde "soğuk"... Çay yerine kekik suyu içenlerin şehri burası... "Yılbaşı" demiştim... Her yerde Milli Piyango bileti satan adamlar vardı... Sokaklar hınca hınç insanla doluydu... Kıyafetleri gri ağırlıklı... Pahalı vitrinlerin önünde yatan evsizler, dilenciler, boyacılar daha da batar hale geldi gözüme... Niye onlarla kimse konuşmuyordu ki? Ve en çok merak ettiğim, hemen hemen her gün gördüğüm ve birçok arkadaşımın korkarak ve acıyarak baktığı adamı aradı gözlerim... Gözlerim karnını çeşitli "şey"lerle doldurmuş olan yaşlı adamı aradı... Sevgi yolu'ndaki Candosllar Kıraathanesi'nin tam önü; kalın palmiye ağacının dibi... Dilenmiyordu. Sakalları kirli, göz hatları yorgundu... Önce, küçük bir araştırma yaptım hakkında... Hemen oradaki esnaftan birine sordum: "Tireli" dedi... "Tireli"ymiş adı o yaşlı amcanın... Adını, daha doğrusu lakabını öğrenmiştim. Konuşmadan, 1-0 öne geçtim yani... Sonra Tireli'nin yanına sokuldum. Konuşmak istediğimi söyledim, fotoğrafını çekmek istediğimi de...

- Moralim bozuk; başka akşam , dedi Tireli. Şok oldum. Beklemediğim bir cevaptı bu: İtiraf ediyorum, acıdım haline... O yüzden de konuşmak istedim ama haline acınacak bu adam benle konuşmayı bırakın, fotoğrafını çekmemi bile istemedi.

- Moralim bozuk; başka akşam...

İlginç bir adam bu tireli. İlk deneme yanıltı beni. Ama kararlıydım "Başka Akşam" benim için çoktu... Fakat ikinci deneme de fos çıktı... Tireli'niin morali yine bozuktu... Olmadı. Günlerden Çarşamba: üçüncü denemem... Çay söyledim Tireli'ye hemen.. Keyfi yerine geldi... Konuşmayı da kabul etti, fotoğrafının çekilmesini de... Konuşmadan önce, bu şehrin en bilindik fonlarından birisi olan bu adam hakkında bir kaç şey daha duymuştum: Rivayete göre çok zenginmiş daha öncedan... Fakat her şeyini kaybetmiş. Başka bir şeyini kaybetmemek için de her şeyini karnına bağlamaya başlamış bu yaşlı, sesi hırıltılı adam. Bana böyle anlatılmıştı. Sonra Tireli'yle uzun uzun konuştum. Küfürler etti Tireli... Sigaralar içti, çayından yudumladı, tükürdü... Ben sormadan anlatmaya başladı hızlı hızlı... Çok dolu olduğunu buradan anladım. Zamanında Milli Piyango'nun yılbaşı çekilişinde büyük ikramiyeyi o kazanmış... İnanamadım, fakat sonradan öğrendim ki gerçekten de öyleymiş.. Anlattığına göre küs olduğu kardeşleri havadan gelen bu paranın kokusunu duyup onunla barışmak isteyince de okuma - yazma bilmeyen bu adam onlara lanetler yağdırmış... Çünkü hammalmış Tireli. Fakat milyoner olunca işler bir anda değişivermiş. Küs kardeşler, kan kardeşleri oynamışlar. Kızmış Tireli, paraya da kardeşlerine de bela okuyup yırtıp atmış büyük ikramiye kazandıran bileti... Haliyle parayı da alamamış. Kardeşleri ona iyice düşman olmuşlar; elinde bulunan zeytin ağaçlarına da "bir şekilde" el koymuşlar ve o günden sonra da kendi deyimiyle "üşütmüş" Tireli... Bu durum gazetelere bile çıkmış, büyük ikramiye o yıl kimseye verilememiş... Milli Piyango bileti satanlara da bol bol küfretti yanımdayken... "Kardeşin varsa düşmanın var" dedi bana. Hayata küfretti, yaşanılmışlığın, ikiyüzlülüğün, paranın, taklit yaşamların zehirli tadına tükürdü. Çünkü hayat onun için yırtık bir piyango biletiydi... Merakım giderek arttı... Karnına bağladığı o garip şeylerin ne olduğunu sordum... Acaba gerçekten de herşeyini kaybettiği ve artık hiçbir şeyini kaybetmemek için mi bağlıyordu?.. İnşaatlarda yattığını ve bu yüzden çok üşüdüğünü söyledi Tireli... Bu nedenle naylon poşetler, çoraplar bağlıyormuş. Karnındaki o büyük öbeğin nedeni o hain soğukmuş... En çok sevdiği şeyi sordum: Nuri Sesigüzel ve Zeki Müren. Unutmadan bir de Cim Bom. Bir de aşıkmış Tireli... Yıllarca birisinin peşinde kahrolmuş ve asla ulaşamamış ona.. Bana aşık olmamamı söyledi..

O artık sokakların değişilmez fonlarından birisi olmuştu... Don Kişot'taki Dulcinea gibiydi benim için. Bir ara ummadığım bir şey söyledi bana: İntihar etmek istemiş çok... Yüzlerce kez, tren yoluna çıkıp bir trenin önüne kendisini atıp göçmeyi düşünmüş bu dünyadan. Fakat parmağı hep gökyüzünü göstermiş Tireli'nin... Parmağı, Tanrı'nın varlığını işaret etmiş... O da "Tanrı'nın olmadığına ilişkin kanıtlar çoğaldıkça, Tanrı'ya daha da inanmış Dostoyevski gibi... Kendisini yaşamak zorunda hissetmiş... Bol bol küfretti, bol bol tükürdü, bol bol sustu Tireli. Çünkü çok şikayetçi olduğumuz, halimizden hiç de memnun olmadığımız ve sürekli mızmızlandığımız bu hayat, onun için yırtık bir piyango biletinden ibaretti.. Belki de tren altındaki bir intiharın taze kokusuydu... Sigarasını daha da derin çekti, gözlerini kıstı; gitmemi istedi benden... Ben de gittim. Israr etmedim daha fazla konuşmak için... Fotoğrafını da çektikten sonra kısık bir "Eyvallah" bıraktım ona... O, bana çok şey bıraktı...

- Çamurun dibi parlaktır!:

- Çamurun dibi parlak mıdır?

- Evet, çamurun dibi parlaktır dedik biz fakat çamura batmaktan da hep korktuk. Kazanan Piyango biletimizi yırtmadık... Bazılarımız çamura battı; Tireli oldu (ki onlar ışığı buldular), bazılarımız çamur oldu, bazılarımız da itinayla temizledi çamurla batan paçolarını... Biz, "bazıları" ve "kendimiz" arasında uzun süre gittik geldik: Bazılarımız bazen biz olduk, bazen de biz O "bazıları"... Gözümüzde çok büyüttüğümüz bu hayat adi bir taklitten ibaretti ve çamurun dibindekiler ile papağanlar arasındaki kör dövüşü belirledi tarihin akışını... Çamurun dibi parlaktı. Hayat bizim için çikolatalı bir süttü... Hayat yırtık bir piyango bileti, tren altındaki bir intiharın taze kokusuydu.. Yağmurlu bir havada yürüdüm, aklıma geldi: Çamurun dibi parlaktı parlak olmasına ama sanırım biz hep "bazılarımız"ı oyanıdık. Küfür ettim, tükürdüm, çayımdan yudumladım...Karnıma tüm sınavları, tüm keybettiklerimi, tüm sevgililerimi bağlıyorum ve Tireli gibi parmağım gökyüzünü gösteriyor şimdi...

Çamur... Ağlıyorum "olmayan" sevgili...Büyümedim...
Hala hastayım ben, hala hastayım ben...

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final 'de"

...VS

İlke MIRIK
milkyfraise@hotmail.com

ÇOCUK

Büyümemişsin daha!

Rüyalarının süt kokusuna kahve katmıyorsun, kaçırmamak uğruna erken uykularını. Her oyununda yeniden kanıtsın yer çekimine. Annenin görüş alanı dahilinde, güçlü ağabey güvencesinde delikanlısın. Aynı tattaki şekerlerde renk ayrımı yapıyorsun. Çocuksun!

Yazları fındık donanımlı, çikolata soslu, pasaklı dondurma diyetlerine kapılıyorsun. Sevmelerin katıksız ve bencil. Karşı komşunun oğluna duyduğun aşk konusunda çok hassassın - ki onun yerden uzaklığı senden uzaklığının iki katı. Yine de paylaşamıyorsun dondurmanın çilekli soğuğunu. Ağzının yuvarlağı kadar kırmızı seviyorsun, aşkın rengi de oradan kalma herhalde. Anne gafletine maruz komşu ziyaretlerinde, hassasiyetin üzerine kahkaha patlatınca, o çilekten daha kırmızı oluyorsun ve yeme sırası onlara geçiyor. Çocukluk.; mıncıklanma dönemi, yapış yapış, dondurma kılıklı öpücükler.

Henüz kitaplarında taş kalpler yumuşama yeteneğini kaybetmemiş. Arka sayfaya sarkmıyor kötülükler,' albenili resim molalarına kadar iyileşiyorlar. Çöp adamların okul ve ev arasında gidip gelmeleri üzerine kurulu, iki bina arasına sıkıştırılmış beş satırlık hayatları tüketiyorsun bir oturuşta. İllahi adil, beş ve üzeri bölümlü, cin adamların baş rolü paylaştığı, mutlu sonlu senaryolar...

Bilmem hangi arada derede hayatı sorgulamaya başlıyorsun sonra... Sınıf içi tanışmaların formalitesi "Büyüyünce ne olacaksın?" sorularına, sonradan milyon kez değişecek geçici kılıflar uydurmaya çalışıyorsun. Ve yazı buradan sonra yazanın elinde olmadan kız çocuklarına kayıyor.

Annelik; en uzak, en görkemli hayâl. Tek düşün, yemek içmek gibi, iç güdüsel... Sarıp sarmalamaya böylesine istek, günlük oyunların içeriğini değiştirip şefkat soslu doyumlara çevirmek. Oyuncak bebeğinin misket gözlerinin kollarında eriyeceğine inancın, sonsuz inancın. İnanmak.... Anne!...

Fazla yıkanmaktan yanağındaki kalp silinmiş, fabrika çıkışı görünümünü çoktan yitirmiş bebeğin her yere senden önce gidiyor. Hijyen konusunda çok titizsin, annesin. Her gece öpüp üstünü sıkıca örtmeden ve uykunu bölüp defalarca kontrol etmeden rahat olamıyorsun. Bu ne fedakarlık. Aman!...

Sonra sıkılıyorsun, bez bacaklı, sarı saçlı bu pek uysal evlattan. Anneninki gibi bir çocuğun olsun istiyorsun: şöyle badem gözlü, kara saçlı, kanlı canlı, senin gibi. Evet, evet. Senin gibi! Kendini fark ediyorsun: mızmızlıklarını, çığlık destekli figürlerinle bizzat süslediğin şarkılarını, okul dönüşü huysuzluğunu ve yatma öncesi uykusuzluğunu... Çok hoşuna gidiyor. Kendi kendinin annesi oluyorsun.

Anaç iç güdülerinle uyutuyorsun içindeki aksi ruhu, büyüsün diye. Komşu ziyaretlerinde etekler çekiştirilmeye başlanıyor sonra, ayıp kavramını sokuyorsun oturmalarına. Geride saçını saçağını bırakmama özenindesin. Arkadaş toplantılarında, maskeli sohbetlerde derdini anlatmak için çırpınıyorsun. Eğer iki laf arası dudaklarında çok sesli, kırmızı bir kahkaha şekillenirse, telaşla bir kenara çekiliyorsun. En titrek ezgilerinle uyutuyorsun bebeğini yeniden.

Uyu çocuk,
Büyü!
Utangaç suskunluklarda yitirilen tüm şiirlere,
Kemana uygun yontulup
Kızgın rüzgarlarda kırılan parmaklara
Ve o parmakların gebe olduğu
Hiç doğmayacak ezgilere
Rağmen ve inat
Büyümek zorundasın
Çünkü büyümeden ölünmüyor.

Saç modellerin toka tasarrufunda, kazakların gece koyuluğunda, bir delik daha var artık kulağında. Okul gömleğin, eteğinin içine girmeye muhalefet her sabah. Yağmurlu günlerde güneşi aramaya çıkıyorsun ve eve hep nemli sevdalarla dönüyorsun. Senin kadar "farklı" bir yazarın var artık. "Aklı hin yüreği hüzünbaz" bir adamın kitaplarını okuyorsun defalarca ki o kitaplarda mola verecek resimler yok, koca koca siyah harflerle yazılmış, her biri ona senden yakın olanlara ithaf edilmiş şiirler var yalnız.

Gerçekten büyüyorsun sonra. Genişleyen yüzüne dar geliyor maskeler. Ne kadar renkli olurlarsa olsunlar sigara dumanında kül rengine boyanan, sonu bilinmez muhabbetlerde kendini anlatma çabasında değilsin. Bugün çok yorgunsun, eksik cümlelerin. Ihlık küvetine sığınıyorsun, ana rahminin huzurunu arıyorsun suda. Yarım kalan cümlelerini mutlu sona bağlıyorsun. Köpükten çöp adamlar çizip yapış yapış diyetlere başlıyorsun. Hayata kocaman, kıpkırmızı gülüyorsun.

İşte, içindeki çocuk yine uyandı!
Dedim sana:
Büyümemişsin daha!...

final dergisi dershaneleri
"Hiçbir başarı tesadüf değildir"

Büyüyen Acılara... Yasucu Acıları Islık!

Duygu KARATAŞ
Duygukaratas@hotmail.com

Acıların büyüdü gasp geceleri bilinç katliamlarını bir tümceye sığdırdığı zaman. O gasp gecelerinde tüm dünya belini tutardı, gitgide artan sızılarından. Nasıl sıcak bakabilirdik ki aynı duygularımız aynı anda gasp edilirken. El konuluyordu tüm duygulara, birer birer. Birden kalıveriyorduk karanlıklarımızla başbaşa. Kazıyıveriyorduk Berlin duvarına kalan son sevgiyi Sonra o Berlin duvarı yüreğimizde inşa ediliyordu yeniden. İki yalnız ülke yürüyordu bir yürekte. Sonra savaşıyorlardı amansızca bir cismin geleceği için. Hep korktuğum başıma gelirdi, iyimser yanımız işgal olurdu, düşerdi. Hemencecik düşerdi...

Evet, pencereleri büyüyordu dünyanın. İnsanlar, sen, ben, o çektikçe uzayan ömürlerden, uzaya yolculuklardan konuşuyorduk. Ortadoğu, Avrupa ve Afrika'yı farklı yoksulluktaki evime sığdırabiliyordum. Daha iyi görüyordum Afrikalı çocukların tükenişlerini ve daha kolay sayılıyordu kaburga kemikleri. Ama kalplerinden haberimiz olmuyordu hiçbirimizin. Prestij uğruna binbir yoksul nefesi kesenleri, bir yaz gününe kanı yakıştıranları daha yakın plan izleyebiliyorduk. Ortadoğu'da bir babanın ve kurşunlardan baba sıcaklığına sığınan çocuğunun dramından haberimiz oluyordu aynı günde. Maçlarda kaç gol atıldığını, hangi uçak bombardımanında kaç uçağın düşüp, kaç kişinin cennete, kaçının cehenneme gittiğini kanlı canlı ekran köşelerinden okuyorduk.

Baba, büyüyor gözbebekleri dünyanın
Peki neden gözyaşları da irileşiyor, çoklaşıyor?
Kurşunlar neden çığlık çığlığa,
Bu gök neden esmerleşiyor durmadan?
Baba, bir öpücük kondur yanağıma sıcaklığınla
İnsan gibi mi bu dünya da yoksa?
Büyüdükçe kirleniyor.
Baba biz bu dünyaya ibret gidiyoruz
"Barış" diyor kutsal kitaplarda, "huzuru ahiretin"
Sevgi de vardır baba, ama kurşun yarası yok
Uçaklarla delinmeyen bir gök, uçurmalar var yıldızlarla
Elimi tut, korkuyorum
Beraber gidelim uçurtma uçurmaya

Dünyanın acıları büyüyordu. Dijital bir dokunuş, hormonlarla içimizde boyveren hasret, kanserli bir renk diye tanımlanıyordu artık aşk. Kariyer ve para almıştı sevgilileri ayıran dağların, yolların yerini. Ayrılıklar naylon, öpücükler anti - bakteriyel. Korku yaratılıyordu artık. Korkmak için korku filmleri, dehşet sahneleri; heyecan için bilgisayar oyunları. Hüzün için artık çok geçti. Nefret, şüphe, tutku, huzur dönüşmüştü, açıkçası mutasyona uğramıştı. Ya, ya çocuklar? Mayın tarlalarında oyun oynuyorlardı. Kimisi köprüaltlarını tiner, bali, soğuk ve yoksullukla paylaşırken kimi dünyanın öbür ucunda okuluna baskınlar düzenleniyordu magnumla. Çalınmış hissediyorlardı ana şefkatini ellerinden, belki eskisi kadar ölü doğum yoktu, nüfusları artıyordu. Ama ağrıları, hastalıkları, kadersizlikleri de artıyordu. Radyasyonlu, savaş kurbanı yoksulluk kucağına doğuyorlardı, ağrıyarak büyüyorlardı. Ninniler ağıt oluyordu artık ve ne zaman ninniler ağıda dönüşmüşse bu dünya için harekete geçmenin zamanı çoktan gelip çatmıştır.

Dünyayı güzellik kurtaracak
Bir insanı sevmekle başlayacak her şey

Ben bunları yazarken ve yaşarken bir gasp gecesi yarısı, bir başka türkü gecesinde okuyacağım. Ondan hep hikaye çekimli kullandım fiillerimi. Sanki geçmişçesine, sanki çok uzaklarda kalmışçasına... Annem uyandırıp "Geçti, yavrum bitti..." diyecek. Ben de gülümseyeceğim doğrulup rüyalara merhaba diyen yatağımdan, bu hikaye çekimli yazımı arayacağım çılgınca, bulacağım, başlayacağım okumaya. "Acıların büyüdü, gasp geceleri bilinç katliamlarını bir tümceye sığdırdığı zaman" Onur savaşını kazanmış bir komutan edasıyla acılar için doğum sancıları çekmeyen geceye yöneleceğim, gece düşük yapacak bundan böyle. Ben o vakit bu tümceyi hapsedeceğim tozlu, karakaplı boş sözler ansiklopedisine, "Dünya büyüdükçe acıları da büyüyor"

Yanıltma beni, istemem yanıtlama
Şeytanı pabuçsuz bırakan insanoğlu,
Sevgiyle yoğurulup, kardeşlikle mayalanan insanlık!
Acıyla büyümeden daha fazla
İsrafil'in surundan önce, gerekli bir sevdalı ıslık!

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final 'de"

ASLI'NDA

Aslı AKYOL

"Özgürlük, varoluşun bir parçasıdır" der bir yazar. Doğru, vazgeçilmez bir parçası; olmazsa olmazı.

Şu halde varoluş, kesin çizgilerden yoksun, kuvvetli bir ikilem; hatta belki de bir paradokstur.

Yani hiç "olmamış" olmak, ya da aslında hep "varmış bulunmak"

Bunun arasında bir yerde ise, tam manasıyla varoluştan söz edilemez. Olsa olsa, varolmaya çalışanlardan, var olmak için mücadele edenlerden, "insan"lardan söz edilebilir.

Şayet var olmanın ilk koşulunu, ruhun bedende vücut bulmasına bağlıyorsak, o zaman varoluş "hiç olmamak"tır. Çünkü beden, ruha çekilen ilk settir. İlk mahkumiyettir ve özgürlük, daha ilk mahkumiyette kendi ipini çekecek kadar onurludur. "Kısıtlama varsa, ben yokum" der ve öldürür kendini; özgürlük ölmüştür. Ruhun bedende teşekkül ettiği ilk anda ölmüştür; varoluşun vazgeçilmez parçası artık yoktur. "Somut" bir ifadeyle "olmak, bulunmak" adına ilk adım, özgürlüğün dolayısıyla varoluşun katlidir.

Yok eğer, ruhun bedende can bulması, var olmanın ilk koşulu değilse, bunun bir "önce"si mevcutsa, varoluş hep "varmış bulunmak"tır. Yani henüz ruha sınırlar çizilmemiştir. Özgürlük, dolayısıyla varoluş, anlamına kusursuz ölçülerde, mükemmel bir şekilde yerleşmiştir.

Beden olgusu ise, bu varolma haline konulan kocaman bir noktadır. Az önce saydığımız nedenlerden dolayı, bedenin gelişiyle, özgürlük gider. Ve biz, beden işin içine girinceye kadar ki süreçte; yani ruhun aslında hep "varmış" bulunduğu o zaman aralığında var olmaktan söz edebiliriz.

Var olmak, "hep"in ve "hiç"in mutlaklığında ezeli bir rekabet konusudur öyseyse. Ve bu "hepler - hiçler" mutlaklığında değişime yer olamayacağına göre; "büyüme durumu", arada bir yerdekilerde cereyan etmelidir. Zaten insan da, bu "arada bir yerdekiler"den olduğuna göre, tezimiz doğrudur. Çünkü insan, sürekli devinim içindedir ve büyümeyi gözleyebileceğimiz en ideal yaratıktır.

Büyümek ince iştir, herkese göre değildir.

Oysa insanlar türlü türlüdür. Belli genellemeleri göz önüne alırsak, çoğu tek bir kalıptan çıkma görünür, hatta bu haksız bir yargı da değildir. Ama bunlar, sözünü ettiğimiz ideal yaratıklar değillerdir.

Zira "büyümek" onların sokağına bile uğramaz. Böceklerde, mesela örümceklerde olduğu gibi, onların da büyümesini engelleyen bir dış kabukları vardır. Şimdi "Ee insanların hepsi bir, etten - kemikten; ne kabuğu..." diyebilirsiniz. Haklısınız da, ama burada sözünü ettiğimiz "büyümeyi engelleyen unsur" beyindedir.

Zaten büyüme de beyindedir. İş bedende bitseydi, düşünmekten aciz zavallıların, kendini güç bela attığı o kokuşmuş mekanlarda, artan vücut sayısıyla doğru orantılı güçlendiklerini zanneden kitleleri de, büyüyor sayardık.

Büyümek, varoluştan vazgeçmemektir ve özgürlükten. Bedene bürünürken yitirdiği özgürlüğü, "yaşıyorum" dediği, nefes aldığı her an bir kez daha, biraz daha canlandırma çabasında olan insandır, büyüyen insan.

Oysa bu kitleler düşünmenin anlamının çoktan unutmuşlardır. Unutmuşlardır ki, diğerleri gibi olmaktan başka amaç taşımayarak girerken o çirkin mekanlara, zaten işe yaramayan beyinlerini, bir daha geri almamak üzere kapıda bırakırlar. Sonra kocaman gövdeler halinde dışarıya çıktıklarında ise; yolunu kaybetmiş, sağa sola çarpan, çarptıkça kızıp hırçınlaşan, hırçınlaştıkça hayvanlaşan, zamanla ne idüğü belirsiz hırıltılar çıkaran bir âmâlar topluluğunu andırırlar. Onlara "yaşıyor" demek, kabul görmüş bir dil yanlışlığından başka bir şey değildir.

Yine de, insan olana gülmek yakışmaz. Ve insan olan gülmez de onlara, sadece acır. Acır da, çok vakit kaybetmez, oyalanmaz bu esnada. "İnsan olma"yla, daha başta yüklendiği bir misyonu vardır onun: "mücadele".

Ve mücadele, "yaşıyorum" dediği her anda, soluduğu havadadır. Mücadele her yerdedir. Etinde, tırnağında, emeğinde, yeni doğan günde, yeni doğan çocuğunda, annesi topraktadır. Nefes alabildiği her an, mücadele etmesi için ona bahşedilmiş bir nimettir. Bunu bilir.

Yükü ağırdır. Belki sırtı değil, ama beyni koruması, taviz vermemesi, bunun yanında paylaşması, öğretmesi gereken doğrularla, değerlerle doludur. Mücadelesi bu doğrular, bu değerler içindir; özgürlük içindir; düşünmek, düşündüğünü söyleyebilmek; söyleyip paylaşabilmek içindir, dayanışmak için. Ve bu değerleri taşıyanlarla, daha doğarken sözleştiği yerde, sözleştiği gibi buluşabilmek içindir. O gün, o yerde "kardeşlik" vücut bulacaktır. Çünkü "insan olan", o gün büyüyecektir.

Amaç ortaktır; arayış ortaktır; bedene mahkum olurken yitirilen özgürlükle birlikte bir parça yitmişliğe rağmen, onu her nefeste yeniden diriltme arzusu ortaktır.

"Umut" hep vardır, uçsuz bucaksız mavilikler yakındır, "sınırların sonu" yakındır ve bu çetin yolda, karşısına dikilecek olanın sıfatı önemsizdir. Ha kocaman bir dev, ha küçücük zavallı bir örümcek.

Aslolan mücadeledir, o ise bir savaşçı; tıpkı Don Kişot'ta olduğu gibi, tıpkı bizde olduğu gibi:

Sen, ben
değirmenlere karşı
bile bile, birer yitik savaşçı
akarız, dereler gibi denizlere
belki de en güzeli böyle...*

final dergisi dershaneleri
"Hiçbir başarı tesadüf değildir"

PARADİGMA DEĞİŞİMİNİN BÜYÜME ÜZERİNDEKİ GÜCÜ

Didem ÖZ

Bu dünyada, doğru yaşamaktan ayrılabilecek gerçek bir erdem yoktur.

Küçüklüğümden beri; ailemin işi, okul ev ve aile çevremizden insanları izlemeye çalıştım. Bu süre içinde dışarıdan bakıldığında inanılmayacak kadar başarılı görünen pek çok insan gördüm. Ama onlar, içlerindeki bir açlıkla savaşıyorlardı. Kişisel uyuma, etkili olmaya ve diğer insanlarla giderek gelişen sağlıklı ilişkiler kurmaya büyük gereksinimleri vardı.

Özgür ve demokrat insanların başarılı bir yaşamın anahtarı saydığı şeyler; başarının temeli olarak "Karakter Etiği" diye tanımlayabileceğimiz; dürüstlük, alçak gönüllülük, bağlılık, ölçülü olmak, cesaret, adalet, sabır, çalışkanlık, yalınlık, herkese iyilik etmek şeklindeki altın kurallardır. Karakter etiği, etkili bir yaşamın temel ilkeleridir ve insanların, ancak bu temel ilkeleri öğrenip kendi temel kişilikleriyle bütünleştirdikleri takdirde gerçek başarıyla sürekli mutluluğu yakalayabileceklerini öğretir.

Günümüzde başarıyla ilgili temel görüş acısı; karakter etiğinden, "Kişilik etiği" diye tanımlayabileceğimiz şeye doğru kaymıştır. Başarı daha çok; kişiliğin, toplumdaki imajın, tavır ve davranışların, insanlar arası etkileşim süreçlerini kolaylaştıran beceri ve tekniklerin sonucunda elde edilir. Kişilik etiği, temelde iki yoldan gelişir; biri, insan ve halkla ilişkilerle ilgili teknikler; diğeri de, pozitif (zihinsel) tavırlardır. Tavrınız erişeceğiniz yüksekliği belirler. Gülümsemek kaş çatmaktan daha fazla dost kazandırır. İnsan, düşlediği ve inandığı herşeyi gerçekleştirebilir. Kişilik yaklaşımının diğer yönleri kandırıcı ve hileli yollardır. İnsanlar, kendilerini başkalarına sevdirmek için bazı tekniklerden yararlanmaya ya da isteklerini elde edebilmek için diğerlerinin uğraşlarıyla gerçekten ilgileniyormuş gibi görünmeye ya da yaşam boyunca "başkalarını sindirmeye" çalışıyor.

Başarı konusunda "kişilik etiği" ile "karakter etiği" arasındaki yaşamsal fark, kendi kalbimizi dikkatle araştırmaktan geçer. William George Jordan şöyle diyor: "Her insanın eline iyilik ya da kötülük yapması için harika bir güç verilmiştir, yaşam üzerindeki sessiz, bilinçsiz, gözle görülmeyen bir etki gücüdür bu. Yalnızca kişinin gerçek benliğinden sürekli yayılan dalgadır, görünmeye çalıştığı kişilikle ilgisi yoktur." Karakter etiği ile kişilik etiği toplumsal paradigmalara birer örnektir. Paradigma sözcüğü Yunanca'dan gelir. Başlangıçta bilimsel bir terimdir, günümüzde ise daha çok bir model, kuram, algı, varsayım ya da referans kaynağı anlamında kullanılıyor. Biraz daha geliştirirsek, "dünya görüşü" müzü belirtiyor; gözle görmek değil, algılamak, anlamak ve yorumlamak anlamında... Paradigmalardan kastettiğimiz şeyi anlamanın en basit yolu, onları birer harita gibi görmektir. Hepimiz, "haritanın arazi olmadığını" biliriz. Harita, sadece arazinin bazı belirli özelliklerinin bir açıklamasıdır. İşte paradigma da tam tamına budur. Bir kuram, bir açıklama ya da başka bir şeyin modelidir.

Diyelim ki Ankara'nın merkezinde belirli bir yere gitmek istiyorsunuz. Kentin yol haritası, istediğiniz yere ulaşmanıza yardımcı olacaktır. Ama varsayalım ki size yanlış harita verildi. Bir baskı hatası yüzünden, üzerinde "Ankara" yazılı harita aslında "İstanbul" haritası. Boş yere nasıl didineceğinizi, gideceğiniz yere varabilmek için göstereceğiniz çabanın nasıl boşa çıkacağını düşünebiliyor musunuz?

Davranışınız üzerinde çalışabilirsiniz. Daha fazla çaba gösterir, daha çok çalışır, hızınızı iki katına çıkarırsınız. Ama bütün bu çabalarınız sizi yalnızca ve yalnızca yanlış yere daha hızlı götürmeye yeter. Elinizde Ankara'nın doğru haritası varsa, o zaman çaba önem kazanır. Yolda sizi saptıracak engeller çıkarsa, o zaman da tutum önemli olur. Ancak ilk ve ön önemli koşul, haritanın doğru olmasıdır. Hepimizin kafasının içinde birçok harita bulunur. Bunlar iki ana gruba ayrılabilirler. Varlıkları oldukları gibi gösteren haritalar ya da gerçeklikleri ve varlıkların nasıl olmaları gerektiğini gösteren haritalar, başka bir deyişle: değerler. Başımızdan geçen her olayı bu zihinsel haritalara göre yorumlarız. Ender olarak doğru olup olmadıklarını kendi kendimize sorarız; genellikle bunlara sahip olduğumuzun farkına bile varmayız. Yalnızca gördüğümüz şeylerin gerçekten öyle olduklarını ya da öyle olması gerektiğini varsayarız.

Paradigmalar davranış ve tutumlarımızın kaynağıdır. Onlar olmasa dürüstçe davranamayız, kişilik etiğimiz zayıflamış olur. Paradigma değişiminin gücü de iyi bilinmelidir. Paradigma değişimi terimini ilk kez Thomas Kuhn, "Bilimsel Devrimlerin Yapısı" adlı eserinde kullanmıştır. Kuhn, bilimsel alandaki hemen hemen her önemli atılımın, öncelikle gelenekler, eski düşünce biçimleri, eski paradigmalara olan bağların kopartılması onlamına geldiğini gösterir.

Newton'un fizik modeli; doğru, düzenli bir paradigmaydı ve modern mühendisliğin hâlâ temelini oluşturuyor. Bugünkü Amerika Birleşik Devletleri de paradigma değişiminin sonucudur. 19 Mayıs 1919'da Samsun'da doğan güneş, bütün Anadolu'ya aydınlatmıştır. Mustafa Kemal Atatürk'ün sunduğu doğru harita Misak-ı Milli sınırlarıdır. Atça'dan yollara düşen Aydın Efesi Yörük Ali'nin Kuvayi Milliye çalışmaları, Mustafa Kemal'in karakter ve kişilik etiği ile bütün Anadolu'da bütünleşmiş ve çağdaş Türkiye paradigması gerçekleşmiştir.

İnsanlar büyür ve insanlar kendilerini "büyük", "küçük" olarak ayırt etseler de, büyümenin yaşı yoktur ve hiç olmayacaktır. Büyürken önümüze sunulan veya kendi uğraşlarımız sonucu ulaştığımız paradigmalar bizi çeşitli ivmeler kazandırarak bizleri değişik yönlere savuracaktır. Büyürken ve kendimizi "büyüyor" olarak hissettiğimiz her anda önümüze çıkacak paradigmalar bizi çeşitli haritalarda kaybolan ve tekrar kendini bulan şehirler olarak yaratacaktır.

Başarılı bir yaşamın ve sağlıklı, onurlu ve ruhu olan varlıklar olarak büyümenin anahtarı olan okullarımız, aklımız ve mantığımızla yoğurulmuş olan duygu bütünlüğümüz bizim en doğru paradigmamız ve en doğru haritamızdır.

Siz hiç merak etmeyin, doğru adresi bulacağız.

İZDÜŞÜM

Eren ARSLAN
Arslaneren@mynet.com

BÜYÜMEK İÇİN

Büyümek için geldik biz bu okula!

Geriye dönüp bakmak gerekli bugün hayattaki yerimizi görebilmek için. Kıyaslama yapmalı Yaşadığımız parmak hesabıyla sayılacak kadar kısa yıllar neler getirmiştir, neler almış bizden bir öğrenmeli.

Çocukluğu terk ettiğini daha çok liseli yıllarda anlıyor insan. Büyümek, geniş bir uçurumu tek adımda aşmak gibi ani ve yabancı geliyor. Karşı yamaçtaki bedenimizi ve aklımız etkisi altına alıyor. Bu okulda başladığımızda, hepimiz sarp yerlerine yakındık hayatın, içindeydik hatta. Kendi kendimizle kişilik savaşları veriyorduk, hâlâ veriyoruz. Anlık ruh hali değişiklikleri, çalkantılı düşünceler, yerinde duramamazlık ya da yarı depresyon içindeyiz. Bulutların üstünden göz açıp kapayıncaya kadar yere düşebiliyoruz. Kendimizi beğenmiyoruz, en iyisini ulaşmak düşüncesi oluyor kafamızı sürekli yoran. Hayallerimizi bu okulun duvarlarına çiziyoruz görünmez kalemlerle, sinirimizi boş koridorları sert adımlarla tüketerek çıkarıyoruz. Kahkalarımız hergün arşınladığımız yollarda yankılanıyor ve nefesimiz hep aynı camların buğusu. Dünyanın en kara bahtlısı, dermansız dertlisi oluveriyoruz birden. Ev sıcaklığı (yatılı olanlar için) gün geçtikçe ulaşılmazlaşan bir hasret öyküsü. Çekip gitmek hasretiyle vurduğu oluyor kalbimizin şuncacık göğsümüzde kendini yerden yere. Bir yere gitmiyoruz aslında, gidemeyiz. Biz buraya en iyi şekilde büyümek için geldik.

Şımarık ve şişman bir ev kedisinin oynayıp durduğu yün yumağı sanki dert dediğimiz o gevşek ve dağılmaya mahkum düğümler. Kendini ifadenin çeşitli yollarını öğreniyoruz burada, var olan yeteneklerimizin üzerine yenilerini ekliyoruz. Okulumuz öğrencilerinin üçte ikisinin lisanslı olarak sporla ilgilenmesi, yoğun bir emek ürünü olan bu dergi, katıldığımız yarışmalarda aldığımız üst sıralardan inmeyen dereceler, bilim adamlığına bir adım yaklaştığımız için proje çalışmaları, olimpiyatlara katılışımız, bilgisayarla haşır neşirliğimiz, duvarlara astığımız yazılar, ne varsa emek verip kendimiz ürettiğimiz bizi olumlu yönde büyütmek için. Mesleklerinin eri öğretmenlerimiz ve hiç sönmeyecek çalışma azmimiz var bizim. Bilimin aydınlığını tadıyoruz ya bir kere yolumuzdan dönmeyiz bundan sonra. Bütün hepsini bozmak artık kendi ayakları üzerinde durmak, okul ve beden olarak en üst olgunluğa erişmek, iyi birer insan olabilmek gerçek anlamda büyümektir. Arkaya dönüp bakıldığında en az pişmanlıkla sorunlarımızın üstesinden gelebilmiş, benliğimize farklılıklar eklemişsek büyümüz demektir.

final dergisi dershaneleri
Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

ÇOCUKTUK...

Şirin UZUN

Akıllarımıza kuru masallar katarak kandırdılar. Sevgilerimizi aldılar bizden değiş tokuş kederlerle. Anlamadık, çocuktuk... Büyümeye özendirdiler. Tadını unutamadığımız horoz şekerlerimizi kuma gömdüler, büyüdüğümüzü one sürerek.

İçimizdeki çocukla birlikte büyümemiz yasaklandı önce. İçimiz büyümese bile biz büyümeye mecbur tutulduk. Daha yedi yaşındaydık, ileride doktor olmaya, evlenip güzel bir yuva kurmaya çocuklarımıza iyi gelecekler vermeye karar verdiğimizde başkalarının zoruyla. Kitapları ezberledik. Pencereden, seksek oynayan çocukları izlediğimizi gören annemiz onların "sorumsuz" olduğuna inandırdı bizi. Inandık, çocuktuk...

Sınavlar kazandıkça mutlu olmadık. Her çocuk bunları yaşar sandık. Birinci olmak bir test kitabı daha kazanmaktı. Bizim bisikletlerimiz sınıfımızı geçmemizin ödülü olarak alınmadı. İçimizdeki küçük, yorgunluktan şikayet etmeye başladığında, yetişkinlerin ceplerindeki kelimeler devreye girdi. Geleceğimiz için lüks hayatlar vaat edildi. İlerideki rahatımızı düşünmemiz sağlandı. Düşündük, çocuktuk...

15 yaşın sevinciyle tutulduğumuz ilk bakış, ilk tokatı da beraberinde getirdi. Yüreğimiz ilk uçuşunda çakıldı yalnızlığa. İlk defa masumiyetini hissettik. Duygularımız samimi, gülüşümüz içtendi. Hayatın yalnız gelecek için değil o an için de yaşanabildiğini öğrendik. Öğrendiğimiz bu madde bize ezberletilen anayasaya göre baştan başa tersti. Bize 25 yaşında özgürlük tanınıyordu. İlk duygularımızı o zamana ertelemişlerdi hayatımızı yönetenler. Anayasayı değiştirmek, öğrendiğimiz en önemli maddeyi değiştirmekten daha zor geldi bize. Dört yanlışın bir doğruyu götürdüğünü öğrenmiştik ama sevmeyi öğrenememiştik.

Yorum yapmayı, mantık kullanmayı çözdüğümüz Türkçe testlerindeki paragraflardan öğrendik. Savaşımız ekmek kavgası değil, birkaç ÖSS puanıydı. Paylaştığımız bir iki duyguyu da feda edip uğruna, ceketimizi attığımız gibi sırtımıza eyvallah dedik yaşanmış dostluklara. Kimseye göstermeden ağladık, çocuk değildik... İçimizdeki çocuk çığlık çığlığaydı.

"Nefesini tut, gözünü hiç açma" kural buydu. Gözümüzü açtık. Aynaya baktığımızda, gözümüzde içimizdeki çocuğun parlayan ışıltısını goremedik. Dinlediğimiz silem dolu şarkılardan, bir zamanlar çığlık çığlığa bizi uyaran içimizdeki çocuğu ölüme terk ettiğimiz anladık. Etraf yanmış kibrit kokuyordu. Kibritin yanmayan ucunda durmayı başaramadık. Zekamızla cezalandırdık.

Büyüdük... Büyüdük ve gördük; onca hayat varken yaşamak için tek bir şeyi öğrendik biz.

"Azami sevinçlerimizi, masumiyetimizi öldürmek için mi öğrendik onca bilgiyi?"

HAYALİMİ İSTASYONDA BÜYÜTTÜM

Asena DEVRİM

Eskiden sık sık gittiğimiz bir benzin istasyonu vardı. Pek geleni gideni olmazdı. Bu terkedilmişliği kendine yedirememiş olmalı, duvarları harap olmuş, hatta dökülmüştü.

Ama bizim bu soğuk binayla pek işimiz olmazdı. Yer yer otların içinde kaybolan taş yolu takip ederdik bizi sakin köşemizle buluşturusun diye...

Geniş bir bahçeydi burası. Pek bakımlı değildi; otlar nadiren biçilir, havuzunda kurbağalar yüzerdi. Sağa sola serpiştirilen heykellerin kimisinin kolu, kimisinin kafası parçalanmıştı.

Havuzun yanında kolu kırılmış bir Afrodit heykeli vardı. Üstündeki bez parçasını havluya benzetirdim. Evet, bir havluya... Hatta havuzdan yeni çıktığı için kurulandığını düşünürdüm. Güneş olmaya başlayıp hava serinleyince beklediğim vakit gelirdi, doğruca Afrodit'in yanına koşardım. O yine kurulanıyor olurdu hafif gülümseyen yüzüyle. "Ben geldim" derdim heyecanla, o gözünü kırpınca da acıbadı renkli dünyamın kapıları...

Beni ilk kurbağalar karşılardı güzel sesleriyle. Hepsini selamlamak için yanlarına koşturduğumda teker teker havuza atlarlardı. Ee, akşamki parti için smokinlerini giymeye giderlerdi. Oradan babaannemin beyaz köşküne giderken, dondurma oğlancından iki tane dondurma koparırdım; bana ait değil, babaanneme vanilyalı. Ne de olsa babaanneler sade dondurma sever. Sonra kedi Tom'la fare Jerry'i durdurur, onları da partiye çağırırdım. Sonraki durağım oyuncakçıydı. O gün Asenalar Günü olduğu için akülü araba hediye ederdi bana oyuncakçı amca. Böylece biz de daha çabuk partiye giderdik. Partiye tüm çocukları çağırırdım; zencisi, Japonu hatta Eskimosu. Yalnız bir kişiyi çağırmazdım, o da bizim yan apartmandaki Umut. Çünkü o hep mızmızlık yapardı. Zaten kumandalı arabamı da bozmuştu.

Babaannem bizi kapıda karşılardı, bembeyaz örtüsü ve mis kokusuyla benim canım babaannem. Ona hemen ağaçtan koparduğum dondurmasını verirdim. Ha, burada dondurmalar hiç erimez de.

Parti hemen başlardı. Kurbağa korosu romantik kreş şarkıları söyler, biz de dans ederdik. Hatta ben kafkas kızı olur, oynardım. Herkes de olgunca beni alkışlardı. Sonra binbir çeşit yiyecekle donatılmış masaya geçerdik. Babaannemle ben yan yana otururduk. Cipslerimizi yemeye başlardık. Herkes istediği kadar lolipop alır, istediği kadar kola içerdi. Bütün bu suruplarla sütleri de masanın yanındaki köpeğe verirdik. En son olarak pastalar yenirdi; ister meyveli, ister kakaolu, ister krokanlı... Yediklerimizi eritmek için ön bahçede denize girer, sonra arka bahçede kartopu oynardık. İsteyenler de çizgi film izler veya atari oynardı.

Annem ve babam bana seslenince ilk önce babaannemle vedalaşırdım. Bana, "kendine iyi bak" der ve yanaklarımdan öperdi. Ne kadar güzel bir şey insanın babaannesinin olması... En son ayrılırken Afrodit'e el sallardım. O da bana güzel gülümsemesiyle bakar, göz kırpardı. Arabaya binene kadar kurbağalar eşlik ederdi bize güzel şarkılarıyla.

Üstünden yıllar geçti, biz benzin istasyonuna gitmez olduk. Ama babaannem arada bir beni ziyaret etmeyi ihmal etmezdi. En son onu rüyamda gördüktem sonra ikna ettim annemle babamı. İstasyona işleten birileri bâlâ vardı. Arka bahçeye gitmek için taş yolu aradım ama boşuna. Otlar arasında kaybolup gitmişti. Kimbilir kaç yıl olmuştu bu otları biçilmeyeli. Gölgesinde oturduğumuz ağaçlarsa yerlerini devedikenlerine bırakmıştı. Gözlerim Afrodit'i aradı, işte oradaydı. Yanına gittim, bakım hem de uzun süre. Ama o gülümsemedi, bir taş kadar soğuktu. Evet, o sadece taştandı. Sonra havuza koştum, kurbağalara baktım bir umut. Hepsi havuza atlamıştı. Smokinlerini giymek için değil, sadece korktukları için.

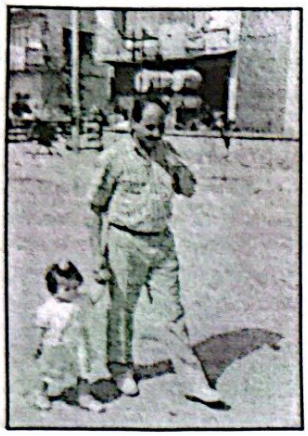
Ne beyaz köşk oradaydı, ne de çocuklar. Mızmız Umut'u bile özledim. Oyuncakçı da yoktu, Asenalar Günü de... Jerry'i Tom hâlâ kovalıyor ama sadece çizgi filmlerde. Babaannemin olmadığını kabullenmek de eskisi kadar soğuk gelmiyor. 15 m²'ye bile sığdırabildiğim koca dünyamın kapılarını kapatalı çok oldu. Ama kimbilir daha kaç tane Ayşeler günü, Muratlar günü var?

final dergisi dershaneleri
Aldır"

Elvan SONGUN

Bana bir masal anlat baba
İçinde bütün oyunlarım
Kurtla kuzu olsun
Şekerle bal

Baba bir masal anlat bana
İçinde denizle balıklar
Yağmurla kar olsun
Güneşle ay

Her şeyi benim için yapmıştı canım babam. Beni en iyi şekilde yetiştirmekti tek amacı.

Okula başladığım gün hayatımızda yeni bir sayfa açılmıştı. Her ayrıntıya dikkat ediyordu. Önce rengârenk bir kuş aldı bana, canımın sıkıldığı ya da neşesiz olduğum günlerde bana yüreğimin derinliklerinden gelen bir mutluluk versin diye. Akşamları perdelerimin arasından soğuk ve koyu sokaklara bakarken onun ötüşü sanki cennete çeviriyordu odamı. Sonra birçok kitap aldı. O zamanlar kitaplardan nefret ederdim. Şimdi kendimi tanıyamıyorum.

Beni sosyal açıdan büyütürken derslerime de önem veriyordu. Akşamları en az bir iki saat çalışıyorduk birlikte. O rakısını yudumlarken soruları çözme uğraşım hayatta en çok özlediğim şeydi.

Bazı akşamlar dışarı çıkardık babamla. Onun elinden tutarken soğuğunu hissetmezdim havanın. O benim yanımda sağa sola bakınıp yürürken, elinin sıcaklığının bana verdiği güveni başka hiçbir şeyde bulamazdım.

Minik kuşum günden güne büyüyordu. Tıpkı benim gibi... Yaşamı tanıdıkça insana daha da benziyordu. Öğrendiği bir kaç kelimeyi ne zaman söyleyeceğini biliyordu artık. Ona kızdığımda bana karşılık veriyor ve sonra küsüyordu. Mutsuz olduğumu yüzümden anlıyordu. Sanki düşüncelerimi okuyordu. Yaşlanmıştı o da diğerleri gibi. Davranışlarından belliydi yorgun olduğu. Bir sabah uyandığımda odamda farklı bir sessizlik vardı. Onun sesini duyamıyordum. Susmuş...tu.

Hâlâ onu arıyorum mutsuz olduğum günlerde. Bana kendi kendime mutlu olabilmeyi öğretmişti.

Beni hayata böyle güzel hazırlayan babama minnettarım. Seni çok seviyorum canım babam. Kuşumun acemi kelimelerini, rakı sofrasına meze sevgileri özledim.

Seni çok özledim!..

KENDİ SENARYONDA

Başak ALDEMİR

Neden ellerin bu kadar büyük diye sorar küçük kız. Kurdun cevabı şudur: "Seni daha iyi sevebilmek için" Oysa sevmek büyük şeyler istemez sizden. Kaybedeceğiniz bir şey yoktur eğer her geçen dakika ruhunuzda büyüttüğünüz korku, nefret ve pişmanlığı yitirmekten korkmuyorsanız. Sizinle beraber büyüyen bu duygular değiştirir ancak sizi. Bir gün ruhunuzu görmek için aynaya baktığınızda kendinizi tanıyamadığınız zaman anlarsınız bu farkı.

Farklılaşmıştır insan. Dizginleyemediği coşkusuyla kopardığı sadece çiçekler değildir. Artık koparılan çiçekler değil bitirilen hayatlar uyandırır ancak pişmanlığı. Pişman olunur, çocuk olmak istenir hep.

Çocuğun istediği büyümektir. Bir bilse büyüdükçe ruhundaki renkleri bir bir yitireceğini, artık doğum gününde alınan bir hediyenin onu dünyanın en mutlu insanı yapamayacağını, koptuğu bir insanın ardından çok üzülmeden unutabilmenin değerini bir anlasa. Hep böyle kalmak isterdi. Hep küçük olmak, küçük planlar yapmak ama hayatta sahip olabileceği en büyük kalple kocaman sevmek....

Geç kalınmış değil henüz. Tek yapman gereken bakmak ve ellerini mutluluğa uzatmak. Bakıp güzel ayrıntıları görmek, dokunup pürüzleri fark etmemek. Pişman olmak yerine sorgulamak. Neden yerine nasıl diyebilmek. Kendi senaryonu yazmak. Büyük oyunlarda yan rollerde harcanmak yerine, kendi küçük oyununda başrolde olmak. Yaşamak budur işte; büyük olup çocukça hissetmek!

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

Pınar KARATAY

Her şey bu gecede düğümlü sanki;
Yağmur yağsa rahatlayacak gökyüzü,
Kaçıyor muyum ben de böyle havayı!
Ellerimi pencereden sonsuz geceye uzatıyorum.
Damlalar bulutlardan atlamak için sabırsızlanırken
En aceleci damlayı hissetmek için tenimde
Bekliyorum bulutların keyfini saatlerce .
Sonunda avuçlarımda binlerce damla birikiyor.
Her şeyden arınmış kutsal suyu
Tövbeler ederek yüzüme vuruyorum,
Günahlarımdan, hatalarımdan, yalanlarımdan utanarak
O masum yıllarımdan, çocukluğumdan,
Özür diliyorum.
Yağmur pencereme gittikçe daha hızlı vuruyor
Yoldan geçenler bana deliymişim gibi bakıyor
Onlardan da özür diliyorum
Çünkü biliyorum:
Ben artık çocuk değilim,
Büyüyorum...

AYNADA BÜYÜMEK

Gökhan MERAL

Büyümek;
Her sabah uyandığında aynanın sana fısıldadığı gerçek,
Farkına varılmadan geçen zaman
Anılar denizine dökülen yıllar
Geleceğin git gide hafifliyor yaşam terazisinde...
Düşüncelerin de büyüyor yavaş yavaş,
Hayat bulmacasında boşlukları dolduruyorsun
Her doldurulan boşluk ufkunu biraz daha genişletiyor
Bulmacayı çözdüğünde artık hiçbir şey eskisi gibi değil
Aynanın karşısındaki ihtiyar adam sensin
İnanmak istemesen de aynadaki görüntün gerçek
Tıpkı yanağındaki kırışıklıklardan süzülen göz yaşın gibi...
Amansızca geçen senelerin ruhsuz bir odaya hapsettiği
bir mahkumsun artık
Tek dostun anıların ve sallanan bir sandalye
Dolu dolu yaşayamadığın seneleri geri getirebilme umuduyla
Sallanan sandalyede sonsuz düşüncelere dalacaksın
Ta ki zamana isyankar ruhunu teslim edinceye dek...

Hande Ezgi AYDIN

Bitmişse kırık ve ürkek çizgilerin;
Ev keskin, en sertleriyle çiziyorsan duvarları
İyi ve kötü zamanlarını ayıran.
Oyunların sonunda hep sıfırlar kalıyorsa.
Yollarda kaybolma korkusu bırakmışsa yerini
Yolunu kaybetme korkusuna
Özünün izi karışırken farklılığına
Dostsuz bakışların ayırıyorsa seni "onlardan"
Bugünden önce geliyorsa yarın kapına
Ölüm tek hatırladığınsa,
Unuttuklarınsa kendin.
Artık sık sık fısıldıyorsa hayat kulağına;
"Eğer cennet tüm sahip oldukların olsa
Ona inanabilir miydin hâlâ?"
Cevabın yoksa
Kopuyorsa cennetin,
Büyüyorsun...
Büyütülüyorsun kimsesizken kimselerin koynunda
O keskin çizgilerle yazılmış masallarında...

final dergisi dershaneleri
"Hiçbir başarı tesadüf değildir"

TARİHÇE

Mehmet DÖNMEZ
donmezmehmet109@hotmail.com

LİDERLERİN İZİNDE

İnsanoğlu toplum halinde yaşamaya başladığından beri şu kural devam edegelmiştir: Bazıları büyük oynar! Nice insanlar kendi emelleri uğruna etrafındakileri çeşitli maceralara sürüklemişlerdir. İşte bu yüzden lider olmak demek, kendi dava arkadaşlarının ve etkisi altında olduğu toplumun kaderini belirlemek demektir. Yine bu sebeptendir ki, Hitler, Atatürk, İskender vb. liderler tüm yönüyle irdelenmektedir ve bu şahıslar üzerindeki polemikler bitecek gibi de görünmemektedir.

En son söyleneceği ilk başta söyleyelim: İnsanları peşinden sürükleme kesinlikle Allah vergisidir. Toplumun zevkleri, beğenileri ve talep ettikleri şeyleri eleştirebilirsiniz ama bu insanlar belirli kişilerin etrafında (iyi veya kötü niyetli olarak) toplanıp kader birliği etmişse, bu liderleri göz ardı edemezsiniz, hor göremezsiniz. Bu yönelimlerin analizleri yönettiği topluluğu bilinçaltındaki emellere, bireylerin sahip olduğu benzer reflekslere ulaştırabilir sizi.

Bir Fatih Sultan Mehmet'i ele alalım mesela. Bütün tarihçiler onu Osmanlı'yı devletten imparatorluk düzeyine çıkaran kişi olarak görmektedir. "Ben Roma'nın Sezar'ıyım" diyecek kadar idealistti. Osmanlı tarihinde İtalya'ya sefer yapan tek hükümdarın o olmasının başka bir açıklaması olabilir mi? Madalyonu çevirelim; Hitler de bir ütopyanın peşinden tüm tarihin belki de en güçlü, en vahşi ve en disiplinli ordusunu kurduğunda Almanya'yı bir numara yapmayı hedefliyordu. Fransa ve İngiltere'ye gücü yetti ama ilk etapta teknolojik açıdan geri kalmış Rusya'yı ve savaşın kaderini etkileyerek artık güçler dengesinde mutlak otorite olacak ABD'yi hesap etmedi.

Belki tarjik olan da budur: Kaybetmek demek herşeyin bitmesi demektir çoğunlukla. Fransız İhtilali'nde devrimcilerin bir komutanına idam edilirken son sözünü sormuşlar. "Ne diyebilirim ki" demiş, "Biz kazansaydık siz buradaydınız..." Bir kere gücünüzü aldığınız taban harekete geçtiğinde artık onları zapt etmek imkansız gibidir. Ama herhalde bu kişilerin tarihe damgalarını vurmalarını sağlayan unsur, insanlar için ortak bir gaye oluşturmaktadır. Bu mağrur bir Osmanlı padişahı için de böyledir (çünkü Osmanlı asırlarca "ya devlet başa ya kuzgun leşe" anlayışıyla yönetilmiştir) Atatürk için de, art niyetinden şüphe edilmeyen Hitler için de... Örneğin Atatürk bu ülkenin kaderini çizmek için Kurtuluş Savaşı'na başladığında, Çanakkale'de saldığı namdan başka hangi dayanağı vardı? Onun hayatındaki kırılma noktalarını hepimiz biliyoruz, zikretmeye gerek yok. Önüne çıkan engellerden biri onu pekala başarısızlığa mahkum edebilirdi. Herhalde gerek Ortadoğu'nun gerek Avrupa'nın düzeni ciddi bir şekilde değiştirdi, bizim akibetimizse malum... Ama Atatürk bir toplum bilincini uyandırdı, uyuyan devi sarsan da işte bu diriltmeydi herhalde.

Kendine güveni sarsılmamış herkesin bu kadar büyük olmasa da buna benzer idealleri vardır, birçokları ömrünü bu yolda harcar. Onlar için sahip oldukları fikirler ve (varsa) onları ortaya atan insanlar adeta kutsanmıştır, çoğunlukla bu konular o kişinin görüşleri ekseninde tartışılır. Tabi bu biraz da kişinin (yani "birey"in) aczinden kaynaklanmaktadır, bir nevi sığınma duygusu yani. Yoksa "Şu kişi şu kadar yaşasaydı..." ile başlayan olmayan şeylerin tarihinin yazılmasına bu kadar meraklı olunmasının başka bir nedeni görünmemektedir. Ne denirse densin sonuç değişmeyecek ve insanların (hatta insanlığın) kaderi, insani çelişkileri yoğunca yaşayan bu genellikle zeki ve karizmatik kişilerin insiyatifinde olacaktır.

final dergisi dershaneleri
"şart ayrıntıda, ayrıntı final'de"

ne okuyor?

Elvan PALABIYIK

Başak SORAN

Uzun, Beyaz, Bulut GELİBOLU

Fatih DEMİREL - Buket UZUNER -

Dünyanın en çok yıkımla dolu olaylarından biri olan Çanakkale Savaşlarının arasında yaşanan dramı ve dostluğu anlatıyor Gelibolu. Kitap savaş sırasında iki taraftan askerlerin ailelerine yazdıkları mektuplar ile savaştan yıllar sonra Yeni Zellanda'dan gelen genç bir bayanın dedesine ait izleri aramasından oluşuyor. Ailelere gönderilen mektuplarda dile getirilen korku, ölümün burnunun dibinde olması gibi duygular insanın içini ürpertirken karşıt tarafların birbirleriyle olan ilişkileri savaşın anlamsızlığını belirtiyor. Top sesleri, toz duman arasında Ahmet'in Tom'a uzattığı yufka, Sam'ın Mustafa'ya verdiği konserve savaşın hükümetler arasında sınırlı kaldığını, halkların dostluk kurmaya çalıştığını kanıtlıyor. Gelibolu'da Savaş'ın acımasızlığıyla Ege'nin mavi sularını, değişik insan portreleriyle kardeşliği bulabilirsiniz.

Dikkat edin,

"Gelibolu'nun ayazı yamandır, insanı fena çarpar"

HİÇBİRİMİZ GERİ DÖNMEYECEK
Auschwitz ve Ötesi

Özge YAZAN - Charletto DELBO -

Dehşetin kıyısından yükselen bu çağrı sesleri yere ulaşamıyordu. Duyan yoktu onları. Dünya buradan çok uzakta kalmıştı. "Yürüyüş yapmak insana iyi gelir" diyen dünya... Yalnızca bizim kulaklarımız duyuyordu onları. Biz ise artık yaşamıyorduk Sıramızı bekliyorduk.

Charletto Delbo, 1943'te Compaigne'den Auschwitz'e götüren 24 Ocak kafilesindeki 230 kadından biri. Ölümün umulduğu bir yerde verdiği mücadeleyi tüm gerçekliğiyle anlatmış. Delbo, yaşadığı - yaşamaya çalıştığı günler boyunca belleğine kazınanları bizlerle paylaşmış. Bu yapıt derin acılara rağmen hayata sarılmayı bilen bir insanın gerçekleri. Kendinizi bir kere kaptırdınız mı elinizden bırakamıyorsunuz.

"Hiçbirimiz Geri Dönmeyecek" ölümün kıyısında geçen gerçek bir öykü

CİNAYET ŞİRKETİ

Ayşe Nur GÜLEÇOĞLU - Jack LONDON -

Mantığın alabileceği en ilginç anlatımı buldum ben bu kitapta. Jack London'ın yeni bir tarzı ile karşılaştım. Bir yerde cinayeti, ahlak kaideleri ile birleştirilmiş, dürüstlük yolunda hiç sapmadan ilerleyen bir adam... Bir yerde ise onu, mantığı ile mat etmeye çalışan diğer bir genç adam... Ayrıca bu kitapta filozofların ne kadar çılgın olabilecekleri konusunda bir perde daha açmak mümkün...

ÖLÜ BİR EVDEN HATIRALAR

Pınar KARATAY - Dostoyevski -

Dostoyevskinin harikalarından biri olarakta tanımlayabiliriz bu kitabı. Sadece dışarıdan baktığımız ve sadece acıdığımız mahpusların gerçek hayatı anlatılıyor. Kimi zaman korktuğumuz kimi zaman acıdığımız insanların gerçek hayatı. Hapishane hayatının zor koşullarını, uzun bir çalışma sürecinin, çaresizliğin en sade açıklamasından bahsediyor.

Hayattan hiçbir umudu kalmamış, herbiri ayrı kişilikteki insanların zoraki birleşmesi, hapishanenin zor kuralları, yapılan baskıları, bozulan psikolojileri, bunalımlı insanlar, yeni maceralara sürüklenen suçlular. Konu öyle güzel ele alınmış ki hapishane hayatının gerçeklerini anlayacaksınız. Kısacası gayet sürükleyici, elinizden bırakamayacağınız bir kitap.

YEŞİL YOL

Burak ÜNÜVAR - Stephen KING -

Kitapta, hüzünlü, duygusal bir aşk hikayesi anlatılıyor. Geniş kitlelerde yankı uyandıran kitabın, filmi çekildi ve 4 dalda Oscar'a aday gösterildi.

Poul Edgecambe, bir hapishanenin "ölüm koğuşu" denen büyük suç işleyen mahkumların elektrikli sandalye ile yaşama veda ettikleri bloğundan sorumludur. 50'den fazla idamda bulunmuştur ve mahkumların hepsi ona göre aynıdır. Fakat bir gün koğuşa gelen dev cüsseli, çocuk kalpli bir adam hayatını değiştirir. Okuma - yazmayı bilmeyen, konuşmakta bile zorlanan, karanlıktan korkan John adında bu adam, iki kız çocuğunu öldürme suçundan ölüme mahkum edilmiştir. Paul Edgecambe, koğuşta kaldığı günler içinde John'un özelliğini keşfeder. John; tüm hastalıkları, acıları iyileştirme yeteneğine sahiptir. Böyle bir insanın iki kız çocuğunu öldürdüğüne inanmayan, Paul, John'un ölümün pençesinde olan iki kız çocuğunu kurtarmak isterken başarısız olduğu gerçeğine ulaşır. Fakat artık çok geçtir ve arkadaşı elektrik sandalyenin soğuk koltuğunda canını verir.

Kitapta; mahkumların ölmeden önce neler hissettikleri son vakitlerini nasıl değerlendirdikleri, son umutları olan cennete nasıl inandıkları ve daha birçok olay anlatılmaktadır.

Kişiye; yaşamın önemini, arkadaşlığı anlatan kitap; duygusal kitapları sevenler için oldukça etkileyici.

final dergisi dershaneleri
"... bir başarı tesadüf değildir"

ne okuyor?

Elvan PALABIYIK Başak SORAN

BEN MUTLU BİR DOWN ANNESİYİM

M. Murat TÜRKCAN - Elçin TAPAN -

Down sendromu = İnsanın 46 kromozomuna ek olarak bir 47. kromozonun olması.

Sonuç = Alnıgeniş, damağı düz, gözleri normalden küçük ve ayrık, zeka bakımından çok ileri veya geri bir çocuk.

Yazar Elçin Tapan kitapta Down sendromlu oğlunu hayata kazandırırken yaşadığı iyi, kötü, hüzünlü , mutlu, komik anılarını dile getiriyor. Ve belki de kötü bir ayıbımız ortaya çıkıyor. "Biz özürlü çocuğa sahip ebeveynin yaşadıklarını anlayamayız ama yaşamın onlar için zor olduğunu anlayabiliriz. Hepimiz bunu anlayabilirken onlara yardım etmek, destek olmak yerine neden hep köstek oluyoruz. Özürlü insanları hep yaşamdan dışlıyoruz." Bu sorunun cevabını kendimizde aradığımız ve bulduğumuz an gerçekten ilerlemiş olacağız.

BRİDGET JONES'UN GÜNLĞÜ

Başak SORAN - Helen FIELDING -

Otuzlarında olan ama hala bekar bir kızın öyküsü anlatılıyor bu kitapta. Pardon 2 kitapta. Ailesinin baskılarına karşın hala evlenecek birini bulamaması daha doğrusu bulduğu hiç kimseyle evlenememesi, Bridget için büyük bir problem. Tabi bir de bitmek tükenmek bilmeyen diyetler. Bize tanıdık olan bir sorun. Bence bu kitap otuzunu aşan ya da kilolarıyla başı belada olan her bayanın hikayesini anlatıyor. Aslında o aramızdan biri.

Geçtiğimiz aylarda filmi çekilen Bridget Jones'in günlüğü bence eğlenmek isteyen herkes için uygun bir kitap.

ŞEYTAN ve GENÇ KADIN

Mithat TEMİZER - Poulo Coelho -

Simyacı kitabıyla büyük beğeni kazanan, bu başarısını "Piedra Irmağının Kıyısında Oturdum, Ağladım" ve "Veronika Ölmek İstiyor" la devam ettiren yazarın son romanı "Şeytan ve Genç Kadın" küçük bir kasabanın bir yabancının gelişiyle alt üst olan hayatını ve iyi ile kötünün savaşını anlatıyor. Her şey dünyada en değer verdiği varlıklarını yitiren zengin bir sanayicinin iyi ve kötülüğün gerçek anlamını bulabilmek için herşeyin yüzyıllardır aynı olduğu, insanların canayakın ve iyiliksever olduğu Bescos adlı küçük kasabaya gelişiyle başlıyor. Yabancı kasabaya Tanrı'nın on emrinden birini çiğnemeleri için rüyalarında bile göremeyecekleri bir zenginlik vaat eder. Bir hafta süreleri vardır, alın yazılarını kabul edip etmemeye karar verecek kadar uzun bir süre.

BOZKIRDA BİR KRAL LEAR

Esin AÇIŞ - Turgenyev -

Klasik anlamda insana çok şey kazandırdığını düşündüğüm bu kitap hayatta kimseye güvenilmeyeceğini anlatıyor. Martin Petroviç kızlarına ve damatlarına güvenip ölmeden tüm servetini onlara verir ve görür ki kendi ismini çocuklarının kalbinde yaşatan parasıdır. Ölmeden yakınları tarafından hor görülmeye başlanır Tüm bu olup bitenleri başına açan şeytanın, paradan başka birşey olmadığına karar veren Martin kendi elleriyle kurduğu yaşamını yine bu hayatın altında ezilerek öder.

Gerçekleri cesurca yargılayan bu kitap sizlerinde hoşuna gidebilir.

NEHİR TANRISI

Asena DEVRİM - Wilbur SMİTH -

"Nehir Tanrısı" nın yazarı; "Bencil"le büyük çıkış yakalayan, "Fırtına", "Meleklerin Gazabı", "Şimdi Ölmek Zamanı" ve daha onlarca kitabıyla eleştirmenlerin takdiriyle karşılanan birçok ödül kazanan Wilbur Smith...

Nehir Tarlası bundan dörtbin yıl öncesine ait bir Mısır Kraliçesinin mezarından çıkan popirüslerin günümüz okuyucularına yakın gelecek biçimde yazılmış.

Kitap, bir köle olan Taita'nın ağzından yazılmış. Kitabı okurken insanların düşünce ve amaçlarının ne kadar az değiştiğini görmek şaşırtıcı. Örneğin, firavun ve valilerin kendi halkı ekonomik sıkıntılar yaşarken mezarlarını en mükemmel şekilde yaptırmaları ve kendi zevkleri için tüm hazineyi boşaltmaları veya rüşvetlerin en geçerli çözüm olması günümüze pek de yabancı değil.

Kitapta, Eski Mısır'ın inançları, kültürü, ahlaki ve kültürel yozlaşmaları çok güzel anlatılmış. Hatta o döneme ait ilginç noktalarda var. Mesela, coğrafi konumu nedeniyle diğer medeniyetlerle fazla etkileşime girmeyen Mısırlılar, kuzeyden gelen savaşçılara karşı büyük bir bozguna uğramışlardır ve sebebi daha önce atı veya tekerleği görmemiş olmalarıdır...

İlgi çeken gizemli Mısır medeniyetiyle yazarın sürükleyici anlatımı sayesinde zevkle okunuyacak bir kitap Nehir Tanrısı....

PAPAĞAN TEOREMİ

Aylin GÖKE - Denis GUEDJ -

Yaşamımızın felsefi sınırlarını zorlayarak matematiğin hayattaki gerçek kimliğini ortaya çıkaran bir kitap var önümüzde. Kitabın konusunu İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Amazonya'ya yerleşen Elger'le onun matematik fakültesinden eski arkadaşı Pierre oluşturuyor. Elger, kitap kolleksiyonunu Pierre'e gönderdikten sonra esrarengiz bir şekilde ölür. Ve böylece müthiş polisiye araştırmaları ve matematik serüveni başlar.

Papağan Teoremi azılı matematikçilerden dört işlem ustalarına kadar herkesin kolaylıkla okuyabileceği felsefi bir roman - Matematik tarihinin en ilginç yönlerini içeren bu edebiyat - polisiye oyununun arasında günümüz matematikçilerini de bulabiliyoruz.

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

O, Sara Hastası "Büyük" Bir Anka Kuşu

Ozan ÖNEN
www.ozanonen.cjb.net

DOSTOYEVSKİ

Efsanevi "Phoenix" kuşu... Bizim deyimimizle "anka", kendini kendi küllerinden tekrar tekrar var eden o garip, o heybetli yaratık...

"Çamurun dibi parlaktır" derler ya... Evet, çamurun dibi parlaktır... Bu kocaman dünya, Rus çamurundan devasa bir anka kuşu yaratmıştır...

Futbolda Brezilyalıların, basketbolda ise Amerikalıların yaptığını edebiyatta da Ruslar gerçekleştirmişlerdir. Edebiyat Dünyası'nın değişilmezi ve bir benzerinin yaratılacağının neredeyse imkansız olduğu dönem 19 y.y. Rus Edebiyatı'dır ve bu ekolün, kuzeyin bu "soğuk" topraklarının en güçlü sesi hiç kuskusuz Fyodor Mihaylovic Dostoyevski'dir. 1821 yılının Kasım ayının onbirinde Moskova Yoksullar Hastanesi'nde doğdu ve onun doğuşuyla birlikte Rusya, kendini gerçek anlamda dünya tarihine bir "fotoğraf" olarak aktaran, bir anı olarak bırakan "büyük" bir deha kazandı...

Kendini kitaplarında tekrar tekrar yeniden var edecek olan büyük bir anka kuşu... Rusya'nın o karanlık, buz gibi soğuk, aç ve sisli sokakları varlıklar içinde boğulan bir dünyaya, yokluklardan yarattığı bir dev armağan etti... Fyodor Mihaylovic Dostoyevski...

İşte bu dehanın hayatının ilk gönleri ve ilk izlenimleri, hastanenin sarı duvarları ve hasta inlitileri arasında başlar...

Babası bu hastahanenin cerrahlarından olmakla beraber sert mizaçlı, içkici ve sinirli bir adamdır Dostoyevski'nin... Kalabalık bir aileye ve az bir maaşa sahip olmasına karşın bu sinirli ve içkici adam çocuklarının eğitim ve öğretimine büyük bir ilgi gösterir... Özel öğretmenler tutup çocuklarına Fransız dilini kazandırır, ardından kendisi de onlara Latince'yi öğretir. Bu sert fakat bilgili adamın oğlu olan Dostoyevski henüz on üç yaşındayken Moskova'nın ve Rusya'nın en iyi okullarından birine yatılı olarak verilir... Onaltısına geldiğinde ise babasının ısrarı (zoru) ile Petersburg Askeri Mühendis Okulu'na girer... Aynı yıl içerisinde de annesini kaybeder bu genç adam (1837)

Gençlik döneminde iyi bir eğitim ve öğretimin yanı sıra düzenli (hatta planlı) bir edebi hazırlık devresi geçiren bu gencin ileride büyük bir yazar olacağı kesin olarak söylenmese bile çevresindekiler tarafından henüz büyümekteyken fark edilmiştir. Rus şairlerinden Jukovski ve Griboyedov ve Balzac gibi isimleri okur, hatta onları ezberler ve onların eserleriyle "BÜYÜR" . Bu derin hayranlığı ve ilgisi Balzac'ın eserlerini Fransızca'dan Rusça'ya çevirmeye kadar ilerler ve ilk edebi çalışmaları da profesyonel anlamda böyle başlar. Düşünce tarzı bakımından kendisine en yakın hissettiği yazar ise Rusya'nın diğer bir edebiyat devi Nikolay Vasilyevic GOGOL'dür. Kendisini ispatladığı ilk eseri "insanoklar"da Gogol etkisi belirgindir. Bir yerde okumuştum; Balzac, odasının penceresi başına her gün oturur, hep "aynı yere" bakarak gördüklerini anlatırmış. Gördüğü yerler aynı olsa da onları her gün farklı tasvirlerle anlatır ve böylece tasvir yeteneğini geliştirirmiş. Bu işi her güne saatlerce yaparmış Balzac. Sanırım bu nedenle olsa gerek ki Dostoyevski'nin Balzac'tan kazandığı en önemli özellik tasvir yeteneğidir. (Kabul edileceği üzere Dostoyevski bu konuda Balzac'ı çok geride bırakmıştır) Balzac'ı bu kadar sevmesine ve ondan bu kadar etkilenmesine rağmen Dostoyevski'nin anlatımında Balzac'ta çok sık rastladığımız doğa tasvirleri hemen hemen hiç yoktur. Tabiat güzelliklerine ve tasvirlerine tamamen kayıtsız kalmıştır Dostoyevski. (Balzac'taki tasvirleri o kadar ileri gidebilir ki bazen okuduğumuz kitabı elinizden atmak gelir içinizden; "vadideki zambak" adlı eserini okurken kitabı bırakmamak için çok zorladım kendimi) Balzac'tan aldığı bir diğer özellik de "romantizm ve realizm" sentezi yapma yeteneğidir. Dostoyevski, yoğun bir romantik anlatıma sahip olmasa da eserlerinin "öz"ü okuyan herkesi hemen büyüler. Karanlık ve mistik bir havası vardır anlatımının... Sürükleyici ve zekice kurgulanan sözler adeta "ötesi bir ruh"tan akmış gibidir.

İlk romanı "insanoklar" ile edebiyat dünyasına adım atan Dostoyevski bu romanından çok etkilenen, dönemin en ünlü edebiyat eleştirmenlerinden BELİNSKİ tarafından evine davet edilmiş ve bu onure edici karşılaşma, hayatında önemli bir yer etmiştir Dostoyevski'nin... Zaten Dostoyevski sürgündeki hayatında bile yaşama tahammülünü bu karşılaşmayı hatırlayarak bileceğini söyler bir yazısında Dostoyevski bir anlamda "Belinski tarafından keşfedilmiştir" Zaten hayatta da hep böyle olmaz mı?!.. Birileri bir şeyler keşfetmeye çalışırken, birileri de keşfedilmeyi bekler... Bazıları da okuşa kapılır. Dostoyevski boğura boğura kabul ettirmişti kendisini... Eserlerinin en büyük özelliklerinden biri de isyanların, boğuşların, öğürüşlerin, küfürlerin, kavgaların, cinayetlerin, sudanın, yalanların, vazgeçişlerin, durgunlukların ardından kadere teslimiyet ve tamamen af dileme duygusudur. Diğer büyük özelliği de romanları ve öykülerindeki kahramanları aracılığıyla kendi düşüncelerini okuyucuya mükemmel bir şekilde aktarmasıdır. Bunu örnek olarak yazarın "ölü bir evden hatıralar" adlı romanındaki şu diyaloğu verebiliriz.("Dağlı Ali" karakteri "Ölü bir evden hatıralar" eserinin içinde geçen en güçlü çizilmiş karakter portrelerinden biridir. Bu kişi, roman içinde büyük bir sempatiyle anlatılmıştır. Romandaki anlatıma göre; Dostoyevski, okuma, yazma bilmeden bu delikanlıya etindeki tek okuma aracı olan İncil'le okuma yazma öğretmiştir. Yazarın İncil'den en çok hangi parçayı beğendiği sorusuna; Ali: "Boğazla, sev kimseyi gücendirme. Hatta düşmanlarını bile sev" parçası olduğu cevabını verir. Olay, bir sürgün yerinde geçmektedir...) İşte, bu sözler Dağlı Ali karakterinin ağzından Dostoyevski'nin bizzat kendi görüşüdür.

Yukarıda yazılanlara bakınca hep olumlu taraflarını ön plana çıkmış gibi oldu fakat birkaç eleştirim de var aslında... Üslubuyla ilgili birkaç eleştiri... Mesela Dostoyevski'nin kahramanlarının konuşmalarına ve olaylar karşısındaki tepkileri ve hareketlerine bakhğımızda genellikle aynı ölçüde akıllı kişiler ve diyaloglarla karşılaşırız... Yani; ihtiyarlarla, çocuklar kültürlü kişilerle okuma yazması olmayanlar, general kızlarıyla sokak dilencileri, erkeklerle, kadınlar hep eşit zeka seviyesinde dolaşırlar ve aynı ustalıkla dünya işlerini çözümlerler. Her insanı aynı zeka seviyesinde ve hasta özgürlerle tasvir etmesi, üslubunun bir özelliğidir ama bu durum gerçekliğe aykırı sonuçlar da doğurabilmektedir. İnsanları aynı zekâ seviyesinde anlatmasının sebebi kendi düşüncelerini okuyucuya aktarma isteğinin ağır basmasıdır diyebilirim. Fakat sonuçta; Dostoyevski'yi "DOSTOYEVSKİ" yapan özellikler de bunlardır.

Gerçek hayatta olmasa da sayfalar üzerinde bir devrim yaparak edebiyattaki sayfu egemenliğine de bir anlamda son vermiştir. Çok tanınan bir yazar olduktan sonra da alacakhları kadar dergi editörleri de kapısını aşındırmaya başlamış ve yeni romanları için ona büyük miktarlarda telif hakları ödeyerek yazarın hayatındaki son on, on beş yılını maddi anlam rahat yaşamasını sağlamıştır. Rusya'nın en tanınan, en itibarlı insanı tanındandır ve her gün yüzlerce okurlarından mektuplar almakta ve onunla görüşmek, tanışmak isteyenlerle ilgilenen bir fikir adamı olmuştur. Okunurluk popülerliği İ. Dünya Savaşı sonrası Avrupa'da daha da artan Dostoyevski, eleştirmenler tarafından Balzac ve Stendhal'dan üstün, ruh tahlillerinin derinliği bakımından da Shakespeare ile eşit sayılmıştır. Bir yerde okudum; bir diğer edebiyat dahisi Jhoann Wolfgang von GOETHE, yazmadan önce başka dünyalara dalmak ve daha iyi yazmak için elma kabuğu koklarmış... Bazı sürrealist ressamlar ise LSD, marihuana gibi uyuşturucu madde kullanırlarmış "uçmak" için. Dostoyevski ise bunlara gerek duymaz; çünkü onun dünyası fazlasıyla "başka"dır zaten...

"Yeraltından Notlar" adlı kitabını okurken birkaç ilginç cümlesi gözüme çarptı Dostoyevski'nin... size bunları aktarmak istiyorum:

"Benim nasıl bir adam olduğum da belli değil: Ne ters bir adamım, ne aysol, ne okoğım, ne onurlu, ne kahramanım, ne de korkak... Kendi köşeme çekilmişim; zeki insanlara önemli bir iş tutamayacakları, tutanlarınsa aptal oldukları gibi kin dolu, boş bir avuntuyla günlerimi geçirip gidiyorum. Evet efendim, onbeşinizden yüzyıl insanın en başta iradesiz olmalıdır, böyle olmak onun boyun borcudur, iş beceren, iradeli adam dar kafalıdır. İşte benim kırk yıllık yaşamımda vardığım sonuç; Kırk yaşındayım artık; şaka değil, koca bir ömür, yaşlılığın ta kendisi! Kırkından fazla yaşamak ayıptır, aşağılıktır, ahlaksızlıktır. Kim yaşar kırkından fazla? Haydi, bana açıkça, elinizi vicdanınıza koyarak söyleyin... İsterseniz ben size söyleyeyim: Aptallar, numarasızlar yaşar kırkından sonra. Bütün ihtiyarların, o ak saçlı, güzel kokular sürünmüş saygıdeğer ihtiyarların yüzüne karşı söylerim bunu. Hatta okar, sokaklarda haykırırım: Buna hakkım var, çünkü kendim de altmış yaşına kadar yaşayacağım!"

Gerçekten de dediği gibi altmış yaşına kadar yaşamış; 9 Şubat 1881'de tam altmış yaşındayken hayatına gözlerini yummuştur. (Yukarıdaki sözleri kırk yaşında kaleme almıştır.)

Peki ya benim gibi onyedisinde birinin tüm bunlarla alakası ne ki şimdi? Hem, boşverin siz en iyisi...

Yazı yazan herkese Tanrı'nın en güzel armağanı "yaşama sansı"ndan sonra Dostoyevski gibi bir yazar olma şansıdır kanımca. Sara hastası büyük anka kuşunu sevgiyle selamlarken, onun sözlerini dudaklarımda dolaştırıyorum... "DÜNYAYI GÜZELLİK KURTARACAK; BİR İNSANI SEVMEKLE BAŞLAYACAK HER ŞEY"

final dergisi dershaneleri
"Bir başarı tesadüf değildir"

AMİN MAALOUF

Hatice Ümran EVREN

Bazen öyle bir kitap çıkar ki karşımıza; anlaşılmamak, her satırında binlerce karmaşık dil bilgisiyle hayatımızı cehenneme çevirmek için yazılmış olan ders kitaplarının arasından bizi tekrar o beyaz sayfaları çevirmeye, tozlu rafları her şeye rağmen aşmaya iter. Kitap bir anda sarıverir sizi, her kahramanın ruhunda dolaşırsınız adım adım, dokunduğu her coğrafyada gezer, yaşadığı her tarihi yaşarsınız. Kitap değildir de okuduğunuz, dilden dile dolaşıp gelen destanlardır sanki...

Bu tür kitapların yazarları sadece usta bir anlatımla da gelmez karşınıza, derin bilgilere; görünmeyeni görebilme, gördüğünü anlatma, bilinen ile bilinmeyeni buluşturma, hayal ile gerçek arasındaki çizgiyi yakalama yeteneklerine de sahiptirler. Örneğin John Steinbeck, Yaşar Kemal ve Amin Maalouf gibi yazarları okurken bildiğimiz bir dünyanın bilmediğimiz köşelerini gezeriz.

John Steinbeck; kitaplarında, endüstri öncesi Amerikasının büyük değişimleriyle, yeni çağı haber veren büyük dönüşümlerle, renksiz kişiliklerin büyük kahraman ya da canavarlara dönüştüğü ilginç masalsı kahramanlarla karşılarız.

Yaşar Kemal, Çukurova'nın bereketli ve acı dolu topraklarından kopan o binbir efsane ile yüklü yaşamını, yoksulluk ve acıyı, hastalık ve güçsüzlüğü, arka planda çıldırmış verimlilikteki doğaya uygun muhteşem bir dille anlatır.

Amin Maalouf ise tarihi işler içimize. Geçmişi bir anda ders alınacak öyküler topluluğu haline getiriverir. Romanları, yaşamı ve yaşanmışı sorgulamamızı sağlayacak olaylarla doludur. Dilinin zorlamaması avantajını Ortadoğunun gizemli havasıyla sarar. Her zaman toplumların en zayıf noktalarını bilir ve tam o noktadan sokulur içimize. Yaşamımız boyunca Kaf Dağı'na ve yaşamımızı adayabileceğimiz büyük amaçlara ihtiyaç duyduğumuzu bilir. Sonra... Sonra olmazı olur ediverir.

Maalouf'un romanlarını okuduğumuzda olayların kurgu mu, yoksa gerçek tarihsel olaylar mı olduğunu karıştıriveririz. Zaten o da bu ayrımı ortadan kaldırmak için bilinçli bir çaba içerisindedir. Derin tarih bilgisini engin hayal gücüyle birleştirir ve bir bakarsınız kestane pişirirken anneannenizin sizi kucağına alıp anlattığı, içinde bir sürü sır ve entrika bulunduran Doğu'nun gizemli masalları, tarih bilginizle bütünleşen bir kitap olarak çıkmış karşınıza....

Amin Maalouf, 1949 yılında, iç çatışmaların yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladığı Beyrut'ta Katolik bir Arap olarak dünyaya geldi. Babası Ruchdi Maalouf yazar, öğretmen ve aynı zamanda bir gazeteciydi. Amin'i bir tür dini okul olan Cizvit okullarına gönderdi. Maalouf daha sonra sosyoloji ve ekonomi öğrenimi gördü ve uzun süren aile geleneğini sürdürerek gazeteci oldu. Beyrut'un önde gelen günlük gazetelerinden olan An-Nahar gazetesinde çalışmaya başladı ve Hindistan, Bangladeş, Etiopya, Somali, Kenya, Yemen ve Cezayir gibi genellikle savaş ve diğer kargaşaların yaşandığı yerlere seyahat etti. 1975'de kendi ülkesinde Lübnan'da sivil savaşın çıkmasıyla üç çocuğu ve eşiyle birlikte Paris'e göç etti. Halen Fransa'da gazeteci olarak çalışmaya devam eden Amin Maalouf şu an vaktinin çoğunu kitaplarını yazmaya ayırmakta.

Eserleri :

1) *Arapların Gözüyle Haçlılar (1983) : Amin Maalouf'un ilk kitabı olmasına karşın çevrildiği dillerde büyük başarılar kazandı.*

2) *Afrikalı Leo (1986) : Fransız Arap Dostluk Ödülünü Amin Maalouf'a kazandırdı.*

3) *Semerkant (1988) : Amin Maalouf bu kitabı sayesinde tüm dünyayı adını duyurdu. Ömer Hayyam, Nizamül Mülk gibi üç dehanın buluştuğu dönemi anlatan Maalouf bu kitabını klasikler arasına sokmaya başardı.*

4) *Işık Bahçeleri (1991) :Bir çok düşünceye ilham olan Mani'yi anlattığı kitapta eksik olan tek şey, "Semerkant"taki coşku.*

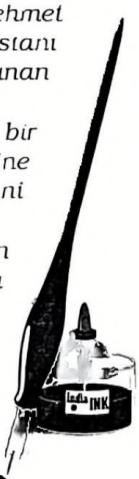
5) *Beatrice'den Sonra Birinci Yüzyıl (1992)*

6) *Tanios Kayası (1993) : Amin Maalouf'a Goncourt Ödülünü kazandırdı. Osmanlı Mehmet Ali Paşa dönemine sıkışmış olan bir destanı anlatan kitap Maalouf'un en çok okunan kitapları arasında.*

7) *Doğunun Limanları (1996) : Tam bir Maalouf klasiği olan kitap Fransız İhtilali'ne karışan bir Osmanlı Hanedanı üyesini anlatmakta.*

8) *Ölümcül Kimlikler (1998) : Amin Maalouf'un tek deneme kitabı. Maalouf bu kitabında kimliklerimizi, kendi deyimiyle insanın zamanın içindeki incelişinde onu dünyaya bağlayan aynalarımızı irdeliyor.*

9) *Yüzüncü Ad (2000) : Maalouf'un son kitabı.*

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

GÖZ GÖZÜ GÖRMEZ OLUNCA

Elvan PALABIYIK

Lavi ve yeşilin farkını bilmeyen,

mutlu bir hüzün yaşayan tüm görme engelliler için;

Bir ağaç kovuğunda yeşil bir tırtılın çıkışını görmek kadar güzeldir parıltısından güneşe bakamamak ve gökkuşağının yedi rengi altında bir aslanın tavşanı yemesi bir ölüm sahnesi kadar korkunçtur. Yaşamak ise bir mucizedir bunların yanında doğmak, yaşamak ve ölmek süreci içinde insanın çok etkileyen ise "Öğrenmek"tir. Kişi hayatı boyunca öğrenerek yaşar, küçükken ya da büyüyünce... Başta yürümeyi daha sonra konuşmayı öğrenen insanlar, çağlar atladıkça ve geliştikçe yazmayı ve okumayı öğrenmiştir. Gelişen uygarlık yazınında gelişmesine öncülük etmiştir, ama bütün bunlar hep gören gözler için bir anlam taşımıştır. Hiç kimse bizden farklı olan ve siyahın hüküm sürdüğü yaşamları kayda değer bulmamıştır, bir nebze olsun. Bilmeden ve farkında olmadan geçen yıllar sonunda diğer duyuları aslında bizlerden daha çok gelişmiş; fakat sabun köpüğünün rengini bilmeyen insanların olduğuna karar verilmiştir ve onlarında en az bizim kadar gelişmiş olabilmesi için okuyabilmeleri sağlanmaya çalışılmıştır. Bugün ise yeterince ilerleme kaydedilmemesine karşılık sesten ibaret rüyaların sahipleri için çeşitli eserlerin bulunduğu kasetler ve braille (kabartma) kitaplar piyasaya sürülmüştür.

Braille alfabe üç yaşında görme duyusunu yitiren Louis Braille tarafından geliştirilmiştir. Dokunma duyusunun olanakları kullanılarak geliştirilen bu yazı sistemi kabartma işaretler ve noktalardan oluşur. Yazma ise bir çerçeve içine geçirilmiş kağıdın üzerine iki yada üç sıra delik bulunan cetvel kullanılarak ve çelik kalem yardımıyla harflere denk düşen delikler işlenerek gerçekleştirilir. Bu uzun ve yorucu bir işlem olmasına karşın evrensel olan ve bütün dillere uygulaması yapılmış Braille alfabesinden daha iyi sonuç veren başka bir sistem bulunamamıştır.

Günümüzde Avrupa ülkelerinden birinde yaşayan bir görme engelli Braille alfabesiyle yazılmış kitaplar ve kasetler yardımıyla 52.800 kitap okumuş olmasına karşın, Türkiye'de böyle bir olayla karşılaşılmamaktadır. Bunun başlıca sebebi ise Türk insanının körlüğü hala sakatlık olarak algılaması ve bunu her insanda bululanibilecek bir engel olarak kabul etmek istemeyeşinden kaynaklanmaktadır. Ama buna rağmen Server Tanilli gibi düşünürsek yani tarih bir fotoğraf makinesi ise ve insanoğlunun yaşamında sadece bir kez fotoğrafını çekebiliyorsa bu fotoğrafta da gözleri gerçekten açık çıkmalıysa belki de insanoğlu Aşık Veysel gibi yalnız ışığı görmeyen bir kör olmalıdır.

AFE'de en çok okunan kitaplar ocak ayı listesi

130 mevcutlu okulumuzdaki 95 yatılı öğrencinin 85'ine yonettığımız "En son okuduğunuz kitap ve yazarı nedir?" sorusuna verilen cevaplar aracılığıyla oluşturduğumuz "AYDIN FEN LİSESİ EN ÇOK OKUNAN KİTAPLAR OCAK AYI LİSTESİ" aşağıdaki gibi oluşmuştur. En çok okunan ilk on kitap arasında üç yerli, yedi yabancı ısım görmekteyız.

İşte en çok okunan ilk on kitap ve yazarları... Parantez içindeki rakam, anket sorumuza verilen cevaplara listedeki kitapların ismini veren öğrenci sayısıdır

1- Suç ve Ceza / Fiyodor Mihayloviç DOSTOYEVSKİ (5)
2- Yüzüklerin Efendisi serisi / J.R.R. TOLKIEN (4)
3- Harry Potter serisi / J.K. ROWLİNG (4)
4- Şeytan ve Genç Kadın / Poulo COELHO (3)
5- Kızlarıma Mektuplar / Emre KONGAR (3)
6- Yüreğinin Götürdüğü Yere Git / Susanna TAMARO (2)
7- Semerkant / Amin MAALOUF (2)
8- İçime Gir Ama Sigaranı Söndürme / Cezmi ERSÖZ (2)
9- Şizofren Aşka Mektup / Cezmi ERSÖZ (2)
10- Yeraltından Notlar / Fiyodor Mihayloviç DOSTOYEVSKİ (2)

BİRAZ DAHA BÜYÜDÜK

Selcen AYDIN

Elmamızın kızarmasıyla başladı kitap okuma serüveni. Cin Ali Ayşegül'le atıldı ilk adımlar. Her kitap sonunda yüzümüzdeki gülücük, babamızın hediyeleri, öğretmenimizin aferiniyle BİRAZ DAHA BÜYÜDÜ....

Çok değil 3 -4 ay sonra Cin Ali'nin yerini Kırmızı Başlıklı Kız, Külkedisi, Pamuk Prenses, Prenses ile Kurbağa ve bunun gibi niceleri aldı. Okudukça hayal dünyamız BİRAZ DAHA BÜYÜDÜ...

Kahramanlar değişiyordu, sadece ip atlayıp, top oynayan Ali, şimdi aşık oluyor, hayatın güçlükleriyle tanışıyordu. Her kitapta kahramanlar BİRAZ DAHA BÜYÜDÜ...

Çocuk Kalbi, Şeker Portakalı, Küçük Prens... Kendimizi bulduk bir parça onlarda. Saatlerce yaşarcasına okuduk. Belkide etkisinden hala kurtulamadık. Çünkü biz onlarla BİRAZ DAHA BÜYÜDÜK...

Kimimiz ağlamayı severdik Kemalettin Tuğcu'yla. Onunla öğrendik herşeye rağmen mücadele vermeyi, yoksulluğun ne demek olduğunu... Annemizin sıcak kucağında otururken başka insanların zor durumda olabileceklerini düşündük. Hayatın sadece bizden ibaret olmadığını anladık. Dünyaya açılan kapı aralıkları BİRAZ DAHA BÜYÜDÜ...

Kimimizse macera aşığıydık. Onlarla aya yolculuk yapar, dünyanın merkezine iner, adada yalnız başımıza kalırdık. Fırtınaya okyanusta yakalanırdık. Hop oturur, hop kalkardı yüreklerimiz. Zorluklar karşısında değişik çözümler getirebilme yeteneğimiz BİRAZ DAHA BÜYÜDÜ...

Düşlerimiz, hedeflerimiz, sevgilerimiz, umutlarımız büyüdü kısacası biz kitaplarla BİRAZ DAHA BÜYÜDÜK...

DELİ FİŞEK

Vasconcelos

İlke MIRIK

İspanyol yazarı haylaz bir çocuğu asi bir gence üç romanda dönüştürmüş. Deli Fişek; Şeker Portakalı ve Güneşi Uyandıralım'dan sonra gelen ve kahramanı anlatan son kitap.

Bu kitapların kurgularını tam olarak hatırlamıyorum, bu tamamen benim zaafım. Kitaplarda en net hatırladığım sahneler, Şeker Portakalı'nda Zeze'nin şeker portakalı ağacından, Güneşi Uyandıralım da yüreğindeki sevimli kurbağadan, Deli Fişek'te ise ailesinden ayrılışı.

Niye yazarın tüm kitaplarını ısrarla okuduğumu bilmiyorum. Oysa kahramanlarına acı çektiren yazarlara hep kızmışımdır. Ama galiba Vasconcelos'u ayıran ve beni çeken de buydu. Onun anlattıkları gerçek olmaya yakındı ve gerçekte acı da vardı.

Bu kitapta ilk gençlik yıllarının arayışları aile ilişkisi, aşkla tanışma gibi konular işleniyor. Psikoloji tahlillerine inilmemiş, bu da romanı çocuklara yönelten bir olgu sanırım. Bu yazıyı yazmadan önce çok özlediğimi anladım ve kitabı bir kez daha okudum. Atlanılmaması gereken bir basamak bence .

final dergisi dershaneleri
başarı tesadüf değildir

5 SORU 60 CEVAP

Hatice Ümran EVREN

O küçücük ruhumuz büyük bedenlerin içinde sözlü bir saskınlıkta belki de. Belki de büyümeye ayak uydurama mamızın verdiği sancıyı yaşıyoruz. Belki de çevremizdekilerle birlikte, farkında olmadan - bir girdabın dongusu gibi - büyüyoruz.

Nasıl, ne şekilde ve hangi duygularla olursa olsun büyüyoruz. Biz de bu sayımızda, okulumuzun büyümekte olan öğrencilerine ve büyüdükleri halde içlerinde hala küçük bir çocuk taşıyan öğretmenlerimize bir anket yaptık. Onyedi kişiye bu soruları sorduk. Soruları ikisi öğretmen on iki kişi cevapladı. Ortak kararımız sonucu arkadaşlarımızın ismini açıklamıyoruz.

Cevap veren tüm arkadaşlarıma küçücük yüreklerinden bu kadar büyük ve içten cevaplar akardıkları için teşekkürler.

1- Hayallerinize daha sınır çizmediğiniz dönemler olan çocukluğunuzda büyüyünce ne olmak istemiştiniz?

2- "Keşke büyümeseydim" dediğiniz ilk an neydi?

3- Toplum olarak büyümenin neresindeyiz neden?

4- Kafanızda büyüttükleriniz neler?

5- Sizin gözünüzde kim, hangi yönüyle büyük?

LİSE 2 KIZ ÖĞRENCİ

1- Çok küçükken bir resim çizmiştim, resimde bir bulutun üstünde bir kız oturuyordu. Büyüyünce bu bulutun üstündeki kızın yerinde ben olmak istemiştim, büyüyünce o kız olacaktım, çünkü mantığıma göre o kız tüm herkesi görebiliyor ve kimseyi özlemiyordu.

2- Sorumluluk sahibi olmayı yanlış algıladığım için hayallerimi hep ileriye dönük maddi şeyler olarak kurmuştum. İlk defa o zaman anı yaşayamadığımı fark edip büyümekten korkmuş, büyümeseydim keşke demiştim.

3- Biz toplum olarak büyümüyoruz. Böyle düşünüyorum çünkü büyüyen insanlarla yerinde sayan insanların farklarının hızla arttığını görebiliyorum.

4- Kafamda coşkuları büyütmeye çalışıyorum. Ayrıca korkularım büyüyor.

5- Her yönüyle ben büyüğüm. Çünkü özebildiğim tek insanım.

LİSE 1 KIZ ÖĞRENCİ

1- Her çocuk gibi benim de isteklerim sık sık değişiyordu. Kimi zaman bir astronot olmak ister, iki gün geçmeden de fikrimi değiştirirdim. Öyle ki, eczacı bir komşumuzun sırf koca mon bakımlı bir bahçesi ve havuzu olan bir evi olduğu için eczacı olmak istediğimi hatırlıyorum. Sonunda bilgisayar mühendisliğinde karar kıldım eve bilgisayar alınınca. Hayatın gerçekleri beni çizgi filmlere göre artık daha fazla etkilese de hala bu kararım geçerli.

2- Tam olarak bilemiyorum. Ama ağır bir sorumluluk aldığımda ya da yaşamın gerçek yüzünün masum olmadığını gördüğümde çocukluğumu özlemişimdir.

3- Toplum olarak fazla sekiliyiz. Farklı kesimler hatta birlikte olmanın halkı küçük görmek olmadığının, teknolojinin cep telefonu taşımak değil, üretmek olduğunun farkına vardığımızda , kişisel değil, toplumsal menfaatleri de düşündüğümüzde o zaman büyük Atatürk Türkiye'si olacağımıza inanıyorum.

4- Bazı konularda düşüncelerim fazla köseli. Yani karşımdaki kişi ya da olayın onlara uygun olmasını bekliyorum. Biraz fazla mükemmeliyetçi olmamdan da kaynaklanıyor. Bu yüzden küçük meseleleri daha da büyüttüğüm olabiliyor.

5- Kim olduğu o kadar önemli değil. Çok zor şartlarda olmasına rağmen bir yerlere gelmeyi cebolayanlar, vicdanı ile cüzdanı arasında sıkıştığında vicdanını tercih edenler ülkemizin ve tüm insanlığın ihtiyaç duyduğu büyük insanlar...

LİSE 2 ERKEK ÖĞRENCİ

1- Aslında çocukken bu tür meslek konularında pek yorum yapmazdım ama ara sıra annem ya da babam sıkıştırınca bilgisayar mühendisliği, elektrik - elektronik mühendisliği mesleklerini söylerdim. Asıl istediğim mesleğin endüstri mühendisliği olduğuna yaşım ilerledikçe karar kıldım. Küçükken bilgisayar ve elektrik alanında ilgimin olmasının nedeni devrelerle ve elektronik aletlerle oynamayı sevmemdi herhalde.

2- Annemin, "Büyüdün artık, yatağını kendin topla!" dediği andı. O gün bu gündür aynı sözleri tekrarlayıp durur.

3- Eğer toplum olarak büyümek, çağdaş medeniyetler seviyesine ulaşmaksa, daha çoook yolumuz var. Çünkü çok yavaş gelişen bir toplumuz ve çağdaş medeniyetler seviyesinin çok ama çok altındayız. Bakın Japonlara; adamlar yerle bir oldu ama o kadar hızlı geliştiler ki, 50 60 sene içerisinde uygarlık seviyesini astılar bile. "Azim, hırs ve çalışmak." ihtiyacımız olan en önemli üç özellik. Bu özelliklerden yalnız birine sahibiz bence, o da "hırs". Para hırsı! .

4- Yaşanılabilir bir Türkiye'yi büyütüyorum kafamda her şeyden önce. Daha sonra sağlık ve sevgi.

5- Tanıkut Hoca = Olağanüstü taktikleriyle

Özer Bey – Orijinal sözleriyle "Devam edin oğlum" "Yukarıdaki (ya da elindeki) çekenin sana ne faydası var?" "Kişilik erozyonuna uğramışsınız!" ve daha niceleri

İsmail Bey (İngilizce Öğretmeni) = Mimikleriyle

Ayşegül Hanım = Espirileriyle büyük.

ÖĞRETMEN BAYAN

1- Annemin bana anlattığı bir deniz kızı masalı vardı. Masalda deniz kızının sularda özgürce dolaşabilmesi için büyümesi gerektiğin anlatılıyordu. Bir gün deniz kızı buyudu. Ben de büyüyünceye kadar deniz kızı olmak istedim. Neden mi? Bize yakın oturan halama annem tek başıma gitmemi istemezdi. Halamlara yalnız gittiğim günü ise hiç unutamam. Artık deniz kızı gibi büyüdüğümü düşünmüştüm.

2- Büyüdüğüm için sokakta oyun oynamanın yasaklandığı gün "Keşke hiç büyümeseydim" demiştim.

3- Bence bir toplumun gerçek anlamda büyümesi için bir hedefi ve bu hedefe ulaşmak için de izlediği bir yol olmalıdır. Biz toplum olarak hedefimizi belki belirledik ama bu hedefe nasıl ulaşacağımızı bilemedik. Gerçek anlamda büyüme toplum bireyleri arasındaki iş bölümü ve iş birliği ile gerçekleşir. Diğer bireylerden kopuk olarak bir insanın kendini en iyi şekilde yetiştirmesi toplumun büyümesi için yeterli değildir. Bu olgu zaten doğanın özünde vardır. Bir hücre de sınırsız büyüyemez. Büyüme gerçek anlamda bir katılımı gerektirir. Bugünlerde uygulanmaya başlayan Toplam Kalite Yönetimi'nin büyümeye iyi bir başlangıç olduğunu düşünüyorum.

4- Planlamasını yapmadığım her şey kafamda büyür. Eğer bir işi planlamışsam yarı yarıya bitmiş demektir.

5- Atatürk: Osmanlı kültürü içindeki Atatürk'ün yetişmesi, eyleme geçmesi ve en önemlisi de etkili olabilmesi onun ne derece büyük bir insan olduğunu gösteriyor.

İnsan : Doğan Cüceoğlu "Savaşçı" adlı kitabında "İnsan öyle muhteşem bir potansiyel ki, kırdaki otlar gibi özgürce büyüme olanağı bulursa, kendi özü yönünde gelişir ve özgün bir insan olur" diyor. Bence çok haklı.

Öğretmen: Kafamdaki öğretmen kavramı sınırlı bir kavram değil. Öğretmen eyleminde bulunan her şey anlamlı ve büyüktür bence. Bu sarp bir kayaya tutunmuş, yaşam savaşı veren bir çiçek de olabilir.

LİSE 1 ERKEK ÖĞRENCİ

1- Çocukluğumda hep büyük bir otelin genel müdürü olarak çalışmak istemiştim. Çocukluğumda yaz tatillerini en sevdiğim kışların otellerinde geçirmiştim. Herhalde bunun için.

2- Keşke büyümeseydim dediğim ilk an altı yaşında ana sınıfına gittiğim ilk gündür. Çünkü ailemden ilk ayrılışımdı.

3- İnsanlar büyümek kavramından makam ve mevki olarak büyümek anlıyor. Bence büyümek, kalkınmak, ülkeyi yüceltmek anlamındadır. Ama biz hala bu kavramı anlamış değiliz.

4- Kafamda bir şey büyütmem. Ama en fazla büyüttüğüm şey en sevdiğim kişilerden ayrı kalmak.

5- Benim gözümde John Lennon; Barışı ve kardeşliği hiç bir zaman unutmadığı için büyüktür.

Devamı arka sayfada

final dergisi dershaneleri
ayrıntıda, ayrıntı final 'de''

LİSE 2 KIZ ÖĞRENCİ

1- Cok severdim hayvanları. Zaten iki kusum, bir de köpeğim vardı. Kuslarımdan biri bir gun olmustu ve kopeğim de bilmediğim bir sebepten dolayı topallamaya baslamıstı. Ben de bu olaylardan sonra veteriner olmak istemistim.

2- Dokuzuncu yasıma girdiğimde doğum gunumde arkadaslarımdan biri bana hatıra defteri yazmıstı. Annemle babam yazılarında hep paylastıklarımızdan bahsetmisti. Ve iste o an ben "keske büyümesem ve paylastıklarımız aynı kalsa" demistim.

3- Toplum olarak yeterli haklara imkanlara sahip değiliz, sudan cıkmıs bir kus gibi ucmaya calısıyoruz. Ama bu namüsait koşullar tüylerimizi birbirine yapıştıran su gibi bizim ucmamızı engelliyor. Daha cağdaslasmanın yarısındayız. Alınacak cok yolumuz var.

4- Kaybetmek her zaman düsüncelerimin sokaklarında kol gezer. Her an kaybetmek korkusunu icimde tasırım. Kaybetmek; neyi, kimi??? Sahip olduğum her türlü dengeyi kaybetmekten korkarım. Ama keşke kaybetme korkusunu değil de umutlarını buyutebilseydim kafamda.

5- Tam anlamıyla kimse büyük insan değildir. Ama bir takım özellikleriyle ornek vermek gerekirse; düsünce ve edebiyatıyla, Goethe; barıs ve sevgiyi insanlığa öğretmesiyle John Lennon; Hayata karsı olan farklı bakıs acısıyla Salvador Dali yaptığı devrimlerle Mustafa Kemal Atatürk ve en önemlisi ellerinden geldiğince beni en iyi sekilde yetistirdikleri icin anne ve babam.

LİSE 2 ERKEK ÖĞRENCİ

1- Büyük imkanlara sahip bir orkeolog olmak isterdim. Bütün dünyayı gezip insanları tanımak ve büyük dostluklar kurmak en buyuk hayalimdi.

2- Ilk yalan söylediğim anda keske buyümeseydim dedim kendime. Oysa o cocuk saflığımla ne güzel yasardım!

3- Buyümek bir ucu kör karanlık, bir ucu sonsuz aydınlık bir yolsa; biz Günes'e sırtımızı donmüs suursuzca kosuyoruz. Bir butun olamamasız, herkes kendi menfaati pesinde . Bir bilseniz ne kadar üzülüyorum bu hale! Ama elden bir sey gelmiyor. bir kardelen misali sinemi zorluklara acıyorum. Bir de toprağımdan ayırmasalar.

4- Birisinin kalbini kırmayı, istemeden de olsa, kafamda büyütürüm. Haksızlığa uğradığımda elimden bir sey gelmiyorsa, ne kadar gücsüz olduğum gerceği beni derinden yaralar.

5- Bu soruya isim vererek cevaplamak bence uygun değil. Bence belirlemis olduğu amacına ulasmak icin her an calışan insan büyük insandır.

LİSE 2 KIZ ÖĞRENCİ

1- Cocukluğumda uzaya merak sarmıstım. İzlediğim cizgi filmlerden ve belgesellerden etkilenmistim. O zamanlar hayalim büyüyünce astronot olup uzaylılarla arkadas olmaktı. Onlara dunyayı tanıtmaktı amacım. Kirlenmemis yerlerini, iyi insanlarını tabii.

2- Kız kardesimle cocuk parkına gitmistik. Hava öylesine güzeldi ki. Canım kosmak, cocuklarla oynamak istiyordu. Eski günlerdeki gibi salıncaktı sallanma yarısı yapmak, korebe oynamak, kumdan pastalar yapmak istedim onlarla. Ama orda yetiskin insanlar arasında da cocuklar gibi oynamaya gururum el vermedi. Halbuki, cocuk olsaydım, hic aldırıs eder miydim?

3- Toplumsal olaylarda olumsuz etkilenmeler olabilir, fakat annelerimizin veya babamızın donemiyle karsılastırırsak ne kadar ilerlemis olduğumuzu anlayabiliriz. Tabii bu buyümede onemli olan butunluktur. Büyümek her alanda olmalıdır. Cünkü sadece bir konuda olursa, bu gelisimin süreci kalır.

4- Kafamda korkularımı besliyorum. En beklemediğim anda da ortaya cıkıveriyorlar. Meselа cocukluğumdan beri karanlıktan korkarım. Bunun nedeni de izlediğim korku filmleri. Korkarım ama yine de hala izlerim onları ya. Ben iste böyle kendimle inatlaşarak kafamda korkularımı büyütüyorum gün be gün...

5- Bugune kadar bana tanıtılan insanların icinde bence en büyük insan Mustafa Kemal Atatürk. O'nun hayatı boyunca yaptığı zorlu mücadeleleri her öğrendiğimde ona olan hayranlığım daha da artıyor. O bütün üstün vasıflarıyla tam bir liderdi. Ayrıca onu büyük yapan ne erdemli ve kendini halktan biri gibi görmekten mutluluk duyan bir insan olmasından geliyordu. Cünkü o her seyini zaten coktan vatana fedа etmisti.

LİSE 1 KIZ ÖĞRENCİ

1- Isteklerim de en az hayallerim kadar sınırsızdı cocukluğumda. O zaman yarından once bugunu yasamayı basarabiliyordum, zorlanmadan. Belki de hayatın benim istediklerimi vermeyeceğini, benim onun isteklerini olacağımı sezdiğimden sadece onun bir parcası olmak istiyordum...

2- Büyük olmanın, büyük sayılmanın kendi hayatlarına sahip olmak degil de baskalarının hayatlarında sahip olunan olmak olduğunu düsünen insanlar icinde yasadığımı farkettiğim zamandı herhalde...

3-

4- Olaylar, insanlar ve kavramlar ne kadar kücük gözükse de benim icin değerli olduklarında tüm sevgimi, özverimi ve beni ezebilecek kadar büyüyorlar. Bu ezis, bu incifisler kabuk bağlamamı diğer(!) büyükler icin hazırlanmamı sağlıyor. Cogu zaman bu sayede ayakta kalıyorum tüm büyüklere karsı...

5- Gercekten "büyük" sıfatını hak edenler, büyüklüğün ancak hissetmek, paylasmak, anlamak ve anlatmakla elde edilebileceğinin farkında olan insanlar ve toplumlardır, bence.

ÖĞRETMEN BAYAN

1- Arkadaslarımla oynarken ya doktor ya da öğretmen olurdum. Ama en cok pilot ya da hostes olmayı isterdim. Ben amcama cok düskün bir cocuktum. Ben cok kücükken uzaklara calismaya gitmisti. pilot yada hostes olursam onu sık sık görebileceğimi düsünürdüm.

2- Ilkokula basladığım günü hatırlıyorum. Ne zaman büyüdüm de okullu oldum diye sordum kendi kendime. Bu okul hayatı da hic bitmez artık diyordum. Bitmedi de. Iyi ki bitmedi.

3- Bu teknoloji, bilgi cağında büyüme, gelisme kacınılmaz. Bizim toplumumuzda da bunu gözlemek mümkün. Ne var ki ülkemizde her bireyin bu gelismeden yeterince yararlanabildiğini söylemek cok mümkün değil.

4- Genellikle ülke sorunlarını ve cevre ile ilgili sorunları gözümde cok büyütüyorum. Bu da beni gelecekle ilgili karamsarlığa sürukluyor. Öyle ki kısa zamanda ülkemiz de, dünya da icinde yasanmaz hale gelecek diye düsünür, üzülürüm.

5- Süphesiz Atatürk. Zekası, ileri görüslülüğü, insana olan sevgi ve saygısıyla.

LİSE 2 KIZ ÖĞRENCİ

1- Gezgin olmak istemistim sanırım. Gezmek yeni insanlar, yeni sevdalar, yeni düsler tanımak. Her yüzde farklı bir gülümsemenin sıcaklığıyla karsılasmak. Özgürlüğü doyasıya tatmak. Hala sürer bu dusum. Bir gun gercek olması umuduyla...

2- Bayramlarda el öptüğümde hardlık vermek yerine tatlı ikram edilmeye baslandığı gün.

3- Aynı anda büyümüyoruz. Ucurumlar arasında yasıyoruz. Zaten cok farklı iki kesim karsı karsıya. Bir tarafta karnını doyurabilme savası verenler, bir tarafta da...

4- Yasamak canımı yakıyor bazen. Umudu yitirmiyorum. Sonra düsler kuruyorum. Kafamda umutlarımı büyütüyorum gün gectikce büyüyen sorunlara inat.

5- Hayata farklı bir bakıs acısı getiriten ve düsünceleri ugruna savas veren herkes.

Lise 1 ERKEK ÖĞRENCİ

1- Bilgisayar mühendisi olmak istemistim. Sonra düsüncem tabii ki değisti.

2- Bu okula geldiğim zaman dedim. Keşke hep eski gunlerde kalsaydım diyorum bazen.

3- Basındayız. Cünkü toplum olarak basarmamız gereken cok sey var.

4- Geleceğim, evren, hayat... Kısaca her sey.

5- Bence matematikteki hüneriyle Guass. Daha üniversite öğrencisiyken bir pergel ve cetvelle bir düzgün onyedigenin nasıl cizileceğini ve her düzgün cokgenin bu şekilde cizilemeyeceğini göstermek ender rastlanan bir yetenek olsa gerek.

final dergisi dershaneleri

7 Renk : SİNEMA

Gökşen ŞAHİN
goksensahin@kahkaha.com

ÇOCUKLUĞUM DOLU GÜLÜŞLERLE...

Aklımız ermeye başladığı andan itibaren hayatımızda bir daha çıkmayacak bir yer edindi televizyon ekranları... Önceleri çizgi filmlerle bizleri cezbeden renkli hayatı, sonraları Türk Filmlerinin trajik ve komik yönleriyle de vazgeçilmezimiz oldu. Biraz daha büyüyüp, oyunlar oynamaya başlayınca anladık ki, düşlerimizden oyunlarımıza kadar bu filmlerin etkisi altındaydık. Kafalarımıza örttüğümüz tül perdelerle "Selvi Boylum Al Yazmalım"daki Türkan Şoray'ın düğün gecesini, bir gün bizimde yaşayacağımızı düşlerdik. Oğlan çocukları ise, babalarının pazardan aldığı plastik kılıçlarla Cüney Arkıncılık oynarlardı. En büyük hayalleri ise ileride kusursuz birer Malkoçoğlu olmaktı...

Anneannelerimiz izlerken ağlardı. Hüzün yüklü gözyaşları dayanamazdı Tarık Akan'ın Filiz Akın'a yaptıklarına... Sonra binbir dua ederlerdi Filiz Akın'ın yardımına koşan Hulusi Kentmen'e... Bizler ise küçücük yüreklerimizle nasıl da özenirdik yaşananlara...

Kaç defa izlersek izleyelim bıkmazdık Kemal Sunal'ın gülüşünden. Tarık Akan'ın bebek yüzüne hayrandı zamanın genç kızları (ki şu an onlar bizim annelerimiz) Adile Teyze'nin kahkahaları sanki evimizin duvarlarında çınlardı, "kuzucuklarım" deyişini bugün bile unutmadık.

Kaç nesil Türk filmleriyle büyüdü! Kimbilir kaç nesil daha büyüyecek Kemal Sunal'ın en içten, en doğal gülüşleriyle... 11 Kasım 1943 günü İstanbul'da dünyaya gelen Kemal Sunal, dönemin olaylarını ele alış açısı ve sadece onun ağzına yakışan küfürleriyle Türk Sinemasının "güldüren adamı" idi. Doğum gününü bile şöyle anlatırdı:

"10 Kasım günü annem çok sancılanmış ama Ata'ya saygıdan bir gün daha beklemişim. O zamandan akıllıymışım"

Bizleri güldüren insanları hayatla dalga geçiyor sanırız. Hayatı hafife aldıkları için onlara gülüyoruz diye düşünürüz. Kemal Sunal'da bunlara örnektir. Dünyayı küçümsediği için; hayata bu kadar güldüğünü sandık onun... Oysa her şey düşündüğümüzden farklıydı. Hayatın ağırlığının bilincindeydi o... Gereğinden fazla ciddiye aldığı için gülüyordu. Üstelik hayata gülmüyordu, hayatla birlikte gülüyordu. Kemal Sunal, her şeyi doyasıya yaşamayı severdi, her şeyin tadını çıkartması gerektiğini düşünürdü. Lise çağından kendisi için bir dönüm noktası olduğunu biliyordu ve belki de o yılların tadını çıkartmak için on bir senede bitirdi liseyi... Bir daha kaybetmeyeceği dostlar edinmişti vefa lisesinin tahta sıralarında. Aralarında Müjdat Gezen, Uğur Dündar gibi isimlerinde bulunduğu bu arkadaş grubu; kendi deyimiyle "hayatının en eğlenceli çağı"nı yaşatmıştır Kemal Sunal'a... Biraz uzun süren lise yaşantısını Kemal Sunal şöyle açıklar;

"Çift dikiş gitsem bile lise bu kadar uzamazdı, ama ben öğrendiklerimi pekiştirmek için, bir de arkadaşlarımdan önce bitirirsem onlara ayıp olur diye uzattım okulu. Lisede öğrendiklerimi gerçekten çok iyi pekiştirmişim. O yüzden; lise bittikten yirmi bir yıl sonra üniversiteyi zar zor kazandım."

Lise son sınıf ise; "güldüren adam"ın tiyatroyla buluştuğu yıldır. Felsefe öğretmeni Belkıs Bakır; o yıl Kemal Sunal'ı Müşfik Kenter ile tanıştırmıştır. Böylece Kent Oyuncularında oynamaya başlayan Sunal, sonraki yıllarda: Ulvi Araz Tiyatrosu, Ayfer Feray Tiyatrosu ve Devekuşu Kabare'de rol aldı. Devekuşu Kabare'de oynarken: Ertem Eğilmez'in yönetmenliğini yaptığı, Filiz Akın ve Tarık Akan'ın boşrollerini paylaştığı "Tatlı Dillim" filminde rol aldı. "Basketbol takımı için gerekli uzun boylu oyuncu" olarak ekibe alındığı ve bir nevi figüranlık yaptığı bu filmde sempatik tavırları, rol yeteneği ve gülüşüyle dikkatleri üzerine çekmeyi başardı. "Oh olsun" ve "Yalancı Yarim" filmlerinden sonra oynadığı "Hababam Sınıfı" serisiyle adını çoktan vazgeçilmezler arasına yazdırmıştı bile...

Vazgeçilmezimiz çevirdiği sekseniki filmiyle kaç nesil büyütmüştü. Seksen üçüncü filmi için Trabzon'a giderken kaybettik gülen adamımızı.... Tüm gazete manşetleri;

"Gülen adam ağlattı" diye yazıyordu.

Türkiye'yi güldüren ama hayata gülmeyen, hayatla birlikte gülmeyi başaran bir yüreği yitirdi Türk sineması... Ama bizlere, çektiği filmleri ve unutulmaz gülüşü miras kaldı. Bizi Kemal Sunal'lar büyütmüştü, gülmeyi onlar öğretmişti.

Yüreğindeki çocuk gülüşünü yitirmeyen tüm sanatçılara: Adile Naşit'in kuzucuklarına, Sezercik'in tüm yaramazlıklarına, Kemal Sunal'ın içten gülüşüne. Zeki Alasya ve Metin Akpınar'ın tatlı kavgalarına, Türkan Şoray'ın gözlerindeki hüzne ve Hulusi Kentmen'in babacanlığına, çocukluğumla dolu teşekkürlerimi sunuyorum. Bana ve bizlere; daha küçükken yaşamı, düşleri, hayal etmeyi ve yürek dolusu sevmeyi öğrettikleri için...

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final 'de"

YÜZÜKLERİN EFENDİSİ

Gökhan ÖNEL

1982 yılında Güney Afrika'da doğan J.R.R. Tolkien Dilbilim ve Eski İngilizce konularında uzmanlaştı ve 1945'te Oxford Üniversitesi'nde İngilizce Profesörü oldu... İlk eseri "Hobbit" masalsı bir çalışma olarak kabul edildiği için üzerinde fazla durulmamıştı. Fakat tamamen yeni ve inanılır bir evren yarattığı "Yüzüklerin Efendisi" fantezi tarzının temelini oluşturdu...

Bundan yaklaşık 50 yıl önce yayınlanan ilk kitap "Yüzük Kardeşliği" okurlarla buluşunca, edebiyat çevreleri ikiye bölündü: "Tolkien Hayranları" ve "Tolkien Düşmanları"... Fantezi edebiyatının henüz yerleşmediği o dönemlerde, koskoca bir Profesörün çocuk kitabı mı, mitoloji kitabı mı ne olduğu belli olmayan, üstelik bin sayfayı bulan eseri; herkesi şaşırtmıştı. Şaşkınlığın tek nedeni bu değildi... Eser hiçbir edebiyat türünde karşılaşılmayacak zenginlikte tarihi ve coğrafi betimlemeler içermekteydi. Kitap bu kadar çok tepki görmesine rağmen kısa sürede yayıldı ve benimsendi. Ünlü İngiliz rock şarkıcısı "Sting"in adını "Frodo'nun kılıcı"ndan aldığı da bilinmektedir... J.R.R. Tolkien'in böyle bir roman yazmasının amacı şöyle tarif ediliyor: "Zamanın ve mekanın ötesine geçip bulunduğumuz yere dışarıdan bakmak; bize benzemeyen canlılarla alışverişe girip, dünya üzerindeki bilinç sahibi tek ırk olmanın yalnızlığından kurtulmak..."

J.R.R. Tolkien'in bu ünlü eserinden sinemaya uyarlanan "Yüzüklerin Efendisi: Yüzük Kardeşliği" tüm dünya ile aynı anda Türkiye'de de vizyona girdi. Biraz filmden bahsetmek istiyorum... Yüzyıllardır kayıp olan eski bir yüzük ortaya çıkar ve Frodo (Elijah Wood) adında bir Hobbit'e onu ortadan kaldırma görevi verilir. Bu arada, yaşlı büyücü Gandalf (Ian McKellen), yüzüğün gerçekte karanlıklar efendisi Saoron'un yüzüklerinden biri olduğunu keşfettiğinde Frodo kendisini görkemli bir yolculuğun beklediğini farkeder. Yüzük yokedilmelidir... Tabii Frodo yola yalnız çıkmaz: Gandalf, Elf Legolas, cüce Gimli, Aragorn, Boramir ve onun üç hobbit arkadaşı Merry, Pippin ve Sam de ona bu yolculukta eşlik edecektir... Karlı dağları, karanlık ormanları ve vahşi nehirleri aşarak birçok kötülükle yüz yüze geleceklerdir... Fakat tek umutları bu yüzüğü yok etmek ve karanlıklar efendisinin kötülüklerine son vermek olacaktır.

Yeni Zelanda'da yapılan filmin çekimleri sırasında tam bir sanatçı ordusu görev aldı: dijital dahiler, ortaçağ silah uzmanları, taş oymacıları, dil uzmanları, kostümcüler (Herkül ve Zeyna'nın kostüm tasarımcıları) makyaj uzmanları, demirciler ve maketçiler...

Bu kadar fazla ırk ve karakterdeki kişileri canlandırmak için geniş bir oyuncu kadrosu kuruldu. Oyuncular rollerini kusursuzca canlandırabilmek için sanat tarihi ve dil eğitimi (Elf dili) aldılar... Filmde teknolojinin nimetlerinden fazlasıyla yararlanılmış ve özel efekt mucizesiyle kusursuz bir "Orta Dünya" yaratılmış. Bir yönetmen için oldukça cesaret isteyen Orta Dünya'yı yaratmanın büyüklüğünü anlamak için şu rakamlar yeterli olabilir;

- 900'den fazla el yapımı zırh
- 2000'den fazla kauçuk ve güvenlik silahı
- 100'den fazla özel el yapımı silah
- 1600 çiftten fazla protez ayak ve kulak...

Üç filmi de çekilen ve tüm zamanların en pahalı prodüksiyonu olan "Yüzüklerin Efendisi" serisi, şirketin mali çıkarları nedeniyle birer sene arayla vizyona girecek.

Belirsiz bir zaman dilimi ve "Orta Dünya" adlı bilinmeyen bir mekanda geçen Tolkien'ın bu müthiş kurgusu, günümüz ortamının ve dünyanın karmakarışık ilişkilerinden bıkanlara yeni alternatifler sunuyor... İnsanın hayal gücü ve yaratıcılığı bu kitaplarda ve filmlerde rahatlıkla görülebilir... Ancak "Yüzüklerin Efendisi" hayranları bu durumda da iyice ayrılmış durumda; Film çekilmesini beğenenler ve film çekilmesine karşı olanlar... İkinci grup, önemsenecek sayıda bir kitleyi oluşturuyor... Kitaplardan film uyarlanmasının insanların hayal gücünü sınırladığını savunuyorlar ve "Yüzüklerin Efendisi" efsanenin hep kitaplarda ve insanların hayallerinde yer etmesinden yanalar...

Yine de "tüm zamanların en çok okunan kitabı" ünvanını kazanan bu serinin aynı zamanda "tüm zamanların en pahalı prodüksiyonu" olan ilk filmini kaçırmamanızı öneririm...

Dünyada bir "kült" haline gelen ve giysileri, oyunları ve karakterleriyle insanlar arasında hızla yayılan "Yüzüklerin Efendisi"ni bir de sinemada görün...

Meraklılarına Tolkien'ın diğer eserlerini öneriyorum. İşte J.R.R. Tolkien külliyatı:

- Hobbit
- Silmarillion
- Yüzüklerin Efendisi : Yüzük Kardeşliği
- Yüzüklerin Efendisi : İki Kule
- Yüzüklerin Efendisi : Kralın Dönüşü

VİZYON

Çağdaş KÖKSAL

Bu ay çoğunlukla vizyonu meşgul eden Hollywood filmlerinin yanısıra, Fransız yapımı filmler de gösterime girdi.

Ancak bu ay en çok ilgiyi dünya sinemaları ile aynı anda vizyona giren Yüzüklerin Efendisi'nin çekeceğini tahmin edebiliyoruz.

Bu nasıl Sarışışın? - Legally Blonde -

Elle Woods'un (Reese Witherspoon) hayatta herşeyi vardır, ancak sevgilisi kariyeri için onu terketmiştir. Elle de sevgilisini kazanmak için Harward'ın yolunu tutar. Ancak Harward daki zorluklar onu beklemektedir. Romantik bir gençlik filmi...

Amelie

Amelie Poulain (Audrey Tautou) kendi halinde yaşayan genç bir kızdır. Ancak bir gün evinde bulduğu, başkasına ait hatıralarla dolu bir kutu hayatını değiştirir. Hollywood'dan uzak Fransız - Alman yapımı bir film. Ayrıca Amelie'nin giydiği saf, masum kız kıyafetleri Avrupa gençliğinde moda olmaktadır.

Panama Terzisi - The tailor of Panama -

İngiliz Ajan Andy Osnard (Pierce Brosnan) Panama'ya sürgününden sonra Panama hükümeti ile bağlantıları olan bir terziyle tanışır ve yeni görevine başlar. Yeni görevi ise Panama Hükümeti'nin Panama kanalı hakkındaki planları öğrenmektedir.

Sakın Konuşma - Don't Soy a Word -

Başarılı bir psikiyatrist olan Nathan Conrad (Micheal Dauglas) bir gün ümitsiz bir hastayla karşılaşır. Ve onun hafızasında kalan bir şifreyi çözer. Ancak tehlikeli kişiler şifreyi öğrenmek için Nathan'ın kızını kaçırırlar, Nathan'ın bildiklerini kimseye söylememesi gerekmektedir.

final dergisi dershaneleri
"Başarı tesadüf değildir"

HAYATIN RİTMİ

Nazif İlker ERÇİN

Merhabalar değerli Günebakan okurları. Bu sayıda büyümekten bahsetmeye çalışacağım sizlere.

Nedir büyümek? Aslında bakacak olursak büyümek olabildiğine geniş bir anlam taşır. Kişinin fiziksel, ruhsal, sinirsel her türlü gelişimidir. Bu sayıda müzik alanında "büyümek" konusunu işlemeye çalıştım. Fakat şöyle bir durumla karşı karşıyayız ki büyümek müzikte de birçok anlam içerebilir. Ne gibi mi?

Mesela "müzikte büyümek"... Kişinin bu alanda ilerlemesi, ismini dünyaya duyurması olarak düşünülürse olağan. Fakat müziğin büyümesi diye düşünülürse? Konu içinden çıkılmaz bir hal almaya başlar ve yazının ilerleyen bölümlerinde kulaklarımızı ve belleğimizi tırmalayan çeşitli düğümlenmelere veya çelişkilere sebep olabilir. Belki ortaya çıkan ve ilkel olarak adlandırılabilecek ilk müzikten bu yana, enstrüman gibi fiziksel alanlarda gelişmeler olabilir ama şu örneği unutmamak gerekir ki, Afrikalı tamtamlar da ilkel müzik yapmaktadır ve günümüzde dinlenen müziklerin ana ritimlerini de tamtamların bu ritimleri oluşturur. Bu durumda bu ve benzeri nedenlerden dolayı, müzikte büyümekten bahsedilmek için geniş bir bilgi birikimine ihtiyaç vardır.

Olaya şöyle bir konu başlığıyla giriş yapılırsa, sanırım daha kolay ve anlamlı düşünce sistematiği yakalayabilecek bir şeyler elde edebiliriz. "MÜZİKLE BÜYÜMEK"...

İstisnasız hepimiz doğduğumuz günden beri müzikle iç içe bir hayat sürdürmekteyiz. Farkında olsak da olmasak da her an bir şeyler yaparız müzikle ilgili. Mesela aklınıza olmadık zamanda gelen sevdiğimiz bir şarkıya ayağımızla veya elimizle tempo tutmamız, ıslıkla veya mırıldanarak bir şarkıyı tekarlayıp durmamız... İşte bu ve benzeri birçok örnekle açıklayabileceğimiz gibi günün başından sonuna müzikle birlikteyiz...

Hayata gözlerimizi açtığımız ilk yıllarda ninnilerle uyutulduk hep... Belki bu ninnilerden ibaretti bebeklik çağındaki müzik anlayışımız ama ne kadar anlamsız olursa olsun, müzikti işte, bizi etkiliyor, sarmalına alıyor, dinlendiriyordu. Günümüzde; bebeklere daha anne karnındayken müzik dinletmenin, bebeğin duygusal gelişimine katkısının varlığı bilinmektedir. Bebek anne karnında sıkça dinlendiği müzikleri doğduktan sonra da duyduğunda tüm dikkatini toplamakta ve müziğin geldiği yere doğru bakışlarını yöneltmektedir. Bu durum bebeğin gelecekteki fiziksel ve ruhsal yapısının gelişmesinde bir faktör olarak görülebilir.

Bebeklik çağımızı şu veya bu şekilde geçti gitti, artık konuşmaya başlamıştık. "Şimdi okullu olduk, sınıfları doldurduk..." gibi daha anlamlı melodilerle ilgilenmeye başladık. Artık bizim için "dandini dandini dasdana..." lar geride kalmış ve anlamsız bir ses topluluğu olarak hafızamızın kuytu köşelerine doğru ilerlemeye başlamıştı. Daha anlamlı şeylerdi bu çağlardaki melodiler. Çünkü onları biz ortaya çıkarıyorduk, onlar bizim dilimizden dökülen ezgilerdi ve bu da bize inanılmaz bir zevk veriyordu.. Bu yaşlarımızda müziğe olan ilgimiz, yeteneklerimiz yavaş yavaş gelişmeye başlamıştı. Yaklaşık anasınıfından (*) ilkokul ikinci - üçüncü sınıflara kadar bu çağı yaşadık.

İlkokulun son bir iki yılından itibaren bizim için müzik daha fazla ve farklı şeyler ifade etmeye başlamıştı. Artık televizyon seyrediyor, radyo dinliyorduk. Yavaş yavaş güncel şarkıların sözleri kafamızda yer ediniyordu. Olmadık yerlerde tek başımıza veya arkadaşlarımızla bu şarkıları belli bir uyum içinde söyleyebiliyorduk. İlerleyen yıllarda duyduğumuz yabancı müzikler ilgimizi çekmeye başladı. Belki bu şarkılar bize ninnilerden daha anlamsız geliyordu, ama olsun; yabancı müzikti işte, ayrıcalıktı...

(*) Ortaokulun ilk haftalarından itibaren elimize aldığımız, belki de çoğumuz için ilk enstrüman olan flütlerimizle müzik dünyasının içine yavaşça bir sokulduk. Müzik kulağımız artık gelişmeye başlamıştı. Duyduğumuz melodileri flütlerimizle oluşturmaya çalışıyor ve çoğu zaman da bunu başarıyorduk. Ortaokulun belki ilk yıllarında müziğe olan yatkınlığımız ortaya çıkmaya başlamıştı. Bazılarımızın daha fazla sayıda nota ve oktav içeren enstrümanlara karşı ilgisi artmaya başlamıştı (gitar, bağlama, org...) Kimimiz bu enstrümanlarla çalışma fırsatını buldu, bu fırsatı istekli veya isteksiz yakalayamayanlar, sadece dinlemekle yetindiler.

Lise çağlarına geldiğimizde artık daha fazla hareket ve enerji içeren müziklerle ilgilenmeye başladık (metal, rock, hiphop, punk...). Çünkü içimizde nereden geldiğine akıl erdiremediğimiz bir enerjiyi yaşıyor ve kendimizi bu enerjiyi dışarı atmak zorunda hissediyorduk. Dans ediyorduk, hoplayıp zıplayıp duruyorduk işte... Daha önce ilgilenmeye başladığımız bir takım enstrümanlarla ilgili yeteneklerimizi geliştirme yolunda adımlarımızı hızlandırmaya başlamıştık...

Hayat hızla ilerliyor ya... Derken üniversiteyi de bitirdik iyisiyle kötüsüyle. Kendi kendimize uçmak zorundaydık, hayatımız bambaşkaydı artık. Yeni bir işimiz, yepyeni bir çevremiz vardı. Hayatın hayal ve ümitlerimizi perdelediğini düşündüğümüz anlarda, taktık teybimize sevdiğimiz kasedi... Müzikle rahatladık.

Evlilik geldi çattı. Hayatı paylaşmak zorundaydık. Derken yine bir müzik eşliğinde dans... Bizim de bir ailemiz, yuvamız, çocuklarımız vardı. Mutluluğu yaşamak hakkımızdı. Uzun yıllar önce, hafızamızın kuytu köşelerine itmiş olduğumuz o anlamsız (!) ninnilerin dışarı çıkma zamanı gelmişti. O ninnilerin değeri ve anlamı şimdi ortaya çıkmaya başlamıştı çünkü o minicik gözleri kapatabilmenin tek yolu buydu...

Hayatın canlılığı bir zamanların o minicik gözlerinin sahiplerini de büyütürken, biz ilerleyen yaşımız nedeniyle o hareket ve enerji dolu müziklere ayak uyduramaz olmuştuk. Sallanan sandalyelemizden, arkada çalan hafif bir müzikle pencereden dışarıyı seyrediyorduk.

Yaşımız 35'i epeyce geride bıraktığı bir gün (ümit ederim öyle olur); bedenimiz o ruhu taşıma görevinden vazgeçer bize sormadan. Ama, doğa gereği... Zorunlu olarak. Boşlukta dolanan ruhumuzda artık ölümün sessizliği ve arkamızdan yakılan ağıtlar yankılanmaktadır.

Yaşamdan geriye sadece yaşanan güzellikler ve dinlediğimiz ezgiler kalmıştır...

"GÖK KUBBEDE BAKİ KALAN YALNIZCA, BİR HOŞ SEDA İMİŞ" ... Müzikli günlerde buluşmak ümidiyle...

* Günümüzde "ilkokul" ve "ortaokul" kavramlarının yerini bu iki kurumun bütünleşmesi sonucu "İlköğretim Okulları" almıştır.

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

ne dinliyor?

N. İlker ERÇİN - M. Tahir YUMUKOĞLU
yumukoglu@yahoo.com
ilkerercin61@mail.com

KIRAC — "Zaman"

Kıraç son albümü "Zaman" ile geçtiğimiz haftalarda Türk müzik piyasasına giriş yaptı.

Bu sefer bir önceki albümü "Bir Garip Aşk Bestesi"nden biraz daha duygusal bir kancaya takmış albümünü sanatçı. -Gerçi Funda Arar'la birlikte de bir düet albüm yapmıştı ama solo albümü olmadığı için değerlendirmede dikkate almadık - Yani bir önceki albümünü biraz ağır bulan müzikseverlerin tercih edebileceği bir kaset çıkmış ortaya. Bu albümde bir öncekine göre biraz daha uzak durmaya çalışmış türkülerden, ama yine de albüme iki tane türkü koymadan edememiş. Bir de değerli halk ozanımız "Aşık Veysel"in bir parçasına da yer vermiş albümünde...

Sonuç olarak güzel bir çalışma çıkmış ortaya. Nice güzel albümlerini dinleyebilmek ümidiyle Kıraç... "Endamın Yeter"

Alien Ant Farm — "Anthology"

Yeni neslin müzik anlayışına hitap eden bu grup ikinci albümüyle tekrar karşımıza çıktı. Her grubun yaşadığı sorunları yaşayan A.A.F.'nin ilk albümü dağıtım ve promosyon eksikliği yüzünden piyasada tutunamadı. Fakat ikinci albümleriyle öyle bir cover yaptılar ki sormayın gitsin! Michael Jackson'ın "Smooth Criminal" parçası AAF cover'ıyla sürekli radyolarda çalınmaya başladı. Önceki albümlerinin üstüne dört beş parça ekleyerek "Anthology"yi raflara yolladılar. Özellikle "Smooth Criminal" parçası grubun solisti Dryden Mitchell'in benzeri olmayan değişik ses tonuna acayip gitmiş. Şu sıralar dinlediğimiz ender albümlerden olan "Anthology" yi sizlere tavsiye ediyor ve kendilerine on üzerinden sekiz veriyoruz.

TEOMAN — "Gönülçelen"

Ne denir, nasıl denir, bilmem ki? Bildiğimiz bir Teoman albümünün biraz yontulmuşu "Gönülçelen"...

Hafif rock havasında pop şarkılarından oluşmuş bir albüm, kasette en çok dikkat çekebilecek şeyler, Barış Manço'nun "Anlıyorsun Değil mi? ve Özdemir Erdoğan'ın "Sevdim Seni Bir Kere" adlı şarkılarına yeni yorumlar getirmesi bizce... Bir de bir önceki kasedi "On Yedi"nin en sevilen parçalarından olan "Zamparanın Ölümü" ne bir ikinci bölüm ekleyerek adı geçen zamparayı büyümeyen adam sendromundan sonra acı sona ulaştırmıştır. Kaset herşeyiyle dikkat çekip, epeyce dinleneceğe benzer... Bu arada "Gönülçelen" İngiltere'deki bir stüdyoda kaydedildi ve fotoğraf çekimleri de stüdyonun bulunduğu kasabada yapıldı... Mesela kapaktaki resim stüdyodan küçük bir markete giden yolda çekilmiş... Şunu da söyleyebiliriz ki"Gönülçelen" de bir terkediş yada terkediliş havası hakim... Bundan önceki albümü "Onyedi" ile muazzam bir dinleyici kitlesine ulaşan Teoman "Gönülçelen" le birlikte gerçek dinleyici kitlesine dönüş yapmış ve sound'unu tek bir ağızdan çıkmış gibi sadeleştirmiş... Ne diyelim? ! Güzel olmuş, tebrikler Teoman...

Yavuz ÇETİN — "Satılık"

İstanbul Boğaz Köprüsü'nden atlayarak boğazın ıssız sularında hayatına son noktayı koyan Yavuz Çetin, niceleri gibi, değeri öldükten sonra anlaşılanlar listesine adını yazdırdı. Çıkardığı albüm belki de onun şu anda çok uzaklarda yankılanan seslerini yansıtıyor bizlere... Rock tarzında yapılmış bir çalışma bu . Albümdeki bütün söz ve besteler kendisine ait... Her ne kadar sözlerin derinlemesine anlam içerikli bulmasak da yapılan müziğin gerçekten belirgin bir kalite seviyesini yansıttığını söylemeden geçemeyeceğiz. Rock müzikten hoşlananların alıp dinleyebileceği bir albüm "Satılık". Senin gibileri az gelecek Yavuz!... Bir isteğimiz var, insanlardan... Bazı şeylerin değerini, onları kaybetmeden anlamayı öğrenmeleri... Mavi ve soğuk Boğaz'ın derin sularına selam olsun!

Erkan Oğur & Djivan Gasparyan — "Fuad"

Ermenilerin belki de gelmiş geçmiş en büyük sanatçısı (duduk ustası) Djivan Gasparyan ile bizim en büyük ve en saygın sanatçılarımızdan biri Erkan Oğur'un ortak albümü "Fuad" geçtiğimiz aylarda piyasaya sürüldü... 6 yaşında sokaklarda topladığı şişeleri satarak ilk duduğunu olan Gasparyan ailenin geçimi için bu üflemeli çalgıyı kendi kendine çalmayı öğrenmiş ve zaman geçtikçe ustalaşarak dünyaca tanınan bir sanatçı olmuş. Peter Gabriel, Lionel Ritchie, Micheal Brook gibi tanınmış müzisyenlerle çalıştıktan sonra ününe ün katan Gasparyan dünyanın en büyük senfonik orkestralarına da duduğuyla eşlik etmiş. Ardından "RONINI" ve "GLADYATÖR" gibi pek çok filmde de müzikleriyle yer almış. 74 yaşındaki Gasparyan, ülkemizin en "iç"li sanatçılarından Erkan Oğur'un kendine özgü mistik ve duygusal sounduyla Gasparyan'ın acılı, ruhani, uzak ve hüzünlü melodilerinin birleşimi sonucu harika bir albüm yaratılmış Perdesiz klasik gitar, duduk, kopuz, e-bow, klasik kemençe, perküsyon ve bas duduk ezgileriyle birlikte yarı enstrümantal bir çalışma olan "Fuad", müziğin evrensel görevini yerine getirerek (Ermenistan ve Türkiye arasındaki "Suni" gerginliklere inat) Ermeniler ve bizleri aynı albümde bir araya getiriyor ve türküler tüm kirlenmelere rağmen insanlığın ortak paydası olmaya devam ediyor. Fuad'a gelince; Erkan Oğur'a göre "Kalbin kırıldığı an vardır ki, o hayat noktasından "Fuad"dan kırılır. Kalbin en mutlu olduğu andır "Fuad" . "Fuad" ile görür, duyar, dokunur, tadar, koklar, sever, gariplikleri sezer, hissedersiz... Ve "Fuad" ile düşünürüz... Yeteneklerimiz ve hatta hiçbir zaman keşfedemeyeceğimiz yeteneklerimizdir "Fuad". Yarı Türkçe yarı Ermenice olan bu albümde hangi dilde söylenirse söylensin türkü, "türkü" gibi dokunuyor içlere...

MÜZİK DÜNYASINDAN

KISA... KISA...

Genç rock şarkıcısı Yavuz Çetin geçtiğimiz aylarda Boğaz Köprüsü'nden atlayarak yaşamını noktaladı... Efsanevi Beatles grubunun üyelerinden George Harrison kansere yenik düşerek 30 Kasım 2001 tarihinde aramızdan ayrıldı... Bilindiği gibi Beatles grubu kitleleri derinden etkilemiş; giyim tarzlarından yaşam felsefelerine kadar tüm kültleri alt üst etmişti) Fransa'nın en ünlü şarkıcısı Gilbert Becaud 400 kadar besteye imza attığı yaşamına son noktayı 18 Aralık 2001 günü koydu. Fransa'nın gelmiş geçmiş en iyi seslerinden olan Becaud, Türkiye'de de hayran kitlesinin fazlalığıyla tanınıyordu... Türk Rock gruplarından "Bulutsuzluk Ozlemi" de gitaristleri Akın Eldes'in gruptan ayrılmasından sonraki ilk albümleri "Numara"yla listelere iyi bir giriş yaptı... Uzun zamandır suskunluğunu koruyan bir diğer rock grubumuz "Mor ve Otesi" de " Gül Kendine" adlı üçüncü albümleriyle dinleyicilerine merhaba dedi... Uzun yıllardır dilimize takılan şarkılarıyla içimizde yer eden "Ayna" grubu dağıldı... Bir diğer ayrılık haberi de okulumuzda yoğun bir dinleyici kitlesi olan "Düş Sokağı Sakinleri"nden geldi... Duyumlarımıza göre bu grubun elemanlarından Murat Çelik kanser olmuş. (Bu haber hepimizi derinden sarstı...) Efsanevi İngiliz Rock grubu Rolling Stones'un solisti Mick Jagger'ın solo albümü "Gaddess İn The Dourway" ünlü rock sanatçılarının da sesleriyle birleştirilecek tüm piyasalara sunuldu... Athena grubunun iki elemanı Ozan ve Turgay bu gruptan ayrıldılar...

final dergisi dershaneleri

MTV — AFL

En iyi Grup	: Limp Bizkit	**Kimya Topluluğu** (Fotoğrafçılık yarışması gibi kimyayla alakası olmayan etkinlikleriyle...)
En iyi R&B	: Craig David	**Gökhan MERAL** (Esmer teniyle...)
En iyi dance	: Gorillaz	**Barbaros Bensoy** (Moral gecesindeki Çile Bülbülüm break dansıyla)
En iyi erkek	: Robie Williams	**Zeynel Abi** (Miroğlu stiliyle)
En iyi kadın	: Jennifer Lopez	**Gülser Teyze** (Çorbanın içine kattığı turşuyla...)
En iyi video	The Avalanches (Since I left you)	**Murat Türkcan** (Sony kamerasıyla...)
En iyi şarkı	: Gorillaz Clint Eastwood	**İlke Mırık** - Olmasa Mektubun - (AYTV versiyonuyla...)
Web ödülü	: Limpbizkit.com	www.geocites.com/aydinfenlisesi
En iyi hip-hop	Eminem	**Bilgehan YILDIZ** (Uzun bol pantolonları ve bereleriyle...)
En iyi pop	: Anastacia	**Lolipop** (Kantinin en çok satılanı.)
Free your mind	: Treatment Action Compaign	**Halil İbrahim Dokuyucu** (Kendine özgü tavırlarıyla.)
En iyi yeni	: Dido	**Hande Ezgi Aydın** (!)
En iyi rock	: Blink 182	**Ahmet Kacar** (coğrafya öğretmenimizin deyimiyle "Metalci İmam" yaşam felsefesiyle...)
En iyi İngiliz/ İrlandalı	: Craig David	**Kadir Amca** (Mükemmel ingilizcesiyle "Kurt Mornik...")
En iyi albüm	: Limp Bizkit	**İnglizce öğretmeni İsmail Ergin'in** dijital fotoğraf albümü (Müthiş fotomontajlarıyla!)

Mehmet Tahir YUMUKOĞLU

Dağları aştım geldim, bulutlardan geçtim geldim, güvercinleri okşadım geldim, geldim... Yoğun istek üzerine edebiyat şov yaptıktan sonra müzik olayına girelim

İki gözüm önüme aksın, dergi dergi olalı böyle müzik sayfası görmedi. İçine, alabildiğine çok şey sığdırmaya çalıştık, umarım bunda başarılı olmuşuzdur.

Bu sayıda benim işleyeceğim konu MTV Music Awards 2001 Türkçesini bilmeyen sözlükten baksın valla. Yerim müsait değil. Bu sene sahiplerini Frankfurt'ta bulan müzik oskarları, içinde benim de bulunduğum önemli müzik eleştirmenlerince başarının en üst noktası olarak gösteriliyor. Peki bu kadar muhabbeti edilen ödüllerin sahipleri kimler? Bilenler cevapı P.K. 34, Üsküdar. İstanbul adresine gönderecek herhangi bir çekilişe katılabilir, beni ilgilendirmez. Ama bana gönderenlere deney tüplü bir AFL arması hediye edebilirim.

Fazla uzatmayalım. Biri her ne kadar saçma olsa da (en iyi web ödülü) Fred Durst ve çetesi (Limp Bizkit) üç ödül alarak geceye damgasını vurdu. Diğerleri hakkında söylenecek fazla birşey yok. Zaten genellikle favoriler ödül sahibi oldular. Kimin hangi ödülü aldığını bilmek isteyenleri merakta bırakmayacağım. Hepsi yanda yazılı. Hadi yine iyisiniz. Size bu ödüller AFL'de verilseydi, kimler alırdı, onu da yazdım Tabii ki işi biraz yoldan çıkararak... Daha ne istiyorsunuz?

Bir sonraki sayıda görüşmek üzere, Günebakan, yürek yakanla kalın...

YENİ KUŞAĞIN RADİKAL MÜZİĞİ HİP - HOP

Bilgehan YILDIZ
Gökhan ÖNEL

İşte size son zamanların en çok dinlenen, akıllarda en çok merak uyandıran müziği "hip-hop" un öyküsü. Sanchez müziğin sesini aç...

James Brown 1972 yılında jazz müziği keşfeder. Yerel konser salonlarında zencilere konserler vermeye başlar ve kısa sürede siyah halkın beğenisini kazanır. Çünkü ortaya çıkardığı sound, yaptığı müzik sıradışı ve insanın içini kaynatan bir havaya sahiptir.

O sıralarda Afrika'da DJ'lik yapmakta olan "African Bombatta" jazz melodilerine ve gitar riflerine ilgi duyar ve Amerika'ya gelmeden Brooklyn eyaletinde bu işi sürdürmeye karar verir. Amerika'ya gelmeden önce kendine bir demo hazırlar. Jungle - Jazz melodilerine düzenli davul vuruşları ekler ve güzel bir sound yakalar. bu yeni müzik tarzını radyolarda yayınlatır fakat ilk başta beyaz kitle bu tarzı dışlar. Ama en sonunda hip-hop tarzını beğenir ve günde en az üç - dört kere bu tarzdaki şarkıları çalmaya başlar. Böylece beyazların da azımsanamayacak bir kısmı (%10) bu tarzı benimser ve bu yeni akım yayılma aşamasının ilk adımlarını atmış olur. Şu anki "Public Enemy" grubunun elemanları African Bombatta'nın bu yeni soundunu kendi vokalleri ile birleştirmek ister ve African Bombatta ile görüşür. Vokaller beğenilir çünkü agresif ve hayatın zor şartlarını yansıtan söz akışı vardır. African Bombatta ile ilk stüdyolarını kurarlar. Bu sırada Ice Cube, Dr. Dre, Easy E ve Dj Yella'dan oluşan yeni "N.W.A" grubu kurulur ve onlar da davul vuruşlarını jungle melodileriyle birleştirir. Gruplarda bunun üzerine konserlere çıkmaya başlar. Mahallelerin basket sahalarında DJ'ler iki pikabı birleştirir. Plağın birinden melodi, birinden de ritimler atıp partiler vermeye başlar ve ara sıra melodinin olduğu plağı ileri geri hareketlerle sürter. İlginç sesleri alan halk coşkuyla davul vuruşlarına ayak uydurarak sallanmaya, ellerini sallamaya başlar ve böylece hip-hop dansı da bulunmuş olur.

Bize ayrılan yer de bitti. Acele edelim, partiye geç kalıyoruz.

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

FBI işi büyüttü...

Metin Kaan UYGUNTÜZEL
mrmku@hotmail.com
www.mrmku.cjb.net

Selamlar değerli okuyucular;

Dergimizin geçen sayısına, Lise 3 olmamız sebebi ile yetiştiremediğim bu yazının kısmeti bu sayıymış. Gerçi popülerliğini biraz yitirdi. (Bilim teknik bile konuyu farketti ve kendine göre bir şeyler yazdı) ama ne yapalım onca araştırma sadece bana mı kalsın!

Evet bu sayıdaki bahsimiz teknik bilgi ve terimden uzak, yarı magazin ve yarı güncel bir konu olacak. Hoş, konu 11 Eylül'den önce de bilinmiyormuş ama bizim haberimiz yokmuş ve 11 Eylül'den önce, fakat ağırlıklı ağırlıklı olarak 11 Eylül'den sonra sansasyon yaratmış!

Konumuzu Carnivore yazılımı. İngilizcede "Et Obur" anlamına gelen bu yazılımın temel amacı internet üzerinde, insanların birbirine gönderdiği e-mailleri denetlemek ve eğer zararlı nitelikte olan varsa bunların bir kopyasını kendine alıp gönderen hakkında programı işleten kişiye bilgi vermek.

Programımızın çalışması için bir servis sağlayıcı ile işbirliği yapılması gerekiyor. Servis sağlayıcı ortaklığı kabul ederse program, servis sağlayıcının bilgisayarına kurulup, POP3 e-mail yoluna alternatif bir yol daha açıyor. Servis sağlayıcı üzerinden alınan ve gönderilen tüm maillerin bir kopyasını bu alternatif yolda kendi içinde tanımlı filitreden geçiriyor. Filitre -yanlış bilgi edinmediysem- tüm mail'de anahtar olabilecek sözcük veya kelime grubu (Örn: terör) arıyor. Eğer bulursa bu mail FBI arşivine kaydedilip maili gönderen ile ilgili bilgileri FBI'a e-mail yolu ile iletiliyor.

Böylece siz hiçbirşey almadan e-maililiniz biri tarafından (zararsızsa, sadece bilgisayar tarafından) okunmuş oluyor. FBI'ın bu teklifini "Özel hayatın gizliliği" ilkesine saygılarından (!) dolayı Amerika'da bazı servis sağlayıcılar kabul etmemiş ve bu ülkede büyük bir tartışma konusu olmuş.

FBI'In savunması ise daha ilginç:

Programın çalışması tamamen yasaların denetiminde. Program ISP (servis sağlayıcı) lerin günlük kullandığı "Sniffer"lara çok benziyor. Filltresinin ölçeği ve yakalaması istenen bilgi yasalar tarafından belirli. Sadece e-mail denetimine izin verilmiş.

Bir FBI yetkilisinin USA Today Gazetesinde çıkan bir makaleye cevabı;

John E. Collingwood (FBI Asistent Directör) vs. Grian Gallagher (Editör) 24 Kasım 2000:

"...yazınızın yazdığı gibi herkesin mailini okumak anlamına gelmiyor. Programın işlevi. Mail önce bir kontrolden geçer ve eğer zararlı olarak tespit edilirse bize iletilir."

FBI'in elindeki verilere göre program % 100 verimle çalışıyor ve tamamen yasal!

Programı hazırlayan Dragon NET ekibi 1997 yılında FBI için Omnivore adlı sistemi hazırlamış. Sistem bir masaüstü bilgisayardan oluşuyor (!) ve bazı alt programlar kullanıyor. Sistemin amacı internetten IP (İnternet Protokol) takibi yapmak. Ayrıca Coolminer adlı alt yazılımı ile POP3 mailleri de yakalayabildiği belirtiliyor. İşte burası ilginç.

FBI bu programın hazırlanması için 2.315.000 dolarlık bir fon ayırmış.

Amerika Ordusu, FBI'ın Carnivore'unu kullanmak için 23 Mayıs 2000'de resmi istekte bulunmuş.

Benim aktardığı olaylar 2000 yılında ceryan ediyor. Biz 2001'in sonlarını yaklaşıyoruz. Acaba bilgisayar teknolojisinin 6 saatte bir değiştiği dünyamızda FBI hala 23 Mayıs 2000'de kullandığı sadece E-mail controlü yapan (!) Carnivore'un 1.3.4. sürümünü mü kullanıyordur yoksa tekrar 3.000.000 $ 'lık bir bütçe ayırıp bu yazılımı geliştirmiş midir?

Asıl soru, FBI Türk ISP'lerine de teklif getirmiş midir? Eğer gelmişse verecekleri cevabı sanırım tahmin edebilirsiniz.

Önemli Not : Bu yazı derginin bir önceki sayısına yetişmediği için bu sayıya sarkmıştır. Değinmek istediğim bir başka konuya ise zaman ve bilgisayar konusunda yaşadığım imkansızlıktan dolayı değinemiyorum. Tek temennim bu son kullanma tarihi geçmiş yazının sizi tatmin edebilmesidir.

Bilinmesi gerekenler;

IP : İnternet Protokol : İnternetle gezerken size ulaşılmasını sağlayan sahip olduğumuz dijital adres.

ISP : İnternet servis sağlayıcısı : Sizi internete bağlayan şirket veya kanal.

final dergisi dershaneleri
"Hiçbir başarı tesadüf değildir"

KAVAK YELLERİ

Ersin GENÇ
Tahir YUMUKOĞLU
Oğuzalp ŞENOĞLU
Bilgehan YILDIZ

Küçüklüğünde andımızı okuma görevi verilen Özer Hoca'nın "Ey Büyük Atam" demesi yerine "Hey büyük Atam" demesi üzerine görevine son verilmiştir. İşte o zamandan beri "h" söyleyememeye yemin eden Hözer Oca hayatını 28 harfle sürdürmektedir.

O günden sonra konuşmasını iyice bozan Özer Hoca bazı sayıları da düzgün söyleyememeye başlamış. "Mesela" dörçyüz dört". Ayrıca fotoğrafta Özer Hocanın arkasında görülen daha doğrusu görülmeyen - çocuğun ne yaptığıda merak konusu!

İlginç buluşlarıyla özdeşlenen İsmail Hocamız, o günlerde bulduğu ama ne olduğunu anlayamadığı maddeyi anlamaya çalışırken evini ve ailesini havaya uçurmuştur. Kimseye çaktırmamak için evin kalan tek duvarının önünde, yine kendisinin icat ettiği fotoğraf makinesiyle bu anı ölümsüzleştirdi. Sonradan o kadar kardeşinin içinde bir iki tanesinin duvar önünde hacim kaplaması gerektiğini düşünerek montajı icat etti. Ancak onu da yüzüne gözüne bulaştıran hocamız yanlışlıkla annesinin giysilerini kardeşinin üzerine yapıştırmıştır. Bir çuval inciri berbat eden küçük İsmail şirin görünmek için fotoğrafa testi de eklemiştir. Ee, ağaç yaşken eğilirmiş.

İşte tam bir başarı portresi... Otoritesini herkese kabul ettiren Nihat Hoca sınıfta ihtilal yaparak öğretmenin yerine geçmiş. Eskiden beri saçsızlığa ilgi duyan Nihat Hoca fotoğrafta (yanındaki kurmayları) daha ilkokulda bulduğu öteleme teoreminden sonra tebrikleri kabul ederken. Ayrıca bir de nutuk çekmiş:

"Adamlar yüzyıllar önce bir sayı sistemi yapmışlar, tarihleri bile onunla atıyoruz. Cetvel bile yapmışlar. Düşününce heyecanlanmıyor musunuz?" Ayrıca yazmış olduğu "Efeliğin Kitabı", "Ali Efe'nin düşüşü", "Ali Efe'nin kalkışı", "Ali Efe'nin terleyişi" adlı eserleriyle de tanınır. (Nihat hoca ortadaki oluyor)

Devamı arka sayfada

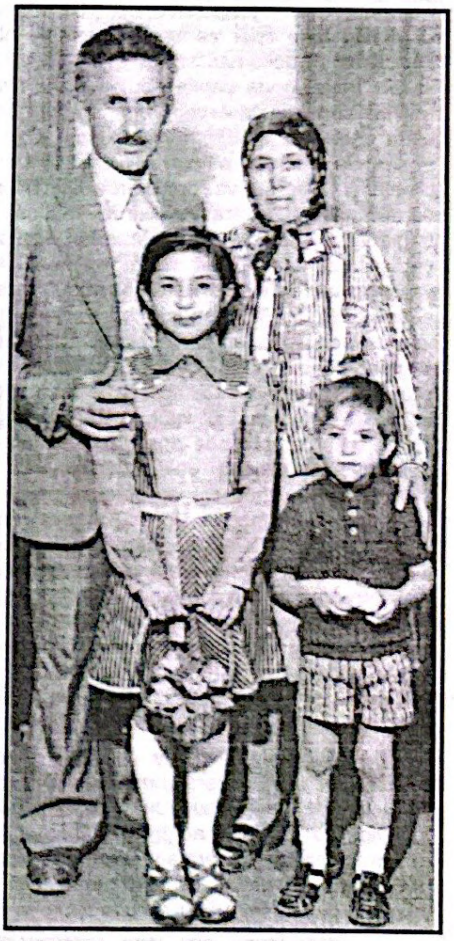
final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final'de"

"Haftanın şıkı" ünvanını kimseye kaptırmayan Hülya Hanım küçükken de oldukça iddialıymış. Özenle örülmüş saçlarına takılan kurdelalar, beyaz, uzun çoraplarıyla çok uyumlu. Jilet gibi ütülenmiş yakası kıyafete zerafet katmış. Önlüğü pırıl pırıl. Ama tek puan kırdığımız nokta renk seçimi. Siyah onu biraz iri göstermiş. Gene de duruşu, kendinden emin gülüşüyle sınıfın en şıkı. En rüküşü ise maalesef öğretmeni Naciye Teke. Naciye Hanım o etekle çanta hiç uymuş mu?

Bu fotografta sakin durduğuna bakmayın, biraz asi yapıda olan Emine hocamız o gün bir türlü fotoğraf çekilmeye razı olmamış. Yanında kardeşini getirmişler "cık", eline sepet vermişler "cık", içine çiçek koymuşlar "cık"...

En sonunda bütün aile üyelerinin objektife bakmaya çalıştığı bir sırada Foto Şipşak Ali "kıpırdama!" diye bağırınca Emine Hoca donmuş kalmış. yüzü de o günden bugüne tazeliğini koruyarak, hiç değişmeden gelmiş.

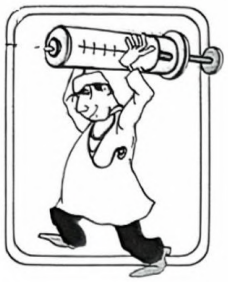
Adı : Emine El Tiriço
Kod Adı : Az gelişmiş ülkenin çok gelişmiş yaratığı.
Suçu : Mısır hırsızlığı, suça azmettirmek.

Küçüklükten beri başka dünya devletlerine ve toplumlarına merak duyan hocamız, Meksikalı dostlarının yanında Sanchez çiftliğinin damında, küçük aşığı Gomez'in aldığı mısırı yiyen hocamız artist duruşunu hiç bozmamıştır. Ama değişen bir şey var ki; debremin (!) etkisinde kalarak o günden beri sallanarak yürümesi. (Emine hoca hangisi? Tabii ki sağdaki)

final dergisi dershaneleri
"Hiçbir başarı tesadüf değildir"

SPORCULARDA "İĞNE İLE TEDAVİ" PARONAYASI BÜYÜYOR!...

Çağlar SAYICI

Şu terim basında sık sık duyulmaktadır. "Bu sporcu sakat fakat iğne ile oynamaktadır." Artık bu olay o kadar benimsendi ki kulüp idarecileri doktordan bunu istediklerinde iğne yapılıyor ve sakat sporcu oynatılıyor. Bu konuda doktorların vazifesi camiaları aydınlatmak olmalıdır. Sporculara ve yöneticilere de düşen görev de şudur; doktora baskı yaparak sporcunun oynaması için iğne tedavisine teşvik edici olmamaları, sporcularında yapılan iğnedeki ilaçların ne olduğunu öğrenmesi ve belki spor yaşantısını etkileyecek enjeksiyon tedavilerine körü körüne gitmemesidir.

Şimdi sizlere enjeksiyon tedavisinde kullanılan ilaçlar ve prensipler konusunda bilgiler vermek istiyorum. En çok kullanılan ilaçlardan biri kortizonlardır. Oldukça fazla kullanılan enjeksiyonların spor yaralanmalarındaki etkileri hakkında tam bilgi verecek döküman sayısı azdır. Eklem kapsülü ve tendon iltihabı vakalarında yapılan bölgesel kortizon enjeksiyonlarının belli bir süre için iyi cevap verdiği ancak daha hastalığın sonra tekrar geriye döndüğü bilinmektedir. Özellikle sinovit (eklem aralarında bulunan sinoviyal sıvının iltihabı) ile birlikte giden problemli dizlerde ve omuzlarda alınan sonuçlar daha kısa sürelidir. Yapılan araştırmalarda tendon (kas lifinin kemiğe bağlantı bölgesi) yaralanmalarından sonra yapılan kortizonun yapışıklıkları azalttığı bilinmektedir. Ancak iyileşmeyi hızlandırdığı ve normal fonksiyonlara dönüşü çabuklaştırdığı tespit edilememiştir. Bu sonuca göre ilerlemiş ve kronik spor yaralanmalarında kortizon enjeksiyonu tedavisi çok dikkatli uygulanmalıdır. Önce yaralanmalar dinlenme ve egzersiz programları ile tedavi edilmeli, başarı sağlanamaması durumunda kortizona başvurmalıdır veya doktor tarafından tam olarak tespit edilen lokal bir bölgede ağrı varsa kullanılmalıdır. En fazla üç enjeksiyon yapılmalı ve aralarında en az birer ay süre bırakılmalıdır. Eğer birinci enjeksiyondan sonra şikayetlerde azalma varsa ikinci ve üçüncü enjeksiyonlar yapılmalı, yoksa yapılmamalıdır. Enjeksiyondan sonra sporcu en az bir hafta dinlendirilmeli ve yeni yaralanmalardan korunmalıdır. Anlaşıldığı gibi antrenman veya maç esnasında iğneyi yapıp "Ağrın geçti hadi oyna" demek yanlıştır. Bu enjeksiyonlarda bölgesel anestezik maddeler de kullanıldığı için hastanın, daha iğneyi yapar yapmaz ağrısı geçer. Ama bu yanıltıcıdır. Tendon ve bağların içine de yapılamaz. Aksi takdirde dokunun yapısı bozularak ya kendiliğinden geçer ya da çok küçük travma ile bu bağ kopar.

Diğer bir ilaç ise anabolik steroidlerdir. Bunlar da enjeksiyon olarak yaralanmalarda yapılmakta ve maalesef sonuçları da abartılmaktadır. Yapılan çalışmalarda bu ilacın tedavide çok etkili olmadığı gözlenmiştir. Anabolik steroidler ile eklem, tendon adele yaralanmalarının iyileşmesini hızlandırdığını gösterilemediği gibi bu ilaçların gereksiz kullanımının yaralanma ihtimalini daha da arttırdığı görülmüştür.

Görüldüğü gibi iğne tedavisi sporculara çok fazla yardımcı olmadığı gibi gereksiz kullanımlarda kesin olarak zarar vermektedir.

Günümüzde büyük gelişme içinde olan Türk takımları ve sporcuları bu şekilde cahilce bir tavır göstermemeli, kötü sonuçlar doğuracak faaliyetlerden uzak durmalıdırlar.

TÜRK FUTBOLU

M. Burak ÜNÜVAR **Onur GÜVENÇ**

Mustafa Kemal Atatürk'un yeni Türk Devleti'ni kurmasıyla hayatımızda yeni bir dönem başladı. Türk Milleti, geri kalmış ülkeler sınıfından gelişmekte olan ülkeler sınıfına yükseldi. Her alanda söz sahibi olmaya başladık. Futbol da bunlardan biriydi.

Türk halkı futbolla 1890 yılında tanıştı. İngilizler, küçük çapta takımlar oluşturdular. Futbolla ilgisi gitgide artan Türk gençleri de kendi aralarında bir takım kurdular. Bu takım, İngilizlere karşı alınan galibiyetten sonra dağıtıldı. Fakat Türk Milleti futbolla tanışmıştı bir kere, onu kolay terk edemezdi.

Ama ardından gelen savaş yılları yalnız Türkiye'yi değil tüm dünyayı bu ilginç oyundan uzak tuttu. Savaş yılları geçtikten sonra futbola verilen önem arttı ve milli takımlar kurulmaya başlandı. Bu sıralarda yeni kurulmuş olan Türkiye Devleti de, diğer devletlerden geri kalmamak için Türk Milli Futbol takımını kurdu.

Genel olarak bakınınca 1923 ile 2000'in Türkiye'si arasında pek bir gelişme görülemiyor, sanki hiçbir şey değişmemiş. Son zamanlardaki durumlar, her zaman mutlu olması gereken Türk halkını üzüyor. Sanki her şey çok kötü gibi geliyor. Ama herşey kötü değil; Türkiye'de büyüyen, gelişen şeyler de var. Bunların başında Türk Futbolu geliyor.

Türk Milli Futbol takımı ilk maçını Cumhuriyetin ilanından üç gün önce Romanya'ya karşı oynadı ve 2-2 berabere kaldı. Ardından yapılan çoğu maç hezimetle sonuçlandı. Radyolardan maçları anlatan spikerlerimiz, yediğimiz golleri anlatmaktan bıkmışlardı. Ardından, Türk milletinin üstünlüğünü kanıtlama arzusu futbola yansıdı ve yavaş yavaş gelişmeler sağlandı. Türk Milli Takımı, artık büyük takımların alay ettiği bir takım değil, dişediş savaşabilen bir takım halini alıyordu. 1960'lı yıllarda düzenlenen 1967 Dünya Kupası elemelerinde, Dünya Kupası'na katılma hakkı kazanan takımımız bir ilke imza atıyordu. Fakat ekonomik krizden dolayı finallere gidemeyen Türk takımı, diskalifiye oluyordu. Bu durum Türk Futbol tarihinde kara bir leke olarak kaldı.

Bu durumdan hırslanan takımımız, giderek güçleniyordu fakat Dünya Kupası finallerine gitme hakkını kazanamıyordu. 1996 Avrupa Kupası'na katılma hakkı kazanan milletimiz 0 puan alarak Türk halkını üzüyordu. Ardından 2000 Avrupa Kupası'nda gelen çeyrek final, takımımızı Avrupa'nın ilk sekizine sokuyordu. Fakat Dünya Kupası arzusu hâlâ bitmemişti. En sonunda, son olarak oynanan 5-0'lık Avusturya galibiyetiyle bunu da gerçekleştirdik.

Türk futbolu, kulüpler bazında da büyük bir gelişme gösterdi. Eskiden Avrupa takımlarıyla maç yapabilecek seviyede bile olmayan, her maçta alay konusu edilen Türk takımları, yavaş yavaş Avrupa'nın değişmezleri arasına girdi ve sonunda Avrupa'nın korkulu rüyası oldu. Dört büyüklerimizden Trabzorspor'un 62, Beşiktaş'ın 78, Fenerbahçe'nin 98 maç ve Galatasaray'ın 167 kez ülkemizi temsil ettiği maçlarda, Balkan Kupası, UEFA Kupası, Süper Kupa Türkiye'ye getirilmiştir. Zamanında bize onlarca gol atabilen Avrupa takımları artık Türk takımlarına karşı alınan beraberlikleri başarı olarak görmektedirler.

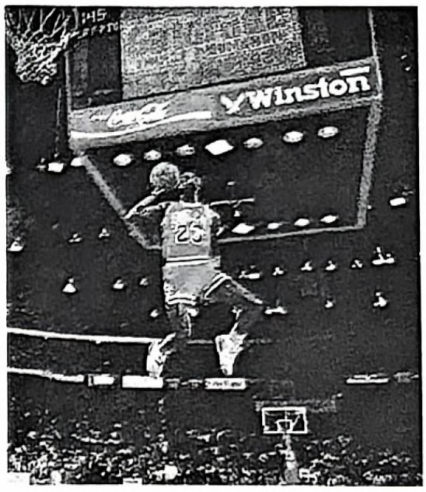
Türk insanı için kendini Avrupa'ya kanıtlamak önemlidir. Türk futboluysa kendini kanıtlamakla kalmamış, Avrupalıları bize muhtaç duruma getirmiştir. Çünkü büyük paraların harcandığı, tüm dünyanın en iyi futbolcularının oynadığı liglerdeki Türk futbolcu sayısı gün geçtikçe artmaktadır.

Bir spor programında emekli olmuş bir Türk spikeri şöyle diyordu: "Ben hiçbir Avrupa maçında doya doya gol diye bağıramadım" Bu sözler futbolumuzdaki gelişmenin kanıtı. Bu durumda ders alarak diğer alanlara da bu gelişmeleri yansıtmamız, Türk milletini üstün seviyelere taşıyacaktır.

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final 'de"

BASKETBOLUN EN BÜYÜĞÜNÜN ANILARI

Emrah UYSAL

Birçok kişiye göre NBA tarihinin gelmiş geçmiş en büyük oyuncusu Jordon'dır. Belki bunu söyleyenlerin gerekçeleri vardır. Mesela, majestelerinin 6 kez NBA şampiyonu olması ya da 4 kez NBA'yin sayı kralı olması gibi veya bazı görkemli sahneleri gibi...

TANRININ GAZABI BOSTON'DAYDI

Bir çok NBA otoritesine göre tarihin en nefret edilen salonu olarak gösterilen Boston Garden'daki 22076 kişi NBA'deki ikinci sezonu geçiren 23 yaşındaki Micheal Jordon'ın insan üstü bir performansına şahit oluyordu. 1985 - 1986 sezonunun şampiyonluktaki en büyük adayı Boston Celtics Chicago ile play-off 1. turunda karşılaşıyordu. Serinin 1. maçını zorlanmadan geçen Celtics 2. maçta ecel terleri döktü. Cihcago maçı 2. uzatma devresine götürdü, ama kazanamadı. Maçtan sonra konuşulan Boston'ın galibiyeti değil, kendisine yapılan 2'li, 3'lü hatta 4'lü sıkıştırmalara rağmen Celtics potasına play-off sayı rekoru olan 63 sayı bırakan Jordon'dı. Larry Bird maç sonrasında unutulmaz bir açıklama yaptı: "Bu gün Micheal'ın yaptıklarını yapabilecek bir kişinin dünya üzerinde var olduğunu sanmıyorum. Sanırım bugün sahada Micheal Jordon'ı değil, Jordon kılığına girmiş Tanrı'yı izledik"

UnstoppaBULL

(Durdurulamayan Boğa)

Micheal Jordon'ın kariyerinin en yüksek sayısını attığı maçda unutulmaz Jordon onlar arasında yerini almakta. Bu seferki kurban ise Jordon'ın 1988 - 1989 sezonunun yıktığı Cleveland'dır 28 Mart 1990 günü The Coliseum'da oynanan ve Chicago'nun uzatmada 117 - 113 kazandığı maçta Jordon tam 69 sayı atarken (37'de 23 saha içi, 23'de 21 serbest atış isabeti), 18 rebound 6 assist 4 de top çalmalık bir performans sergiliyor ve kendisini tek yönlü bir oyuncu olmakla suçlayanlara tokat gibi bir cevap veriyordu. 1989 yılındaki maçta olduğu gibi Jordon'ı savunma görevini üstlenen Craig Ehle maç sonrasında "Ben iyi oynadım. Görmüyor musunuz Jordon'ı tam 70 sayının altında tutmayı başardım" diyerek ağlanacak haline gülmeye çalışıyordu.

UNUTULMAZ BİR VEDA

Şampiyonluğu getiren sayıyı kaydederken sporculuk yaşamını noktalamak kaç kişiye nasip olmuştur ki? Micheal Jordon 1998 NBA finali 6. maçında maçın bitimine 17 saniye kala Karl Malone'nun elinden topunu çaldı ve 5.2 saniye kala kendisini savunan Jazz forveti Byron Rusell'i yarı faul yarı fake bir hareketle ekarte ederek Chicago'ya 90'lı yıllarındaki 6. şampiyonluğunu getiren sayıyı atıyordu. Özellikle topu elinden çıktıktan sonra kolunun havada kalışı ve bir ressamın eserini, son fırça darbesinden sonra kolunun havada kalışı gibi, attığı basketi izlemesi unutulmaz bir sahneydi. Gönül isterdi ki onu hep zihinlerimize kazınan bu sahne ile hatırlayalım. Ancak dünyanın gelmiş geçmiş en büyük oyuncusunun içindeki sönmek bilmeyen basket aşkı bu isteğimizin gönüne geçti.

VOLEYBOL TAKIMIMIZ LİGDE !

Kız voleybol takımımız Söke Belediye Spor formasıyla lige katılarak gelecek seneye yapılacak olan okul maçlarına hazırlanıyor. Kulüplerde bir maçı kalan takım kulüp antrenörleri ve aynı zamanda beden eğitimi öğretmeni olan müdür yardımcımız Özer Akyıldız'ın gözetiminde çalışmalarını maçlardan sonra da sürdürecek.

TAKIMIMIZ ;

D. Berfin KÖSE (Smaçör - Kaptan)
G. Gökçe DEMİR (Smaçör)
Pınar KARATAY (Smaçör)
Başak ALDEMİR (Pasör)
Özge ERTUNÇ (Pasör)
Eylem KUDAY (Smaçör)
Müge ÇARDAK
Asena DEVRİM
Gonca Sıdıka AKYOL
Ayşe Elvan SONGUN
Ayşenur GÜLEÇOĞLU

final dergisi dershaneleri

FUTBOL TAKIMIMIZ İLK ENGELİ AŞTI

M. Murat TÜRKCAN
Hür Melih DİYEMLİ

Geçen yıl Aydın 3.sü olan okul futbol takımımız bu yıl seribaşı takımlar arasında yerini aldı ve kendisi de dahil olmaz üzere üç takımlı bir grupta eleme maçlarını oynamaya başladı... İlk maçını Karpuzlu Lisesi ile oynayan okul futbol takımımız maçı zorlanmadan 4-1 kazandı ve ikinci maçını beklemeye başladı... İlk golünü 10 numaralı formayla izlediğimiz Metin Kaan Uyguntüzel'le bulan takımımız, ikinci golünü de 9 numaralı formayla izlediğimiz takım kaptanı Ozan Önen'in kullandığı frikik atışıyla buldu... Bir ara maç 2-1'e gelse de oyuna sonradan giren 14 numaralı Ömer Yakalı'nın attığı bir gol ve yine Ozan Önen'in attığı son golle maçını rahat bir şekilde kazandı...

Aslında bu maçta "fark" kaçtı da diyebiliriz. Çünkü Ozan Önen iki gol atmasına rağmen kendisinden beklenen performansı sergileyemedi. Bir diğer forvet oyuncusu Ersin Genç'de bu maçta tutuk bir oyunla maça katkıda bulununca goller kaçtı. 7 numaralı formayla izlediğimiz Uğur Irmak'ın da sakatlanarak oyundan çıkmasıyla orta saha da bir eksiklik olması forvet - orta saha anlaşmazlığını da arttırdı ve düzenli ataklar bu nedenle kesildi... Yine de maç herhangi bir "kaybetme kaygısı" yaşanmadan kazanıldı... Futbol takımımız bu yılın en büyük şampiyon adaylarından. Onlara maçlarında başarılar diliyoruz...

BASKETBOLA DAMGAMIZI VURDUK

Spor Servisi

Geçen yıl tecrübesizlik ve antreman eksikliği nedeniyle istediği başarıyı yakalayamayan okulumuz basketbol takımı; bu yıl deneyimli oyuncularına eklenen yeni oyuncularla daha da güçlendi. Sezona Efeler Lisesi galibiyetiyle iyi bir başlangıç yapıp, rahat bir şekilde de Cumhuriyet Lisesi'ni mağlup ettiler. Grupta final niteliği taşıyan maçta Süleyman Demirel Anadolu Lisesi'ni başabaş ve zevkli bir mücadele sonunda 61-59 yenmeyi başararak okul tarihinde ilk defa bir üst tura çıkmayı başardılar. Bu başarıda coşkulu taraftar desteği ve Mustafa Tankut hocamızın çabaları da küçünsenemez tabi...

Yarı final maçında da Ortaklar Anadolu Öğretmen Lisesi'ni 30 sayı farkla yenen okul takımımız Aydın Lisesi ile final maçı oynayacak... Yarı final maçında 43 sayı atan Bahadır Kağan Yabaş bu maçta yıldızlaşırken final maçı için okulumuzda da heyacanlı bir bekleyiş başladı...

TAKIM LİSTESİ (Forma No.suna göre)

4- Doğucan BAYRAKTAR
5- Fırat GÖKOĞLAN
6- M. Tahir YUMUKOĞLU
7- Bilgehan YILDIZ
8- Çağlar SAYICI
9- Barbaros BENSOY
10- Bahadır YABAŞ
11- Emrah UYSAL
12- H. İbrahim DOKUYUCU
13- Cevahir ALTINTOP
14- Erman ÖZÇELİK
15- İbrahim ÇAĞIRICI

final dergisi dershaneleri
"Başarı ayrıntıda, ayrıntı final 'de"

final

1980 2002

final dergisi dershaneleri

Zafer Mah. Gazi Bulvarı No:57/A AYDIN
Tel.: (0256) 213 22 00 - 214 10 00 (pbx)
Fax: (0256) 213 44 46

KAOS

Ozan ÖNEN
Web:www.ozanonen.cjb.net
ICQ:68717556 mephisto
E-mail:ozanonen@2die4.com

"ol"mayanlara, "öl"meyenlere...

ÇAMURUN DİBİNDEKİLER VE PAPAĞANLAR

"Öldükten sonra da yaşamak istiyorum" diye yazdı hatıra defterinin ilk sayfasına Anne FRANK... Anne Frank, Nazi Almanya'sında on üç yaşında bir Yahudi kızıydı... İnsanlar, toplama kamplarında "toplanırdı" bir güzel, sonra da diri diri sürü halinde yakılırlardı... Bu yüzden yazdı o.

Ve ben,

ÖLDÜKTEN SONRA DA YAŞAMAK İSTİYORUM sevgili; yazıyorum...

Bazılarımız ve biz... "Biz"lerin "bazıları"ndaki kuklavari konuşmaları... Bitmez tükenmez bir taklit yeteneği bu. Amerikan tarzı bir "muppet show"(*) da değil. Papağanlara inat, papağanlardan beter...

Şöyle bir giriş yapmak uygun olacaktır kanımca (Hayata da, öyküye de...)

HER İNSAN AYRI BİR MASALDIR ve HER MASAL, KAHRAMANI DEĞİŞTİRİLMİŞ BİR SENARYO DÖNGÜSÜDÜR.

Öyleyse... Öylesi böylesi yok.

Çünkü bu durumun farkında olan, masalların yapmacık rollerden ibaret olmadığını da bilir, çığlıklar, ayrıntılarda gizlidir... Alın size güzel bir "genelleme"... Bu yazıyı yazan da dahil olmak üzere birçok kişi genellemelerden tiksinmektedir. Fakat tümevarımlar ve tümdengelimler sonucu elde ettiğimiz bazı doğrular bizi genellemeler yapmaya itmiştir bu cümlenin bütününde olduğu gibi... Meselâ, günlük hayatta şu beylik olan "zevkler ve renkler tartışılamaz" sözü, hayattaki birçok istisnanın ve farklı tercihlerin varlığından türeyen bir kavramdır. Fakat bu söz de bir "genelleme"dir... Yani bazı şeyler kaçınılmaz olmuştur. Birçok şey farklı görünse de büyüyerek kendi taklidini yaratmaktan öteye gidemez. Masal akışı içerisinde de olağanlıklar göz ardı edildiği için "sıradışı" olan göze çarpar çoğunlukla ve yine "çoğunlukla" masalların kahramanları saçma sapan kazalara, kara büyülere, amansız cadılara kurban olup aniden ölüverirler... Fakat "çoğunlukla" kelimesi, "her zaman" anlamına da gelmez.

İşte tüm bu saydıklarımız sebebiyle istisnalar bizim sığınağımızdır. Bakın işte; bir genelleme daha... Tutarsız bir kısır döngü söz konusu genellemeler tüm ayrıntıların ana hatlarını belirlemiş. Böyle anlarda devam etmek de kaçınılmaz bir olgudur. Susmak gerekebilir... Kravat gevşekken yakanın da açık olması muhtemeldir. Masal içerisinde herkes ayrı bir kahramanken, aynı masalın "ayrı" yönlerinde birer "savruk"tur da aynı zamanda rol değişimleri bu nedenle kaçınılmazdır ve yine bu yüzden her insanın ayrı bir masal olduğunu iddia edebiliriz biz. Bizler, birbirimizin "kalitesiz" taklitleriyiz. Eskiler alıp, yeniler satarız...

Biz?!.. Söz, "biz"e gelince duraksamalar, kendinden kaçışlar, öksürükler, kusmalar ve suskunluklarla karşılaşırız genellikle. Kuvvetli bir "biz" lafının geçtiği her cümlenin altında miskin bir "ben" yatar... Çünkü "ben" kelimesi, "biz"e göre daha albenili bir havaya sahiptir... Gözleri rimelli, saçları jölelidir. İşte bu yüzden hiçbir zaman elde edemediğim, içimdeki o "olmayan" sevgili hayaline tüm sözlerim... Bol bol benden, bol bol "biz"den bahsedeceğim...

- öyle değil mi sevgili?

- öyle...

Haydi okur; sana kolay gelsin. Piyango talihlisi yaşlı Tireli'nin, gönüllerimizi çelen yağmur altı koşuşturmaların, içi dışına çıkmış felçli ruh halleri'nin öyküsü başlasın şimdi. Tüm sözlerim yitirenler için; tüm sözlerim çamurun dibindeki o ışığı bulmak için...Papağanlara inat, papağanlardan beter...

Kararsız ve agresiftik... Ayıp fıkralar dinlediğimiz ve düşen insanları gördüğümüz zamanlar dışında hemen hemen hiç gülmezdik. Televizyon kanallarını izlerken en olmadık adamların, kuş tüylü elbiseler içinde kıvırtan kadınların kliplerini komedi filmi gibi izler, huysuz ve alaycı çocuklar oluverirdik masabaşlarında... Kimilerimiz çayı dört şekerli içerdi, bazılarımız şekersiz...

Halimizden çok şikayetçiydik... "Nereden başlasam bilemiyorum" diyerek söze başlar ve sözümüze son noktayı hiçbir zaman koyamazdık: Cümlelerimiz genellikle üç noktayla biterdi ve o "üç nokta"nın sprey boyalarla çizilen graffittilerle zeka kokan küfürler haline getirilmesi yüksek bir olasılıktı bir gece yarısının boş geçen matematik dersinde... Boş geçen dersler genellikle tebeşir savaşlarıyla "geçirilirdi"... Kağıt uçaklar kırılgan kızlara isabet ederken, tebeşirler sınıfın kıvırcık saçlısına takılırdı. (Teğet geçenleri saymıyorum.) İlk önceleri derslerimiz boş geçerken sonraları öyle okullardan geçtik ki bıraksınlar "boş geçirmeyi" test kitaplarıyla "neredeyse" sevişen arkadaşlar edindik ve tüm kutucukları kenarına taşırmadan yumuşak uçlu kurşun kalemlerle doldurup sert tahta sıralar üzerinde şekerlemeye koyulduk. İçimizden o kadar çok konuşurduk ki; zaman zaman o iç konuşmalarımız bizim taklidimizi dıştan yapmaya başlardı. Yazıya döksek sığmazdı ki zaten; hem sığsa da kimse okumazdı. (!) Fakat yazmasak da ayıp ederdik yaşanana, ayıp ederdik kendimize; ya da öyle sanırdık işte, yani "Olmaz!!"dı... Garip ötesi bir boşlukta anlatılamayan...

Akıllardan aileler, o "çok özeller", anılar, saplantılar veya beklentiler geçebilirdi; anlatılmaya çalışılsa anlatılmazdı ve "anlatabilseler bile kime ne?"ydi söylenmeyen cümlelerin tam karşılığı... (Okur için yani) Bir masal gerçekliğiydi düş. Bir varmış, bir yokmuş... "miş"ve "müş" bir gün bir yerlerde gezmeye çıktıklarında, hayat onlar için "çoktan" seçmeli "yoktan" bir üniversite sınavı olmuş; "miş" ve "müş" hep beraber mışıp muşmuşlar... Dışları Çırağan Sarayı gibi görünürken içleri Kuzey Kutbu olduğu için de, yakışıklı cümleler işte tam burada susmuş. Deli çocuklar kutup yıldızlarını burada yitirmiş. Anlatılanlar, miş'li geçmiş zamanların parasız yatılı "zamane" çocuklarından izler taşıyormuş. Hatta müş, mış ve de miş...

- Anladım! Ya sen anladın mı?

- Bilmem

Baskı altında susmak tercih edildi. Baskının basıncı ağızımızı kuruttu; susadık sese. Sonra yeteneklerimizi dillendirdik; bedenlerimiz dinlendi ve koşup konuşmaya başladı bilinçaltı. Ruhlarımızı sakatladık, hasta ettik düşleri... Biz, en yetenekli beceriksizi oynadık. Kelebek kanatlarına desenler kartal pençesiyle çizildi. Haşarılıklarımızı yontup içli cümleler sunduk... Haşarılıklarımızdan girdiğimiz sınavlarda başarılı puanlar topladık. Kopya da çekmedik çünkü yeterince taklitti her büyüme; bu yüzden cevapların özgün olma olasılığı sıfırdı... Sıfırcı öğretmenler buralardan bol puan verdiler... Ardından, "deli" çocuklar hasta oldu. Yatalak olmak yerine dikelek olabilirlerdi ve öldüklerinde cesetleri amuda kalkıp beden eğitimi derslerinde öğrendikleri figürleri ertelenmiş düşler mezarlığında sergileyebilirdi... Yoksa "Alice Harikalar Diyarında" değil de, susturulmuş tutkular mekanında mıydı? Dedik ya; "bir masal gerçekliğiydi düş" diye... Hepimizin içinden bir kerelğine de olsa geçmişti bağırmak isteyip de bağıramamak, koşmak isteyip de koşamamak, konuşmak isteyip de konuşamamak, öpmek isteyip de öpememek, sarılmak isteyip sarılamamak ve bunlara benzer birçok -mek'li -mak'lı cümle. Bir şarkı duymaya görelim, sözlerini hemen kendimize uyarlardık... Ağlamaklı bir sızı düşerdi göğüs kafesimizin kemik parmaklıklarına... Her hüzünlü şarkıda sarsılırdık biz; her hüzünlü şarkı kutsaldı bizim için. Yağmurlu havaları severdik... Bir de "sis" olsa hiç de fena olmazdı... "Renkli" düşlerle büyüdü çocuk... Ve bilmem kaç derecede çatladı tohum... Keşke yanımda Dostoyevski gibi bir amcam olsaydı da dertleşebilseydik biraz. Konuşmaya değil ama bağırıp, çağırmaya ihtiyacım var, Ya da Dostoyevski olsa birisi, ya da Dostoyevski olsam. Ama ben Rusça bilmem ki! Hem, Dostoyevski'de çoktan öldü zaten...

- Hazır söz "oldu"lardan açılmışken: Amerika'yı da bombaladılar. Rüya falan değil... "Amerikan Rüyası" hiç değil... Bizim köye devekuşu çiftliği kuruldu. Televizyondaki adamlar köpükler içinde dansetmeye (özür dilerim; güreşmeye) başladılar...

- Ne diyorsun sen ya?!..

- Bilmiyorum sen yazmaya devam et, bakma bana. Ya da yazma: Koş, sarıl, sus, git, küs ama sen yine de fazla içme. Şarkılarını meze yap. Ellerini havaya kaldır ve sessizce duvara yaslan. Red Kit, gölgesinden hızlı silahını çeksin...

- Sussana bir saniye... Bir şey sormalıyım: Sen de kimsin?

- Bilmem ki, beni sen yarattın. En iyisi sen içini konuşturmaya devam et, küs bana, kus kağıdına...

Yeni yıllarımız oldu, kimseler aldırış etmedi; birileri bekçilik yapmayınca biz de haliyle girdik. Yanlış anlamışılmasın; Yeni yıla... Partiler düzenlendi; kendinden geçenler oldu; kimisi de evde soba üstü kestane... Yeni yıla girdik ya; dilekler tuttuk eksiksiz. Katıksız dualar ettik. Umarsızca susup, sessizce ağlamasını bilen olduk. Sokak tabirleriyle birazcık da "kafayı çizdik". Diş macunlarıyla aynalara resimler yaptık, kendi yüzümüzü de çizdik; kaşlar çatık!... Fakat yine aynalarda tükürebildik yüzümüze ve düş macunlarıyla kapanabildi uykusuzluk. Dudaklarımız kurudu, kulaklarımız çok üşüdü... Yürürken de sakız çiğneyebileceğimizi öğrenecek kadar akıllıydık. Dilekler tutuldu ya yeni yılda; kimilerimiz bir yaş daha küçülmek istedi, kimilerimiz daha bol çikolata... Masanın üzerine dökülmüş reçel gibiydik, kağıt üzerinden ağır ağır akardık gözlere... Uykumuz "var gibi"ydi... (Sanki!) Saatin kaç olduğunu da boşveridik... Kaybettiğimiz oyuncak, kaybolduğunda değere binerdi. O zaman anlardık ki, kaybedilenler oyuncaklardan ibaret değildi. Kalın yünlü coraplarımız, atkılarımız, eldivenlerimiz, paltolarımız, panzer gibi botlarımız, bedenlerimizi ve ruhlarımızı (!) saran battaniyelerimiz ve hepsinden de öte "Berlin Duvarı" kadar olmasa bile kalın kalın duvarlarla örtülü "sıcak" aile hayatlarımızla donatılmış (Çikolatalı süt kıvamında) kaloriferli, sobalı, klimalı evlerimiz vardı... Fotoğraflar çektirdik. Kahkahalar attık; üşüdük. Poz verirken hep gülümsedik sıcak bir yüz ifadesiyle... İçten olmasa bile bazen zorladık kendimizi; güldürdük, soğukta çatlamaması için kremlerle, dudak koruyucularıyla koruduğumuz vişne rengi süt bulaşmış dudaklarımızı. "peynir" dedik bazen, bazen de televizyondaki çekici, şımarık ve yapmacık kadınlarınki gibi "üç yüz otuz üç"... Hayatımız böyle karelerden oluşurdu sıklıkla ve sıklıkla da sustuk biz. Sevgililerimiz kardan adamların havuç burunlarının aktığını söyledi; bize de onların rüyalarına karışıp "erimek" kaldı sadece. "Sevgililerimiz" diyorum; bazılarımız kendilerine sevgili edindi ve bazılarımız da sadece seyretmekle yetindi. (Ya da yetinmek zorundaydı) Bu konuda o kadar çok şey var ki söylenmesi gereken... Hani bazen de "neyse"lerle geçiştirilir ya konuşmalar... İşte şimdi; tam da ondan: Neyse!... Isıklar konuştu, gözler paramparça... "Sıcak aile hayatları" ile donatılmıştı evler donatılmasına da; bazılarımızın sıcak aile hayatı falan olmadı hiç. Kimilerimizin evlerinde dört mevsim hüküm sürerken, o bazılarımızın

final dergisi dershaneleri
"Hiçbir başarı tesadüf değildir"